

TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUONNA 2012 ANTAMIEN
SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI

2014

Sisällysluettelo

1 ARVIOINNIN TAUSTATIEDOT	4
1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus.....	4
1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot	4
1.3 Arviointikysymykset ja -kriteerit	6
1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät	6
2 HAVAINNOT	7
2.1 Kaupunkitasoiset arvioinnit	7
2.1.1 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi	7
2.1.2 Johtopäätökset tavoitteiden toteutumisesta (sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi).....	8
2.1.3 Kaupungin talouden arviointi	11
2.1.4 Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet.....	12
2.1.5 Uuden laskentajärjestelmän käyttöönotto.....	14
2.1.6 Palvelutytyväisyyden kehitys.....	16
2.2 Kaupunkikonsernin arvioinnit	18
2.2.1 Tytär yhteisöjen johdon palkitsemisjärjestelmät	18
2.2.2 Tytär yhtiöihin liittyvien investointitavoitteiden toteutuminen.....	20
2.3 Toimialarajat ylittävät arvioinnit	21
2.3.1 Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa	21
2.3.2 Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet	24
2.3.3 Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttö opetus-, sosiaali- ja terveystoimessa.....	27
2.4 Kaupunginjohtajan toimialaan liittyvät arvioinnit.....	31
2.4.1 Tietojärjestelmien yhteentoimivuus pääkaupunkiseudulla	31
2.4.2 Uudet asuinalueet ja investointien suunnittelu keskipitkällä ajanjaksolla.....	33
2.5 Rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit	36
2.5.1 Metron automaattiohjausjärjestelmän hankinta	36
2.5.2 ATT:n toteuttamat asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjausurakat	40
2.5.3 Helsingin ulkomainossopimus	41
2.6 Sosiaali- ja terveystoimen toimialaan liittyvät arvioinnit.....	43
2.6.1 HUS:n ja Helsingin hoito- ja palveluketju yhteistyö.....	43
2.6.2 Terveyskeskuksen yksityisiltä ostamien asiakaspalvelujen laadun valvonta	46
2.6.3 Sosiaaliamiehen työtilanne ja resurssit	48
2.7 Sivistys- ja henkilöstötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit.....	51
2.7.1 Oppisopimuskoulutuksen käyttö ja tehostamismahdollisuudet.....	51
2.7.2 Koululaisten iltapäivätoiminta	54
2.7.3 Kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 toteuttaminen työväenopistoissa	56
2.7.4 Työterveyspalvelujen toimivuus	57
2.8 Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit.....	59
2.8.1 Asuntotuotannon sujuvoittaminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin ..	60
2.8.2 Koulutilojen kosteusvauriot	63
2.8.3 Kaupungin tyhjät tilat	68
2.9 Yhteenvedo suositusten vaikuttavuudesta	69
2.10 Yhteenvedo vuoden 2011 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuuden arvioinnista ja vertailu vuoteen 2012	74

Arviointipäällikkö Timo Terävä

---

3 JOHTOPÄÄTÖKSET	76
4 TOIMENPIDE-ESITYS JA LISÄTIEDOT	77
LÄHTEET	78
LIITTEET	81

1 ARVIOINNIN TAUSTATIEDOT

1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus

Arvioinnin tavoitteena oli selvittää, mihin toimenpiteisiin keskushallinto ja hallintokunnat ovat ryhtyneet tarkastuslautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa esittämien suositusten ja toteamusten johdosta sekä mikä vaikutus suosituksilla on ollut.

Arviointi koskee kaikkia vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitettyjä suosituksia.

1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot

Arvioinnin kohteena olivat tarkastuslautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa esittämät suositukset, niiden johdosta toteutetut hallintokuntien toimenpiteet ja toimenpiteiden aikaan saamat vaikutukset.

Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämien suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Suositusten jälkiseurantaa suositellaan myös toimialaa käsittelevissä julkaisuissa¹.

Tarkastuslautakunta on hallinnon ja talouden tarkastussäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on arviointikertomuksesta 2004 lähtien, merkittävästi arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi, päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selviytyksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut hallintokuntien toimenpiteitä arviomalla säännöllisesti esittämiensä suositusten vaikuttavuutta. Aiemmin arviointia ei ole suoritettu kaikista lautakunnan esittämistä suosituksista, vaan seuranta on kohdistunut vuosittain noin 10 merkittävimpään arviointiaiheeseen ja niissä esitettyihin suosituksiin. Tänä vuonna arvioinnin kohteena olivat kaikki vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitetyt suositukset.

Arviointi on suoritettu kahden vuoden viiveellä eli vuoden 2014 arviointi kohdistuu vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitettyihin suosituksiin. Menette-

¹ Esimerkiksi Tarkastuslautakunta osana kunnan valvonta- ja arviointijärjestelmää, Auditori 2011

yllä on pyritty varmistamaan, että keskushallinnolla ja hallintokunnilla on ollut riittävästi aikaa toimenpiteiden suorittamiseen.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa on käsitelty yhteensä 26 aihetta ja esitetty 69 suositusta. Taulukossa 1 on esitetty tämän arvioinnin kohteena olleet aiheet, arviointiaiheiden ryhmittely arviointikertomuksessa noudatetun luokittelun mukaisesti ja aiheittain esitettyjen suositusten määrä.

Taulukko 1. Arvioinnin kohteeksi valitut arviointiaiheet ja niissä esitettyjen suositusten määrä.

Arviointiaiheen kohdentuminen ja otsikko	Suositusten määrä
Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi	1
Johtopäätökset tavoitteiden toteutumisesta	3
Kaupungin talouden arviointi	2
Kaupunkitasoiset arvioinnit	7
Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet	2
Uuden laskentajärjestelmän käyttöönotto	3
Palvelutytyväisyyden kehitys	2
Kaupunkikonsernin arvioinnit	4
Tytäryhteisöjen johdon palkitsemisjärjestelmät	2
Tytäryhtiöihin liittyvien investointitavoitteiden toteutuminen	2
Toimialarajat ylittävät arvioinnit	11
Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa	4
Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet	3
Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttö opetus-, sosiaali- ja terveystoimissa	4
Kaupunginjohtajan toimialaan liittyvät arvioinnit	7
Tietojärjestelmien yhteentoimivuus pääkaupunkiseudulla	3
Uudet asuinalueet ja investointien suunnittelu keskipitkällä ajanjaksolla	4
Rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit	7
Metron automaattiohjausjärjestelmän hankinta	4
Asuntotuotantotoimiston toteuttamat asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjausurakat	1
Helsingin ulkomainossopimus	2
Sosiaali- ja terveystoimen toimialaan liittyvät arvioinnit	9
HUS:n ja Helsingin hoito- ja palveluketju yhteistyö	4
Terveyskeskuksen yksityisiltä ostamien asiakaspalvelujen laadun valvonta	1
Sosiaaliamiehen työtilanne ja resurssit	4
Sivistys- ja henkilöstötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit	9
Oppisopimuskoulutuksen käyttö ja tehostamismahdollisuudet	3
Koululaisten iltapäivätoiminta	3
Kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 toteuttaminen työväenopistoissa	1
Työterveyspalvelujen toimivuus	2

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit		9
Asuntotuotannon sujuvoittaminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin		4
Koulutilojen kosteusvauriot		4
Kaupungin tyhjät tilat		1

Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi tarkastuslautakunnan vuotta 2012 käsittelevän arviointikertomuksen ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianosaisten lauta- ja johtokuntien lausunnot kokouksessaan 19.6.2013. Samalla valtuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksissa esitetyn johdosta. Kaupunginhallituksen selvityksen valtuusto on merkinnyt tiedoksi kokouksessaan 11.12.2013.

1.3 Arviointikysymykset ja -kriteerit

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämällä suosituksilla on ollut.

Pääkysymykseen haettiin vastausta seuraavilla osakysymyksillä:

1. Mihin tarkastuslautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja hallintokunnat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suosituksen mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

Osakysymykset muodostivat arvioinnin kriteerit ja niiden toteutumista arvioitiin kolmiportaisella asteikolla ja johtopäätös esitetään seuraavilla kuvioilla:

 Kriteeri toteutuu täysin: kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

 kriteeri toteutuu osittain: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain tai vaikutuksia ei vielä havaittavissa.

 Kriteeri ei toteudu lainkaan: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet negatiivisia.

 Tämä kuvio ilmaisee tilannetta, jossa kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olleella materiaalilla tai vaikutuksia ei ole ollut, koska suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät

Arviointi suoritettiin perehtymällä kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2013 antamiin lausuntoihin ja kau-

punginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2013 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä sekä suorittamalla edellä mainittua aineistoa täydentäviä tietopyyntöjä. Tietopyynnöt osoitettiin sille kaupungin palveluksessa olevalle asiantuntijalle, jonka työtehtäviin kuuluu kehittää suosituksessa mainittua toimintoa/palvelua tai seurata sen kehittymistä. Tarkemmat tiedot vastaajista ilmenevät lähdeluettelosta.

Tietopyynnöissä pyydettiin vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty?
- Mitä vaikutuksia toimenpiteillä on ollut ao. toimintoon?

Ennen kysymyksiä kyselylomakkeeseen oli merkitty ne tarkastuslautakunnan esittämät suositukset, joihin liittyen vastauksia pyydettiin.

Seuraavissa luvuissa on esitetty tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2012 käsittelemät arviointiaiheet ja niissä esitetyt suositukset. Jokaisen suosituksen osalta on esitetty tiivistetysti tarkastusviraston loppuvuodesta 2014 tekemiin tietopyyntöihin annetut vastaukset ja valmistelijan sen perusteella tekemät johtopäätökset. Jokainen suositus on arvioitu käyttäen edellä mainittua kolmiportaista asteikkoa ja arvioinnin johtopäätös on esitetty arviointikriteerin osalta erikseen tekstin viereen merkityllä hymynaama-kuviolla.

2 HAVAINNOT

2.1 Kaupunkitasoiset arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa kuutta kaupunkitasoista arviointia ja esitti niihin liittyen 13 suositusta.

2.1.1 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin kaikkien arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien korjaamiseksi suositusten mukaisesti.

Kaupunginkanslian 24.11.2014 antama selvitys:

Hallintokunnille tehtiin kaupunginvaltuuston kehotuksen mukaisesti lokamarraskuussa 2013 kysely arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Saatuja vastauksia pyydettiin tarvittaessa täydentämään. Raportti käsiteltiin kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa. Lähes kaikki hallintokunnat ilmoittivat ryhtyneensä toimenpiteisiin arviointikertomuksen suositusten johdosta. Osa hallintokunnista totesi asian saatetuksi kuntoon jo ennen arviointikertomuksen valtuustokäsittelyä. Kaupunginkansliaan kohden-

tuvien suositusten johdosta toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia on seurattu kaupunginkanslian yksiköissä.

Kaupunginkanslian mukaan hallintokunnille osoitettu kysely on tehty kaupunginvaltuuston kehotuksen ja arviointikertomuksen suositusten johdosta. Ilman suositusta hallintokuntien toimenpiteitä ei olisi kartoitettu näin laajasti.

☺ **Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet**

Suosituksen mukaisesti on toimittu, sillä kaupunginhallitus on selvityksellä pyrkinyt varmistumaan siitä, että hallintokunnat ovat ryhtyneet suositusten mukaisiin toimenpiteisiin.

Tarkasteltaessa kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2012 antamaa selvitystä voidaan todeta, että siinä ei ole otettu kantaa kaikkiin suosituksiin ja osa toimenpiteistä esitettiin toteutettavaksi vasta tulevaisuudessa.²

☹ **Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon**

Toimenpiteen vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä.

Johtopäätökset: Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty. Kaupunginhallitus on kaupunginkanslian laatimalla selvityksellä pyrkinyt varmistumaan siitä, että hallintokunnat ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Kaupunginhallituksen laatimassa selvityksessä ei ole otettu kantaa kaikkiin suosituksiin, joten toimenpiteen vaikutuksetkaan eivät ole nähtävillä kaikilta osin.

2.1.2 Johtopäätökset tavoitteiden toteutumisesta (sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi)

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginvaltuuston asettaman sitovan tavoitteen poikkeama tulee hyväksyttäväksi valtuustolla riippumatta siitä, mistä se aiheutuu.

Kaupunginkanslian 24.11.2014 antama selvitys:

Lauta- ja johtokuntien on annettava toteutumatta jääneistä sitovista toiminnallisista tavoitteista selvitys siten, että selvitykset voidaan käsitellä kaupunginvaltuustossa ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista kaupunginhallituksessa.

² Kaupunginhallituksen selvitys vuoden 2012 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Kaupunginvaltuusto 11.12.2013.

Em. selvitysten on oltava kaupunginkansliassa viimeistään talousarviovuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Menettely sisältyy talousarvion noudattamisohjeisiin. Tavoitteiden toteuman ennakointia ja seurantaan talousraportoinnin yhteydessä on arviointikertomuksen suosituksen takia lisätty.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty antamalla asiaan liittyvää ohjeistusta ja lisäämällä tavoitteiden toteutumisen seurantaan.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteillä on lisätty tavoitteiden toteutumisen seurantaan, mikä luo hyvät edellytykset viedä toteutumattomat sitovat tavoitteet valtuuston hyväksyttäväksi.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden tulee kattaa kaupungin strategiaohjelman tavoitteet nykyistä laajemmin, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2010.

Kaupunginkanslian 24.11.2014 antama selvitys:

Asiaan on kiinnitetty huomiota talousarvion laatimisohejeissa ja sitovien tavoitteiden asettamisessa on kehoitettu huomioimaan, että niiden tulee ohjata toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Kaupunginkanslian ja aiemmin talous- ja suunnittelukeskuksen edustajat ovat tiedotustilaisuuksissa, seminaareissa, koulutuksissa ja muussa yhteydenpidossa virastoihin ja liikelaitoksiin viestittäneet sitovien tavoitteiden keskeistä roolia strategiaohjelman toteuttamisen ohjaamisessa.

Suositus on sisällytetty talousarvion laatimisohejeisiin.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty antamalla tavoitteiden asettamiseen liittyvää ohjeistusta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä. Kanslian vastauksesta ei ilmennyt, miten toimenpiteet ovat vaikuttaneet vuoden 2012 jälkeen, mutta tarkastuslautakunnan erillisraportin 2014 mukaan sitovat toiminnalliset tavoitteet vastasivat vain osittain strategiaohjelman 2013–2016 linjauksia³.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

³ Tarkastuslautakunnan erillisraportti 2014: Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden yhteys strategiaohjelmaan. Talk 10.12.2014 § 106

Hallintokuntien tulee asettaa aiempaa enemmän yhteisiä hallintokuntarajat ylittäviä sitovia toiminnallisia tavoitteita, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2009.

Kaupunginkanslian 24.11.2014 antama selvitys:

Asiaan on kiinnitetty huomiota talousarvion laatimisoheissa ja sitovien tavoitteiden asettamisessa on kehoitettu huomioimaan, että osan tavoitteista tulee ohjata toimintaa virastojen ja liikelaitosten toimialarajat ylittävien haasteiden ratkaisemiseen. Kaupunginkanslian ja aiemmin talous- ja suunnittelukeskuksen edustajat ovat tiedotustilaisuuksissa, seminaareissa, koulutuksissa ja muussa yhteydenpidossa virastoihin ja liikelaitoksiin viestittäneet hallintokuntarajat ylittävien tavoitteiden keskeistä roolia strategiaohjelman toteuttamisessa asiakkaiden ja kaupunkilaisten näkökulmasta. Hallintokunnat toimivat itsenäisesti sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa, eikä siihen, kuinka laajasti tavoitteet ohjaavat toimintaa virastojen ja liikelaitosten toimialarajat ylittävien haasteiden ratkaisemiseen, voida ohjeistuksella täysimääräisesti vaikuttaa. Virastojen osalta yhteisten tavoitteiden määrittely edellyttäisi enemmän virastojen asiantuntijoiden yhteistyötä talousarvion suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa. Lautakuntien osalta yhteiset tavoitteet edellyttäisivät samoin enemmän lautakuntien yhteistä tahdonmuodostusta tavoitteita muotoillessa.

Tarkastuslautakunnan suositus on sisällytetty talousarvion laatimisoheisiin ja kaupunginkanslian sekä aiemmin talous- ja suunnittelukeskuksen edustajat ovat osaltaan ohjanneet hallintokuntia tavoitteen suuntaan.

☹ Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Hallintokuntarajat ylittävien tavoitteiden asettamista on korostettu talousarvion laatimisoheissa ja koulutustilaisuuksissa, mutta varsinaisesti suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty. Tarkastuslautakunnan vuonna 2014 suorittaman arvioinnin⁴ perusteella hallintokuntarajat ylittävien sitovien toiminnallisten tavoitteiden määrää ei ole lisätty.

☹ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpidettä ei ole suoritettu, joten sen vaikutuksia ei voida arvioida.

Johtopäätökset: Johtopäätökset tavoitteiden toteutumisesta

Suosittelujen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ohjeistamalla hallintokuntia toteutumatta jääneiden tavoitteiden valtuustokäsittelystä ja talousarviotavoitteiden kytkemisestä strategiaohjelmaan. Sen sijaan hallintokuntarajat ylittäviä tavoitteita ei ole lisätty.

⁴ Toimialarajat ylittävien palveluprosessien toteutuminen. Tarkastuslautakunnan 1. jaosto 25.3.2015.

Toistaiseksi ainut havaittavissa ollut vaikutus on ollut se, että tavoitteiden toteutumisen ennakoitua ja seuranta on lisätty talousraportoinnin yhteydessä.

2.1.3 Kaupungin talouden arviointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin tulee jatkaa tuottavuuden parantamista ja käynnistää palvelujen ja investointien uudelleenarviointi siten, että tulorahoitus riittää pitkällä tähtäimellä niiden rahoittamiseen.

Kaupunginkanslian 25.11.2014 antama selvitys:

Velkaantumisen hillintä menokasvua rajoittamalla ja ottamalla käyttöön investointikatto sekä rahoittamalla merkittävästi suurempi osa investoinneista tulorahoituksella olivat keskeisiä tavoitteita valmisteltaessa kuluvan valtuustokauden 2013–2016 strategiaohjelmaa vuonna 2013.

Valtuuston hyväksymä vuoden 2015 talousarvio ja 2015–2017 taloussuunnitelma on strategiaohjelman tuottavuustavoitelinjausten mukainen. Valtuustokauden menojen reaali- ja prosenttinen vuosittainen tuottavuustavoite on rajattu sovitulle tasolle.

Valtuustokauden aikana menojen reaali- ja prosenttinen vuosittainen tuottavuustavoite jää yhteensä 4 prosenttia pienemmäksi kuin väestönkasvua vastaava menokehitys. Tämä parantaa tulorahoituksen riittävyyttä, koska tulokertymä seuraa pääsääntöisesti väestömäärän kehitystä.

Tuottavuuden parantamisvelvoite ja vuotuisten investointien tason rajaaminen sisältyvät strategiaohjelmaan ja valtuustokauden tavoiteasetantaan. Tulevan valtuustokauden strategiaohjelmaa laadittaessa ratkaistaan tarve terävöittää tulorahoituksen riittävyyttä koskevia tavoitteita.

☺ Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tuottavuuden parantamista on jatkettu ja investointeja on arvioitu uudelleen investointikatton käyttöönoton myötä. Palvelujen uudelleenarviointia ei ole käynnistetty. Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei siis kaikilta osin ole ryhdytty.

☺ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Kaupunginkanslian vastauksen mukaan tulorahoituksen riittävyys paranee. Strategian mukainen tavoite ottaa kuitenkin huomioon pelkästään menokehityksen, ei samanaikaista tulokehitystä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Palvelujen uudelleenarviointi on tehtävä poliittisella tasolla arvioimalla palvelutuotannon vo-lyymia, sisältöä, rakennetta ja tuottamistapoja uudelleen, kuten tarkastuslautakunta on suo-

sitellut jo vuonna 2011.

Kaupunginkanslian 25.11.2014 antama selvitys:

Palvelutuotantoa uudelleen arvioidaan vuosittain koko valtuustokauden ajan lautakuntien talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksia sekä käyttösuunnitelmia laadittaessa.

Menojen reaalisuuden rajaaminen ja vuosittainen 1 prosentin tuottavuuden parantamisvelvoite sisältyvät strategiaohjelmaan ja valtuustokauden tavoiteasetantaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksessa ei tarkoitettu normaalia vuosittaista talousarvioprosessin yhteydessä tapahtuvaa tarkastelua, vaan laajempaa kaupunkitason tarkastelua. Näin ollen suosituksen mukaisiin toimiin ei ole ryhdytty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpidettä ei ole toteutettu, joten ei vaikutuksia.

Johtopäätökset: kaupungin talouden arviointi

Kaupungin strategiaohjelmassa linjatut toimenpiteet olivat tarkastuslautakunnan suositusten mukaisia, mutta suositus olisi edellyttänyt poliittisten valintojen nostamista keskusteluun nyt tehtyä voimakkaammin ja näkyvämmiin.

2.1.4 Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Lautakuntien ja johtokuntien tulee sitoutua talousarvioraamiin siten, että ne osoittavat tarvittavat menosäästöt raamin sisältä, mikäli päättävät menojen lisäyksistä.

Kaupunginkanslian 28.11. ja 8.12.2014 antamat selvitykset:

Lauta- ja johtokunnat ovat sitoutuneet kaupunginhallituksen antamaan määrärahaan ja laatineet talousarvioehdotuksensa sen mukaisiksi.

Lauta- ja johtokunnat ovat käsitelleet vuoden 2014 aikana talousarvion toteutumisennusteita ja ryhtyneet tarvittaessa toimenpiteisiin talousarviossa osoitetun määrärahan riittävyyden turvaamiseksi.

Talousarvioraamin sitovuutta on korostettu talousarvion laatimisoheissa ja vuotuisen talousarvion sitovuutta talousarvion noudattamisoheissa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti on toimittu eli talousarvioraamiin on sitouduttu.

😊 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vuoden 2013 arviointikertomuksessa on todettu, että raamin ohjausvaikutus on selvästi parantunut vuosien 2013 ja 2014 talousarvioiden valmistelussa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tuottavuustavoitteet tulee asettaa usealle vuodelle siten, että hallintokunnilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa ne ja niiden toteuttaminen on riittävän haasteellista.

Kaupunginkanslian 28.11. ja 8.12.2014 antamat selvitykset:

Strategiaohjelman mukainen kaupunkitasoinen tuottavuustavoite on 1 prosentti vuodessa, 4 prosenttia koko valtuustokauden aikana. Tuottavuustavoitetta ei toteutumisen nusteiden mukaan saavuteta täysimääräisesti vuoden 2014 aikana. Vuoden 2015 talousarvion määrärahat ja suunniteltu toiminta on asetetun tuottavuustavoitteen mukainen. Vuonna 2014 syntyvä tavoitevaje tullaan ottamaan huomioon vuoden 2016 talousarvion valmistelussa. Tuottavuustavoitteen toteuttaminen on riittävän haasteellista ja toiminta on pyritty suunnittelemaan niin, että tavoite voidaan saavuttaa.

Kaupunginhallitus päättää vuosittain kaupunkitasoisen tuottavuustavoitteen jyvittämisestä eri virastoille antaessaan virastokohtaiset määräraha- ja talousarvioesityksen laatimisohjeiden yhteydessä.

Tuottavuustavoitteen jaksotus sisältyy valtuustokauden strategiaohjelmaan.

⊖ Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Käytettävissä olevan aineiston perusteella ei voida arvioida sitä, ovatko eri hallintokuntien tuottavuustavoitteet toisaalta realistisia ja toisaalta riittävän haasteellisia. Se kuitenkin tiedetään, että kaupunkitasoisen yhden prosentin tuottavuustavoite on laadittu menojen kokonaistasoa ajatellen, kun taas menojen kasvuprosentti vaihtelee hallintokunnittain.

⊖ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Edellä mainitusta johtuen ei voida arvioida.

Johtopäätökset: Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet

Toinen suosituksista on toteutunut ja vaikutukset ovat olleet myönteisiä: raamin ohjausvaikutus on parantunut vuosien 2013 ja 2014 talousarvioiden valmistelussa.

Suosituksista toisen toteutumista ei käytettävissä olleella aineistolla pystytty arvioimaan.

2.1.5 Uuden laskentajärjestelmän käyttöönotto

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Talous- ja suunnittelukeskuksen tulee saattaa Laske-järjestelmä asianmukaiseen kuntoon pikaisesti.

Kaupunginkanslian 25.11.2014 antama selvitys:

Laske-järjestelmän käyttöönottoon tähdännyt Laske-hanke on päätetty hankkeen johtoryhmän päätöksellä 21.12.2012. Tässä kokouksessa on sovittu pöytäkirjassa luetellut keskeneräiset tehtävät ja kaupungin avoimet hyväksyntätestaustapaukset, jotka tulee suorittaa loppuun Laske-järjestelmän jatkuvan palvelun piirissä. Näistä tehtävistä ja testaustapauksista on viimeinen valmistunut 4.11.2013. Laske-järjestelmä on hankinnassa sovitun mukainen. Lisäksi järjestelmään on tehty jatkuvan palvelun aikana pienkehitystä, jolla sen toimivuutta on parannettu alun perin vaaditusta ja toteutetusta. Näiden tehtävien lisäksi on myös annettu käyttäjäkoulutusta, jolla järjestelmän käytön osaaminen on noussut.

Laske-järjestelmän toiminta on vakiintunut ja käyttäjät hallitsevat järjestelmän aiempaa paremmin.

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupunginkanslia toteaa vastauksessaan Laske-hankkeen päättyneen ja keskeneräisten tehtävien saatetun loppuun. Lisäksi Laske-järjestelmän toteutaan olevan hankinnassa sovitun mukainen. Näiden vastausten perusteella suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

☹️ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Kaupunginkanslian mukaan järjestelmän toiminta on vakiintunut. Järjestelmään on lisäksi tehty jatkuvaa pienkehitystä, joka on parantanut sen toimivuutta. Tehdyillä toimenpiteillä voi olettaa olleen vaikutusta toimintoon. Järjestelmän konsolidointimoduuli ei silti toimi vielä toivotulla tavalla.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Järjestelmän konsolidointimoduulin avulla tulee voida tuottaa kaupungin tilinpäätöslaskelmat ja talousarvion toteutumislaskelmat.

Kaupunginkanslian 25.11.2014 antama selvitys:

Laske-järjestelmän konsolidointimoduulin toimivuuden varmistaminen ja raportoinnin loppuunsaattaminen ovat sisältyneet edellisessä kohdassa lueteltuihin toimenpiteisiin.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa luetellut laskelmat tuotetaan Laske-järjestelmän konsolidointimoduulilla.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty tilanteen korjaamiseksi. Silti konsolidointimoduulin avulla ei edelleenkään voi tuottaa kaikkia suosituksessa mainittuja laskelmia.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Järjestelmään tehtyjen kehittämistoimenpiteiden avulla on saatu aikaan osittaista parannusta. Konsolidointimoduuli ei silti edelleenkään toimi toivotulla tavalla ja esimerkiksi vuoden 2013 tilinpäätöstilanteessa tehtiin osa laskelmista vielä manuaalisesti. Tilanne oli osittain ennallaan myös vuoden 2014 tilinpäätöksen kohdalla.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Laske-järjestelmän hyödyntämistä tulee kehittää kustannustehokkaammaksi ja kaupungin taloushallintoa, tilinpäätöstä ja raportointia vielä paremmin palvelevaksi kokonaisuudeksi siten, että kaikki kaupungin virastot ja liikelaitokset siirtyvät sen käyttäjiksi.

Kaupunginkanslian 25.11.2014 antama selvitys:

Helsingin Satama on siirtynyt Laske-järjestelmän käyttöön 2014 alusta. Vuoden 2014 aikana on toteutettu esiselvitys rakennusviraston, Staran ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen omien SAP -järjestelmien tietosisällöistä ja kartoitettu mahdollisuuksia järjestelmien harmonisoinniksi. Vuoden 2014 lopussa on käynnistetty osana Tilauksesta maksuun -hanketta rakennusviraston ja Staran järjestelmien ensimmäisten tietosisältöjen harmonisoinnin suunnittelu.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty selvittämällä eri järjestelmien harmonisointimahdollisuuksia.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteet ovat tällä hetkellä vaikuttaneet osittain eli Helsingin Satama on siirtynyt SAP-järjestelmän käyttäjäksi.

Johtopäätökset: Uuden laskentajärjestelmän käyttöönotto

Suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty.

Laske -järjestelmään liittyvien suositusten mukaisilla toimenpiteillä voi todeta olleen osittain vaikutusta. Järjestelmän ei vielä 2014 vuoden lopulla voida sanoa olleen toivotun mukainen varsinkaan konsolidointimoduulin toimivuuden osalta.

2.1.6 Palvelutyytyväisyyden kehitys

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Virastojen ja laitosten tulee keskittyä keskeisimpien palvelujensa asiakastyytyväisyyden säännölliseen mittaamiseen. Talous- ja suunnittelukeskuksen tulee perustaa Helmintranettiin sähköinen asiakastyytyväisyyden seurantapohja, johon virastot ja laitokset ovat veloitettuja päivittämään keskeisimpien asiakastyytyväisyysmittareidensa arvot säännöllisesti.

Kaupunginkanslian 3.12.2014, sosiaali- ja terveystieteiden 24.11.2014, kaupunkisuunnitteluviraston 24.11.2014 ja liikuntaviraston 9.11.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslian mukaan asiakastyytyväisyyden seuranta varten on perustettu työtila, jossa olevaan tiedostoon talletetaan virastojen ilmoittamat keskeisimpien asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset. Tuloksilla on yhtenäinen esityspohja. Kaupunginkanslian selvityksen mukaan tiedot kootaan yhteiseen tiedostoon arviointikertomuksen suosituksen takia.

Sosiaali- ja terveystieteiden mukaan virastossa on päätetty tehdä kaikkia palveluja koskevia asiakastyytyväisyyskyselyjä joka toinen vuosi. Ensimmäinen koko viraston asiakaskuntaa koskeva kysely tehdään loka-joulukuussa 2014. Sosiaali- ja terveystieteiden virastossa on koko ajan käynnissä monia toimipistekohtaisia asiakaskyselyjä, jotka kohdistuvat sekä henkilökuntaan että asiakkaisiin. Parilla terveystieteiden osastolla on otettu käyttöön asiakasraati. Perhevalmennusta on kehitetty verkkopaneelin avulla. Sosiaali- ja terveystieteiden virasto otti 22.3.2013 käyttöön kaupunkiyhteisen palautejärjestelmän. Terveystieteiden palvelujen puolella on otettu käyttöön ns. pikapalautelaitteita. Lastensuojelutyössä on mukana kaikilla alueilla ns. kokemusasiantuntijoita

Kaupunkisuunnitteluviraston mukaan virasto on lähettänyt 2013 ja 2014 asiakastyytyväisyyskyselyn asiakkaille, jotka ovat saaneet kirjallisen päätöksen hakemaansa asiaan (asemakaavamuutosta tai poikkeamista hakeneet). Vastaava kysely oli tarkoitus laajentaa myös liikennesuunnittelualoitteiden hakijoihin vuoden 2015 alusta. Virastossa on parhaillaan käynnissä asiakastyytyväisyyskyselyn tulosten analysointi, jonka pohjalta uudistetaan koko asiakastyytyväisyyskysely koskemaan kaikkia kaupunkisuunnittelun asiakkaita. Uudella tavalla tehty kysely tehdään vuonna 2015.

Liikuntaviraston mukaan virastossa toteutetaan useita asiakastytyväisyyskyselyitä vuosittain. Osa kyselyistä on tietyin väliajoin toistuvia ja samoilla kysymyspatteristoilla toteutettuja, jolloin ne tuottavat vertailukelpoista asiakastytyväisyystietoa vuodesta toiseen. Osa kyselyistä kohdennetaan rajatun palvelun tai toiminnon kehittämisen tukemiseksi. Osa näistä kyselyistä toistetaan kehittämistyön vaikutusten seuraamiseksi. Sisäliikuntapalveluiden ja venepaikkojen asiakaskysely 2013 ja 2014 on toteutettu peräkkäisinä vuosina vertailukelpoisilla kysymyksillä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty, sillä virastot ovat säännöllisesti selvittäneet palvelujensa asiakastytyväisyyttä ja asiakastytyväisyyden seurantaan varten on perustettu sähköinen työtila, johon hallintokunnat tallentavat keskeisimpien asiakastytyväisyyskyselyjen tulokset.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Myös toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan terveysasemien asiakasraadit ovat kokeneet voivansa vaikuttaa asiakaspalvelun laadun parantamiseen terveysasemilla tuomalla esille käyttäjäkokemuksiaan. Lapsiperheiden palveluissa verkkopaneelin tuloksia hyödynnetään parhaillaan verkkosivujen suunnittelussa (perheentuki.hel.fi). Pikapalautelaitteiden tuottamasta tiedosta on ollut paljon hyötyä toimipisteille, sillä asiakkaiden arviot saamastaan palvelusta ovat olleet hyvin myönteisiä ja niistä on myös viestitty henkilökunnalle ja asiakkaille. Lastensuojelutyössä käyttäjäkokemuksia hyödynnetään laajasti ja pystytään paremmin kohtaamaan nuoret asiakkaina. Asiakaskyselyjen tuloksia hyödynnetään palvelujen arvioinnissa ja kehittämisessä.

Kaupunkisuunnitteluviraston mukaan eri prosesseihin kuluva aikaa on saatu lyhennettyä, mikä on johtunut virastossa käynnissä olevista prosessien sujuvoittamishakkeista. Vuosina 2013–2014 tehtyjen asiakastytyväisyyskyselyjen pohjalta päädyttiin uudistamaan tyytyväisyyskysely, joka kattaa paremmin viraston asiakaspalvelun strategiset tavoitteet.

Liikuntaviraston mukaan kaikkien toteutettujen kyselyiden tulokset analysoidaan ja niitä käsitellään vähintään osaston johtoryhmässä, mutta suurinta osaa viraston johtoryhmässä. Lisäksi merkittävimpien selvitysten tuloksista tiedotetaan viraston nettisivuilla. Tuloksia käytetään viraston palveluiden kehittämisen tukena sekä palveluiden ja olosuhteiden suunnittelussa. Osa kyselyiden asiakaspalautearvoista on sidottu myös tulospalkkiomittareihin. Kyselyjen tuloksia on käytetty kehittämistyössä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Palvelukohtaisia asiakastytyväisyystietoja tulee hyödyntää kaupunkitason strategian seurannassa ja johtamisessa.

Kaupunginkanslian 3.12.2014 antama selvitys:

Kaupunginkanslian mukaan asiakastyytyväisyyden seuranta varten on perustettu työtila, jossa olevaan tiedostoon talletetaan virastojen ilmoittamat keskeisimpien asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset. Kootut asiakastyytyväisyystiedot ovat raportoitavissa ja esiteltävissä tarvittaessa.

Asiakastyytyväisyystietoja varaudutaan esittelemään kaupunginvaltuustolle strategian seurannan yhteydessä arviointikertomuksen suosituksen takia.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Palvelukohtaisia asiakastyytyväisyystietoja on varauduttu hyödyntämään, mutta kanslian vastauksesta ei selviä, onko niitä myös hyödynnetty strategian seurannassa ja johtamisessa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutuksia ei ole vielä näyttöä. Asiakastyytyväisyystietoja on tosin varauduttu esittelemään valtuustolle strategian seurannan yhteydessä.

Johtopäätökset: Palvelutyytyväisyyden kehitys

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty. Osa virastoista on systematisoinut asiakastyytyväisyyskyselyjään myös suosituksesta riippumatta.

Koska asiakastyytyväisyyskyselyjä on toteutettu aiempaa laajemmin ja järjestelmällisemmin, niitä on voitu hyödyntää palvelujen kehittämisessä monipuolisemmin. Tulosten yhteistä esittämispohjaa on myös mahdollista hyödyntää strategiaohjelman seurannassa.

2.2 Kaupunkikonsernin arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa kahta konsernitasoista arviointia ja esitti niihin liittyen neljä suositusta.

2.2.1 Tytäryhteisöjen johdon palkitsemisjärjestelmät

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tytäryhteisöjen johdon palkitsemista tulee kehittää siten, että sillä on käytännössä tulosta ohjaavaa vaikutusta.

Kaupunginkanslian 3.12.2014 antama selvitys:

Kaupunginkansliassa on valmistelussa tytäryhteisöjen toimitusjohtajien palkkausjärjestelmän periaatteet, jonka mukaisesti toimitusjohtajan palkan perusteet määräytyisivät samojen linjausten mukaisesti kuin kaupungin ylimmän johdon palkkaus. Osa palkasta määräytyisi tehtävien vaativuuden mukaan (hay-arviointi) ja osa työsuorituksen perusteella. Työsuoritusperusteinen palkitseminen on tärkeä strategisen palkittamisen väline, jolla pyritään ohjaamaan toimintaa strategia- ja tavoitelähtöisesti.

Palkittamisen kokonaisuuden valmistelu on vielä kesken. Tarkoituksena on saada se käytäntöön vuoden 2015 aikana. Tehtävät on hay-arvioitu viime vuosien aikana. Myös sivutoimisten toimitusjohtajien palkkioiden määräytymiseen on valmisteilla yhtenäiset kriteerit.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupunginkanslialta saadun vastauksen mukaan tytäryhteisöjen toimitusjohtajien palkkausjärjestelmän periaatteita ollaan uudistamassa siten, että ne ohjaisivat toimintaa strategia- ja tavoitelähtöisesti.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa, koska palkittamisen kokonaisuuden valmistelu on kesken. Kanslialta saadun vastauksen mukaan uusi palkittamiskäytäntö on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2015 aikana.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Palkittamiseen liittyvän ohjeistuksen noudattamista tulee valvoa tehokkaammin.

Kaupunginkanslian 3.12.2014 antama selvitys:

Kaupungilla on käytössä toimitusjohtajien johtajasopimuslomake, missä keskeiset palvelussuhteenehdot ja palkkaus määritellään. Toimitusjohtajan palkan määräytymiseen edellytetään ennakkosuostumuksen hankkimista.

Hay-arviointi ja toimitusjohtajan tehtävien sijoittuminen vaativuusluokkiin antaa myös välineen seurata palkkoja. Palkat on kartoitettu ja koottu yhtenäiseen alustaan, jolloin saadaan myös helposti käsitys kokonaistilanteesta. Toimitusjohtajien kokonaispalkkojen kehitystä on näin mahdollisuus valvoa.

Muutoin henkilöstön palkittamista on hankala valvoa tytäryhteisöiden osalta, sillä palkittaminen perustuu eri alojen työehtosopimuksiin. Tytäryhteisöjen henkilöstön palkanmaksu tapahtuu niin ikään eri paikoissa, jolloin tiedon koomiselle ja seurannalle ei ole olemassa edellytyksiä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupunginkanslian selvityksen mukaan toimitusjohtajien palkitsemista seurataan ja palkkausjärjestelmän uusimisen myötä seurantaa voidaan edelleen kehittää. Tytär-yhteisöjen muun henkilöstön palkitsemista ei seurata.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Ilmoitetuilla toimenpiteillä on osittaista vaikutusta palkitsemiseen liittyvän ohjeistuksen noudattamiseen. Muiden kuin toimitusjohtajien palkitsemista ei seurata.

Johtopäätökset: Tytär-yhteisöjen johdon palkitsemisjärjestelmät

Suosittelun mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdytty osittain. Toimitusjohtajien palkitsemista ollaan kehittämässä ja uusi palkkausjärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2015 aikana. Palkitsemiseen liittyvän ohjeistuksen noudattamista valvotaan vain toimitusjohtajien osalta.

Suosittelun mukaisten toimenpiteiden vaikutuksia ei vielä täysin voida todeta ennen toimitusjohtajille tarkoitetun uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoa.

2.2.2 Tytäryhtiöihin liittyvien investointitavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin tytär-yhteisöjä perustettaessa tulee laatia realistinen suunnitelma hankkeen toteuttamisesta.

Kaupunginkanslian 29.11.2014 antama selvitys:

Kaupunginkanslia viittaa vastauksessaan kaupunginhallituksen todenneen vastineessaan arviointikertomukseen muun muassa ”että yhteisöä perustettaessa arvioidaan liiketoiminnan laajuus, investointitarve, kannattavuus ja rahoitus sekä muiden mahdollisten osakkaiden osuus. Lisäksi laaditaan yhtiömuodosta riippuen perustamissopimus/säädekirja, yhtiöjärjestys/säännöt ja mahdollinen osakassopimus. Perustamissuunnitelman laajuuteen vaikuttaa se, tuleeko perustettava yhteisö toimimaan kilpailluilla markkinoilla vai tukeeko yhteisön toiminta omaa palvelutuotantoa.”

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Nykyinen menettely vastaa pääosin tarkastuslautakunnan suositusta eikä kanslia ole katsonut tarpeelliseksi ryhtyä toimenpiteisiin. Vastauksesta ei ilmene, miten suunnitelman realismi varmistetaan.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Käytettävissä olevan aineiston perusteella ei voida arvioida toimenpiteiden vaikutuksia.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Investoinneille tulee määritellä selkeät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä seurata niiden toteutumista.

Kaupunginkanslian 29.11.2014 antama selvitys:

Kaupunginkanslia viittaa vastauksessaan kaupunginhallituksen todenneen vastineessaan arviointikertomukseen muun muassa ”että yhteisöä perustettaessa arvioidaan liiketoiminnan laajuus, investointitarve, kannattavuus ja rahoitus sekä muiden mahdollisten osakkaiden osuus. Lisäksi laaditaan yhtiömuodosta riippuen perustamissopimus/säädökirja, yhtiöjärjestys/säännöt ja mahdollinen osakassopimus. Perustamissuunnitelman laajuuteen vaikuttaa se, tuleeko perustettava yhteisö toimimaan kilpailluilla markkinoilla vai tukeeko yhteisön toiminta omaa palvelutuotantoa.”

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Nykyinen menettely vastaa pääosin tarkastuslautakunnan suositusta eikä kanslia ole katsonut tarpeelliseksi ryhtyä toimenpiteisiin. Vastauksesta ei ilmene, miten tavoitteiden toteutumista seurataan.

☹ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Käytettävissä olevan aineiston perusteella ei voida arvioida toimenpiteiden vaikutuksia.

Johtopäätökset: Tytäryhtiöihin liittyvien investointitavoitteiden toteutuminen

Kaupunginkanslian näkemyksen mukaan kaupungin tytäryhtiöitä perustettaessa toimitaan pääosin tarkastuslautakunnan suositusten mukaisesti. Investoinneille määritellään taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti.

Suosituksen mukaisten toimenpiteiden vaikutuksia ei voida arvioida, koska toimenpiteisiin ei kokonaisuudessaan ole katsottu tarpeelliseksi ryhtyä.

2.3 Toimialarajat ylittävät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa kolmea toimialarajat ylittävää arviointia ja esitti niihin liittyen 11 suositusta.

2.3.1 Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Opetusviraston tulee jatkaa Kvartti-valmennusmallin soveltamista kaupungin kouluissa ja arvioida sen vaikuttavuutta lasten ja heidän vanhempiensa hyvinvointiin.

Opetusviraston 21.11.2014 antama selvitys:

Opetusvirasto on kvartti-mallin mukaisesti jatkanut osallistavien vanhempaintapaamisten järjestämistä. Tavoitteena on, että kaikki koulut käyttävät joko Kvarttia tai jotain muuta vastaavaa.

Vaikutukset lasten hyvinvointiin ovat pitkäjänteisiä prosesseja ja on vaikea arvioida, mikä toimenpide on vaikuttanut mihinkin. Uudentyyppisten vanhempaintapaamisten mallit ovat kuitenkin muokanneet koulujen tapaa toimia huoltajien kanssa. Vanhemmat ovat kokeneet osallistavat toimintamallit aiempaa motivoivampina.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty. Toimintamallin vaikuttavuutta lasten ja heidän vanhempiensa hyvinvointiin ei ole arvioitu.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutuksen ovat olleet myönteisiä. Esimerkiksi vanhemmat kokevat uudet toimintamallit motivoivina.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveysviraston tulee lisätä läheisneuvonpitoa lastensuojelussa, koska sen avulla on onnistuttu välttämään kalliita huostaanottoja ja sitä kautta saamaan kustannussäästöjä.

Sosiaali- ja terveysviraston 24.11.2014 antama selvitys:

Lapsen läheisverkoston kartoitusta ja läheisten mukaanottoa kehitetään kaikissa lastensuojeluprosessin vaiheissa. Vuodeksi 2015 on suunnitteilla laaja koko lastensuojelun toimistoa koskeva läheisverkostokoulutus. Tavoitteena on, että läheisten huomiointi ja verkostoajattelu koskee kaikkea lastensuojelun työtä ja aina kartoitetaan läheisten mahdollisuus osallistua lapsen elämään sekä tuetaan läheisten osallistumismahdollisuuksia.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiseen toimenpiteeseen on ryhdytty. Läheisverkostoajattelu on läsnä lastensuojelutyössä kaikissa prosessin vaiheissa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Läheisverkostoajattelu on lisääntynyt vaikka yksikkökohtaisia eroja läheisneuvonpidon järjestämisessä on edelleen.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveysviraston ja opetusviraston tulee selvittää mahdollisuuksia laajentaa läheisneuvonpitoa muihinkin palveluihin, esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalveluihin sekä opetustoimeen.

Sosiaali- ja terveysviraston 24.11.2014 ja opetusviraston 21.11.2014 antamat selvitykset:

Sosiaali- ja terveysvirasto ei ole selvittänyt läheisneuvonpidon käytön laajentamisen mahdollisuutta päihde- ja mielenterveyspalveluihin. Läheisneuvonpito menettelytapana osallistaa tarvittaessa päihde- ja mielenterveystyön toimijat lapsen läheisneuvonpitoon ja näin ko. palvelut ovat osallisina läheisneuvonpidossa.

Opetusvirasto on tarpeen mukaan osallistunut läheisneuvonpitotilaisuuksiin. Läsä on ollut koulun kuraattori tai opinto-ohjaaja.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty, sillä päihde- ja mielenterveyspalvelut ovat tarvittaessa osallisina lapsen läheisneuvonpidossa. Läheisneuvonpidon käytön laajentamista päihde- ja mielenterveyspalveluihin ei ole selvitetty. Myös opetustoimen edustaja on tarvittaessa mukana läheisneuvonpitotilaisuuksissa.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Sosiaali- ja terveysvirastossa läheisneuvonpito ei ole levinnyt muihin palveluihin, esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalveluihin, eikä sillä siten ole voinut olla vaikutuksia toimintaan. Läheisneuvonpito on jäänyt lastensuojelun palveluksi. Päihde- ja mielenterveyspalvelut ovat kuitenkin tarvittaessa osallisena läheisneuvonpidossa.

Opetustoimen mukaan kyseessä on tärkeä moniammatillinen yhteistyön muoto. Opetustoimen mukanaolo tuo ryhmään uutta osaamista ja on siksi perusteltu. Läheisneuvonpito on tapahtunut sosiaali- ja terveysvirastovetoisesti.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveysviraston tulee päivittää lastensuojelun asiakkuuksia koskevia pysyväisohjeita siten, että sosiaalityöntekijällä on velvoite selvittää mahdollisuus läheisneuvonpidon käyttöön kaikissa lastensuojeluprosessin eri vaiheissa.

Sosiaali- ja terveysviraston 24.11.2014 antama selvitys:

Lastensuojelun asiakassuunnitelman pysy-ohjetta ja suunnitelmarunkoa päivitetään parhaillaan. Sinne on lisätty kohta: läheisverkoston mahdollisuudet

osallistua perheen tukemiseen. Tässä kohdin läheisneuvonpidon järjestämismahdollisuus tutkitaan.

Lapsen hoidon järjestäminen läheisverkostossa tai sijoitus lapsen läheisverkostoon ovat lisääntyneet.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaiseen toimenpiteeseen on ryhdytty.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteen vaikutukset ovat olleet myönteisiä, sillä lapsen hoidon järjestäminen läheisverkostossa on lisääntynyt.

Johtopäätökset: Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty. Kvartti-mallin vaikuttavuutta ja läheisneuvonpidon laajentamista päihde- ja mielenterveyspalveluihin ei ole selvitetty.

Myös toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet niiltä osin myönteisiä, kun ne ovat olleet jo havaittavissa.

2.3.2 Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Henkilöstökeskuksen tulee selvittää, voidaanko muunkielisten oppisopimuskoulutusta ja rekrytointikoulutusta markkinoida laajemmin työnantajille ja maahanmuuttajille. Erityisesti tulee ottaa huomioon syrjäytymisvaarassa olevat nuoret miehet.

Kaupunginkanslian 25.11.2014 antama selvitys:

Työllisyydenhoidon tavoitteena on ollut lisätä yksityisten työnantajien vastuullisuutta työttömien henkilöiden työllistymisestä. Tätä tavoitetta täyttämään työllisyydenhoitoon palkattiin vuonna 2013 kaksi yrityskoordinaattoria Respa ja kuntakoikeiluhankkeisiin. Heidän tehtävänä on kehittää näiden hankkeiden asiakkaille sopivia palveluja ja työpaikkoja mukaan lukien rekrytointipalvelut. Respan ja kuntakoikeilun asiakkaista vähintään 30 prosenttia puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia.

Yrityskoordinaattorit ovat luoneet yritysyhteisverkostoa. Mukaan on saatu uusia yrityksiä. Heidän kanssaan jatketaan hankkeiden työttömille asiakkaille tarjottavien palvelujen kehittämistä.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukainen selvitystehtävä oli vastuutettu henkilöstökeskukselle. Vastauksessaan kaupunginkanslia kertoi pelkästään rekrytointikoulutuksesta. Vastauksen perusteella markkinointia on tehty yleisesti eikä ole erityisesti otettu huomioon maahanmuuttajia, etenkin syrjäytymisvaarassa olevia nuoria miehiä. Kahden yrityskoordinaattorin palkkaaminen on toteuttanut toimenpiteitä osin.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Kaupunginkanslian mukaan uusia yrityksiä on saatu mukaan, joten markkinointi on tältä osin ollut onnistunutta.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Henkilöstökeskuksen, opetusviraston ja työväenopistojen tulee varmistaa maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen riittävyys sekä kaupungin oman järjestämisvastuun osalta että vaikuttaa jatkossakin valtion järjestämän työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen riittävyyteen.

Opetusviraston, suomenkielisen työväenopiston ja kaupunginkanslian 25.11.2014 antamat selvitykset:

Opetusvirasto on sekä lisännyt että kohdentanut maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen määrää eri koulutusmuodoissa. Suomen kielen opetusta on kohdennettu heikoilla opiskelu- ja työskentelyvalmiuksilla oleville maahanmuuttajille. Stadin ammattiopiston yhteydessä toimivassa avoimessa opistossa toimii nuorten maahanmuuttajien ryhmiä, joiden tarkoituksena on antaa heikoilla valmiuksilla oleville nuorille maahanmuuttajille opiskelu- sekä kielellisiä valmiuksia siirtyä suomen kielen opetukseen esim. aikuislukioon, aikuisten perusopetukseen ja am-matilliseen koulutukseen. Lisäksi aikuislukioon on perustettu perusopetukseen valmistava opetus aikuisille, jossa vailla peruskoulusta olevat aikuiset voivat saada valmiuksia perusopetukseen siirtymiseen.

Niille maahanmuuttajataustaisille nuorille ja aikuisille, joiden tavoitteena ovat lukio-opinnot, on aloitettu lukioon valmistava koulutus. Lisäksi maahanmuuttajien ammatillisiin perusopintoihin valmistavan opetuksen paikkoja on lisätty viime syksynä.

Kotona lapsia hoitavien vanhempien kielikoulutusta on kehitetty siten, että heille luodaan hoitovapaalta työmarkkinoille paluun sujuvoittamiseksi polkua jatko-opiskeluun tai työelämään. Käytännössä heille laaditaan jatkosuunnitelma sekä annetaan arvio kielitaidosta. Arviota voi käyttää opiskeluun tai työelämään hakeuduttaessa.

Opetusviraston vastauksessa on lisäksi todettu, että olemme tuoneet eri yhteyksissä esiin, että työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen riittävyyteen tulisi jatkossakin kiinnittää huomiota ja koulutuksen määrää lisätä, jotta asiakkaat pääsevät nopeammin kotoutumiskoulutuksen piiriin.

Opetusviraston arvion mukaan edellä mainituilla toimenpiteillä on lisätty ja täydennetty Helsingissä järjestettävän suomen kielen koulutuksen määrää sekä saatu koulutuksen piiriin eri kohderyhmiä

Suomenkielisen työväenopiston mukaan suomi 2 -opetustunteja on lisätty seuraavasti: vuonna 2010 oli 6669 opetustuntia, 2011 7265 ja vuonna 2012 8349. Vaikka opetuksen lisäys on ollut tuntuva, kursseille on edelleen jonoja. Opiston arvion mukaan kurssitarjonta ja kohderyhmät monipuolistuivat samalla kun tavoitettiin enemmän ja laajempia opiskelijaryhmiä.

Henkilöstökeskus ja myöhemmin kaupunginkanslia on järjestänyt S2-koulutusta kaupungin työntekijöille sekä työllisyshoidon toimenpiteissä oleville. Koulutusta järjestää kaupungin ulkopuolinen taho kilpailutuksen perusteella. Vuoteen 2012 nähden koulutustarjonta on laajentunut ja osallistujamäärä on noussut. Koulutusta on selkeämmin räätälöity eri virastojen ja työntekijäryhmien tarpeisiin. Uutena on järjestetty myös kesäopetusta.

Kaupunginkanslian mukaan yhtenä parannuksena suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksien löytämiseen on edelleen vuonna 2013 kehittynyt kolmikielinen <http://www.finnishcourses.fi/> -sivusto osana monikielistä Infopankkia. Sivusto on merkittävästi parantanut S2-opiskelijoiden ohjautumista oikean tasoille kursseille ja se ohjaa myös kotimaisten kielten verkko-opiskeluun.

Osa Helsingin kaupungin rahoittamien suomen kielen koulutusten tarjonnan ylittävästä kysynnästä johtuu siitä, että työvoimapolitiittista kotoutumiskoulutusta ei ole ollut riittävästi tarjolla kaikille kohderyhmille ja vuonna 2013 Uudenmaan ely-keskuksen koulutusten hankinnoissa on ollut ajoittain viiveitä.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisesti on toimittu lisäämällä kieliopetusta.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Kurssitarjonnan lisääminen ja parempi tiedottaminen kursseista on tuonut opetuksen yhä useampien kohderyhmien ulottuville. Jonoja opetukseen on kuitenkin edelleen.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Henkilöstökeskuksen maahanmuutto-osaston tulee terävöittää maahanmuuttajaväestön työllisyystilanteeseen ja toimeentuloon kohdistuvaa seurantaa siten, että määritellään vuosittain seurattavat mittarit.

Kaupunginkanslian 5.11.2014 ja tietokeskuksen 25.11.2014 antamat selvitykset:

Työllisyydenhoidossa on käytössä vaikuttavuusmittaus, jonka avulla mitataan kaupungin tarjoamien työllisyyspalveluiden vaikuttavuutta sovituin mittarein. Yhtenä taustatekijänä mittauksessa on työllisyyspalvelussa olleen asiakkaan äidinkieli. Kaupunginkanslian mukaan kyseinen mittaus ei kuitenkaan vastaa tarkastuslautakunnan suositusta, koska kaikki työttömät eivät ole asiakkaina kaupungin työllisyyspalveluissa. Kaupunginkanslian organisaatiomuutoksessa (maahanmuutto-osasto lakkautettiin 1.1.2014) vastuu on jäänyt epäselväksi.

Tietokeskuksen mukaan tilasto-osasto tuottaa vuosittain Helsingin työllisyystilastot, joihin sisältyy myös vieraskielisten työllisyys.

Maahanmuuttajien Suomessa asumisajan/muuttoajankohdan vaikutusta eri maahanmuuttajaryhmien työllisyyden, tulojen ja asuinolojen kehitykseen seurataan Tietokeskuksessa valtuustokausittain. Aineistona on Tilastokeskukselta hankittava rekisteriaineisto. Se kerättiin ensimmäisen kerran vuonna 2012 ja tietoja käytettiin raportissa, joka esitettiin vanhalle kaupunginvaltuustolle sen loppuseminaarissa ja uudelle valtuustolle sen aloitusseminaarissa. Vastaava aineisto on tarkoitus kerätä vuoden 2016 keväällä nykyisen valtuuston loppu-seminaria varten tehtävää raporttia varten.

Tietokeskuksessa on lisäksi menossa pitkittäistutkimus helsinkiläisten maahanmuuttajien toimeentulokiriippuvuudesta tai siitä irtautumisesta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Maahanmuutto-osasto ei enää sellaisenaan ole olemassa, vaan maahanmuuttoasiat on integroitu kaupunginkanslian elinkeino-osaston työllisyyspalveluihin. Maahanmuuttoasioiden johtaja on vaihtunut ja nykyinen johtaja vastaa maahanmuutto- ja työllisyysasioista. Vuosittain seurattavia mittareita ei ole määritetty. Tietokeskus kuitenkin tuottaa vieraskielisten työllisyystiedot vuosittain.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpidettä ei ole toteutettu, joten ei vaikutuksia.

Johtopäätökset: Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet

Kolmesta suosituksesta yksi on toteutunut, yksi vain osittain ja kolmas ei lainkaan. Toimenpiteillä on ollut myönteisiä vaikutuksia, kun uusia yrityksiä on saatu mukaan rekrytointikoulutukseen ja kielten opetuksen osalta kurssitarjonnan lisääminen ja parempi tiedottaminen kursseista on tuonut opetuksen yhä useampien kohderyhmien ulottuville.

2.3.3 Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttö opetus-, sosiaali- ja terveystoimessa

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveysviraston tulee ottaa huomioon, että työn projektiluontoisuus ei ole määräaikaisuuden laillinen peruste lainsäädännön edellyttämässä tavanomaisissa tehtävissä.

Sosiaali- ja terveysviraston 24.11.2014 antama selvitys:

Sosiaali- ja terveysvirastossa on esimieskoulutuksissa käyty läpi määräaikaisuuden perusteita ja painotettu, että lainvastaisia työ- tai virkasuhteen ketjuuksia ei tule tehdä. Lisäksi virastossa on käytössä sähköinen työhönotto, joka ohjaa esimiehiä merkitsemään määräaikaisuuden perusteen. Kaupungin ohjeiden mukaan projektitehtäviin pitää saada puoltava nimike- ja palkkalausunto ennen kuin tehtävälle haetaan täyttölupaa. Tässä yhteydessä tarkistetaan myös tehtävän projektiluontoisuus. Projektitehtävien määrää seurataan kuukausittain talousarvioennusteen yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ryhdytty, sillä määräaikaisten työsuhteiden laillisuusperusteisiin on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota muun muassa ohjeistuksella, järjestämällä koulutusta ja tehtäväjärjestelyin.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Maahanmuuttajapalvelujen aikaisemmin määräaikaiset virat on vakinaistettu. Tehtävän projektiluontoisuutta käytetään määräaikaisuuden perusteena vain todellisissa määräaikaisissa projektitehtävissä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Opetusviraston tulee varmistaa määräaikaisten virkojen perusteiden lainmukaisuus uusimman oikeuskäytännön perusteella.

Opetusviraston 14.11.2014 antama selvitys:

Opettajien viranhakuprosessi koordinoidaan keskitetysti ja virkojen auki julistamista seurataan tarkasti. Valvonta on kohdistunut siihen, että kaikki opetus tehtävät, joissa tarve on pysyvä, julistetaan haettavaksi. Ennen kuin tehtäviä julistetaan haettavaksi, varmistetaan vakinaisen henkilöstön palvelussuhdeturva kaupungin linjausten mukaisesti. Virkahakujen yhteydessä vakinaisia opettajia siirretään koulujen välillä, kun palveluverkon muutokset tuottavat koulujen lakkauttamis- ja yhdistymistilanteita tai, jos kouluissa muista syistä ei ole opettajaviran edellyttämiä tunteja, sekä mahdollistetaan henkilöstön omaaloitteinen tehtäväkierto.

Suomenkielisessä perus- ja lukiokoulutuksessa virat julistetaan haettavaksi vakinaista täyttämistä varten kerran vuodessa. Virkahaun koordinointi on valmistelutyönä suuri, koska opettajia, kouluja ja haettavia virkoja on paljon. Valmistelutyö virastossa vie noin kolme kuukautta syksyn aikana, jonka jäl-

keen koulujen johtokunnat päätöksentekijöinä käsittelevät opettajien virkavalintoja keväällä noin kolmen kuukauden aikana. Helsingin virkahaun rytmitys vastaa muiden suurten kaupunkien virkahakuajatauluja.

Ruotsinkielisessä perus- ja lukiokoulutuksessa kuitenkin alkuvuoden virkahaun lisäksi opettajan virkoja on haettavana vakituista täyttämistä varten uudelleen myöhemmin keväällä. Perusteena on ollut toive saada ruotsinkielisten koulujen opettajien kelpoisuusaste nousemaan. Lisäksi koordinoitua eli haettavien virkojen määrä ja vakinaisen henkilöstön määrä on selkeästi pienempi kuin suomenkielisessä perus- ja lukio-opetuksessa.

Ammatillisessa koulutuksessa vakinaisiin opetustehtäviin haetaan henkilöstöä myös syksyllä, vaikka ammatillisessa koulutuksessaakin valtaosa opetustehtävistä on haettavana kevään aikana.

Opettajien rekrytoinnin keskitetty koordinoitu ja virkojen haettavaksi julistamisen valvonta näkyvät ainakin opettajien kelpoisuusasteen nousussa, silloin kun opettajia on saatavilla. Se, että opettajistosuunnitteluun ja opettajavirkojen täytön koordinoituihin panostetaan, näkyy kelpoisuusasteen nousunkin perusteella siinä, että opetustehtävät ovat olleet rekrytointinäkökulmasta houkuttelevia ja aineyhdistelmät tarkoituksenmukaisia. Toisaalta opettajatehtävien virkarakenteen tarkoituksenmukaisuudella on taloudellisia vaikutuksia.

Suomenkielisessä perusopetuksessa, jossa opettajien lukumäärä on koulutusmuodoista suurin ja myös virkoja on eniten haettavana, opettajien kelpoisuusaste on noussut tasaisesti. Ruotsinkielisessä koulutuksessa opettajien kelpoisuus on säilynyt ennallaan. Ammatillisessa koulutuksessa opettajien kelpoisuusaste on jopa laskenut, koska opiskelijamäärä on kasvanut eikä kelpoisia opettajia ole tarpeen kasvua vastaavalla tavalla saatavilla.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä kaikilta osin nähtävillä. Suomenkielisessä perusopetuksessa opettajien kelpoisuusaste on noussut, mutta ruotsinkielisessä opetuksessa kelpoisuusaste ei ole muuttunut. Ammatillisessa opetuksessa kelpoisuusaste on laskenut, mutta kehitykseen on vaikuttanut merkittävästi opiskelijamäärän kasvu.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveysviraston tulee sisällyttää palvelussuhdeohjeeseensa kohta siitä, että arvioidessa sijaisuutta määräaikaisuuden laillisena perusteena on otettava huomioon yksittäisen sijaisuuden lisäksi kokonaistilanne eli se, onko työvoiman tarve pysyvä.

Sosiaali- ja terveystieteiden 24.11.2014 antama selvitys:

Sosiaali- ja terveystieteiden virasto on todennut (30.10.2013) kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa, että virasto ei anna enää omaa ohjetta palvelukseen ottamisesta. Antamansa selvityksen (24.11.2014) mukaan sosiaali- ja terveystieteiden virastossa toimitaan kaupungin ohjeiden perusteella ja näissä ohjeissa on myös tämä asia huomioitu.

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukainen menettely sisältyy kaupungin ohjeisiin.

😊 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Pysyvä sijaistarve on selvitetty vuonna 2014 ja varahenkilötehtävät on kohdennettu tämän tarpeen mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Henkilöstökeskuksen tulee tarkentaa kaupunkitason ohjeen kohtaa toimintojen vakiintumattomuus sekä täsmentää ohjetta siltä osin kuin kyseessä on käytettävissä olevan rahoituksen epävarmuus määräaikaisuuden perusteena.

Kaupunginkanslian 14.11.2014 antama selvitys:

Kaupunkitason ohje on valmis ja sitä käsitellään vielä yhteistoiminnassa henkilöstöjärjestöjen kanssa. Ohjetta ei ole vielä otettu käyttöön.

☹️ Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole täysin ryhdytty, sillä ohjetta ei ole otettu vielä käyttöön.

⊖ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Ohjetta ei ole vielä otettu käyttöön, joten sen vaikutukset eivät ole vielä nähtävillä.

Johtopäätökset: Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttö opetus-, sosiaali- ja terveystoimissa

Tarkastuslautakunnan antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ja niiden vaikutukset ovat olleet pääosin positiivisia. Sosiaali- ja terveystieteiden virastossa on määräaikaista virkoja vakinaistettu ja pysyvä sijaistarve on karotettu. Opetusvirastossa keskitetyllä virkahauulla on saatu suurimman koulutusmuodon eli suomenkielisen perus- ja lukiokoulutuksen opettajien kelpoisuustason nousuun. Ainoa toimenpide, joka on toteutunut osittain, on kaupunginkanslian laatima kaupunkitason ohje määräaikaisuuden perusteista. Se on valmis, mutta ei ole vielä käytössä.

2.4 Kaupunginjohtajan toimialaan liittyvät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa kahta kaupunginjohtajan toimialaan liittyvää arviointia ja esitti niihin liittyen yhteensä seitsemän suositusta.

2.4.1 Tietojärjestelmien yhteentoimivuus pääkaupunkiseudulla

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin tietohallintoon liittyvää ohjausta tehdään tällä hetkellä kolmessa eri työryhmässä. Tämän ohjausmallin toimivuus tulee selvittää.

Kaupunginkanslian 18.12.2014 antama selvitys:

Kaupunginhallitus on 13.5.2013 todennut, että tietohallinnon ohjausmallin toimivuus selvitetään mallista saatujen kokemusten perusteella viimeistään vuoden 2014 loppuun mennessä. Talous- ja suunnittelukeskus on 15.11.2013 todennut, että kaupunginjohtajan johtama tietotekniikkaohjelman koordinoitiryhmä käsittelee 2.12.2013 arviointikertomuksessa esitettyjä suosituksia koskevaa tilanneselvitystä. Tietotekniikkaosasto totesi 2.12.2013, että kaupungin tietotekniikan ohjausta on vahvistettu kaupunginhallituksen tietotekniikkajaostolla. Nykyisen toimintamallin toimivuutta arvioidaan vuoden 2014 aikana, kun tietotekniikkaohjelman uudistaminen vuosille 2015–2017 käynnistyy. Kaupungin keskushallinnon virastot ovat yhdistyneet 1.1.2014 kaupunginkansliaksi. Tietotekniikkaosastosta on muodostettu tietotekniikkayksikkö, joka on osa kaupunginkanslian tietotekniikka- ja viestintäosastoa. Tietotekniikkayksikkö vastaa kaupungin tietotekniikkaohjelman valmistelusta ja toimeenpanon seurannasta. Kaupungin tietotekniikkaohjelmaa vuosille 2015–2017 varmistellaan parhaillaan. Nykyisen ohjelmakauden arviointi on toteutettu osana valmistelua ja raportoitu kaupunginhallituksen tietotekniikkajaostolle. Kaupunginhallituksen tietotekniikkajaosto uutena luottamuselimenä käsittelee osaltaan kaupungin ICT-hankkeita ja hankekokonaisuutta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Ohjausmallin toimivuus selvitetään eli suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Tietotekniikkaohjelmassa määritellystä ohjausmallin toimivuudesta on kerätty kokemuksia nykyisen ohjelmakauden kuluessa ja nämä kokemukset otetaan huomioon uudessa tietotekniikkaohjelmassa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tietohallinnon ohjausryhmistä yhden tulee ottaa vastuu tietojärjestelmiin liit-

tyvästä seututason strategisesta yhteistyöstä, jotta yhteistyön puute ei johda tarpeettomiin päällekkäisiin kustannuksiin.

Kaupunginkanslian 18.12.2014 antama selvitys:

Kaupunginhallitus on 13.5.2013 todennut, että tietotekniikkaohjelmassa asetettujen työryhmien osalta vastuun ottaminen seututason strategisesta yhteistyöstä on lähinnä tietotekniikkaohjelman koordinoitiryhmän tehtävä.

Seututason strategista yhteistyötä on valmisteltu pääkaupunkiseudulla niin metropolihallinnon, Sote -uudistuksen kuin myös erityisen kuntajakoselvityksen puitteissa. Toiminto on osallistunut selvityksiin niissä puitteissa, kun kaupunki on nähnyt sen tarpeelliseksi, ollut tietoinen valmistelujen käynnissä olosta ja ottanut nämä huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Vastuu seututason strategisesta yhteistyöstä on osoitettu yhdelle tasolle.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteen vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin tulee linjata, minkälaista pääkaupunkiseututasoista ja seudullista yhteistyötä tarvitaan kokonaisarkkitehtuuriin ja tietojärjestelmäinvestointeihin liittyvissä asioissa sekä käynnistää tämä yhteistyö.

Kaupunginkanslian 18.12.2014 antama selvitys:

Kaupunginhallitus on 13.5.2013 yhtynyt tarkastuslautakunnan näkemukseen, että kaupungin tulee linjata minkälaista pääkaupunkiseututasoista ja seudullista yhteistyötä tarvitaan. Linjausten mukaiset päätökset täytyy synnyttää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, jotta kokonaisarkkitehtuuri ja tietojärjestelmäinvestoinnit voidaan toteuttaa tukemaan näitä linjauksia. Talous- ja suunnittelukeskus on omassa vastauksessaan 15.11.2013 todennut, että tällä hetkellä se osallistuu eri viranomaisien kanssa koko julkisen hallinnon yhteentoimivuuden kehittämiseen muun muassa Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnassa, kansallisen palveluväylän ohjausryhmässä ja kuntasektorin viitearkkitehtuurin määrittelyn ohjaus- ja työryhmässä. Tietotekniikkayksikkö on osallistunut aktiivisesti syksyn 2014 aikana metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen ICT-muutostekniseen. Lähtökohtana oli selvittää tulevan päätöksenteon pohjaksi kuntien mahdollisen yhdistymisen vaikutuksia ICT-toimintaympäristön näkökulmasta. Projektissa suoritetun selvitystyön kohteena oli Metropolikaupungin ICT-ympäristöjen nykytilan kartoitus,

tavoitetilan määrittely, siirtymävaiheen kuvaus ja kustannusten ja hyötyjen arviointi. Tehdyn selvityksen pohjalta mahdollisesti syntyvien päätösten seurauksena pääkaupunkiseudulla olisi mahdollista päästä tilanteeseen, jossa syntyisi nykyisten toimijoiden yhteinen kokonaisarkkitehtuuri, jota vasten tietojärjestelmäinvestoinnit kyettäisiin linjaamaan

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Yhteistyö yli kuntarajojen on osoittautunut haasteelliseksi niin Apotti-hankkeessa kuin myös erityisessä kuntajakoselvityksessä osan toimijoista jäädessä omilla päätöksillään näiden ulkopuolelle.

Johtopäätökset: Tietojärjestelmien yhteentoimivuus pääkaupunkiseudulla

Kaupunginhallitus on käsitellyt arviointikertomuksen suosituksia ja tehnyt toimenpiteitä niiden edistämiseksi.

Tietojärjestelmien kehittäminen on pääosin ollut valtakunnan tasoista yhteentoimivuuden edistämistä ja aiemmin alkanutta Apotti -uudistusta. Muutoin tietojärjestelmien seudullinen kehittäminen odottaa kaavailtuja suuria hallintojärjestelmä uudistuksia (sote -uudistus ja metropolihallinto), joten vaikutuksia toimintaan ei ole ollut kaupungista riippumattomista syistä.

2.4.2 Uudet asuinalueet ja investointien suunnittelu keskipitkällä ajanjaksolla

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kiinteän omaisuuden myyntitavoitteet on asetettava talousarviossa sellaisiksi, että ne voidaan saavuttaa.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 antama selvitys:

Vuoden 2014 talousarviossa edellytetään, että kaupunginhallitukselle esitetään vuonna 2014 kolmen kuukauden välein toteuma omaisuuden myynneistä ja suunnitelma 100 milj. euron vuotuisen myyntitavoitteeseen pääsemiseksi.

Vuonna 2014 asetettu 100 milj. euron myyntitavoite saavutetaan talousarvioennusteen 4/2014 mukaan. Myös vuoden 2015 talousarviossa on asetettu 100 miljoonan euron myyntitavoite.

Talouden tasapainottuminen on strategiaohjelman keskeinen tavoite. Investointien rahoittamista tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla lisätään.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Lisäksi myyntitavoitteen toteutumista seurataan aktiivisesti.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vuoden 2014 vahvistamattoman tilinpäätöksen mukaan kiinteän omaisuuden myynti toteutui talousarviotavoitetta parempana.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunkisuunnitteluviraston tulee edelleen kehittää ja parantaa kaavataloudellisia laskelmia kaupungin kiristyvässä taloustilanteessa.

Kaupunkisuunnitteluviraston 24.11.2014 antama selvitys:

Kaupunkisuunnitteluvirasto on määrätietoisesti kehittänyt kaavatalouslaskentaa kohti kaupungin kokonaistalouden parempaa hahmottumista. Uuden laskeutumallin myötä (vuodesta 2012 alkaen) on kaavoihin arvioitu maankäytöstä saatavat tonttitulot, joita on verrattu toteuttamisen edellyttämiin kustannuksiin ja saavutettaviin hyötyihin kokonaistaloudellisuuden arvioimiseksi. Tarvittaessa tämän pohjalta kaavaratkaisua on kehitetty taloudellisempaan suuntaan. Tonttitalouden kautta on selvitetty myös tonttien toteutettavuutta ja täten kaupungin tulojen realistisuutta.

Kustannusten arvioinnissa on hyödynnetty kaupungin sisällä yleisesti käytettyä Fore-ohjelmistoa sekä suunnitteluvaiheen ja -tarkkuuden mukaisia lisäkustannuksia ja varauksia. Lisäksi erityisen haastavissa kaavoissa on tarkasteltu kustannusten ja tulojen aikataulullista toteutumista. Myös yhteiskuntataloudellista näkökulmaa vahvistetaan osana maankäytön yleissuunnittelua.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ottamalla käyttöön uusi laskeutumalli.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Kaupunkisuunnitteluviraston mukaan kaavojen kokonaistaloudellisuuden ja toteutettavuuden arviointi on merkittävästi parantunut. Tämän myötä kaavaratkaisuja on pystytty ohjaamaan kustannustehokkaampaan suuntaan ja parantamaan näiden kannattavuutta. Kustannusarvioiden vastaavuus toteutuskustannuksiin on myös tarkentunut laskentamenetelmien yhtenäistämisen myötä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Suhdanneriskin vuoksi tulee huolehtia siitä, että alueiden rakentamiskustannukset saadaan ensisijaisesti katettua jo maanmyyntituloilla.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 antama selvitys:

Alueiden rakentamisen edellyttämiä investointeja katetaan mahdollisuuksien mukaan maanmyyntituloilla. Asuntotontteja myydään strategiaohjelman sekä AM-ohjelmassa tavoitteiden mahdollistama määrä. Myytäviksi valitaan sellaiset tontit, joista on mahdollisuus saada mahdollisimman hyvät tulot.

Strategiaohjelmassa yhtenä talouden tasapainottamisen toimenpiteenä on, että tonttien ja rakennusten myyntitavoitteita nostetaan velkaantumisen hillitsemiseksi. Arviointikertomuksessa esitetty suositus on osaltaan vaikuttanut maanmyyntitulojen tavoitetason määrittelyyn.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ja investointeja pyritään mahdollisuuksien mukaan kattamaan maanmyyntituloilla.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä nähtävillä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Maanmyynnin ja -vuokraamisen tasapaino tulee harkita uudelleen etenkin sellaisilla uusilla alueilla, jotka hankitaan ostamalla.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 antama selvitys:

Maanmyynnin ja -vuokraamisen tasapaino harkitaan aluekohtaisesti strategiaohjelman sekä AM-ohjelman hallintamuotoa koskevien kokonaistavoitteiden pohjalta. Tarvittaessa aluekohtaisia linjauksia arvioidaan uudelleen.

Toteamukset ja suositukset ovat samassa linjassa kaupungin tontinluovutuksessa sovellettavien käytäntöjen kanssa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Toimenpiteisiin on osittain ryhdytty. Maan myyntiin ja vuokraamiseen liittyviä aluekohtaisia linjauksia harkitaan tarvittaessa uudelleen.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä havaittavissa.

Johtopäätökset: Uudet asuinalueet ja investointien suunnittelu keskipitkällä ajanjaksolla

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on pääsääntöisesti ryhdytty tai niiden mukaisesti toimitaan jo. Muun muassa kiinteän omaisuuden myyntitavoite to-

teutui vuonna 2014 ja kaavatalouslaskentaa on parannettu. Myös toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä niiltä osin, kun ne ovat olleet jo nähtävissä.

2.5 Rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa kolmea rakennus- ja ympäristötoimen toimialaan liittyvää arviointia ja esitti niihin liittyen yhteensä seitsemän suositusta.

2.5.1 Metron automaattiohjausjärjestelmän hankinta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee puuttua jo aikaisessa vaiheessa suurten investointihankkeiden viivästymisiin.

Kaupunginkanslian 2.12.2014 ja HKL-liikelaitoksen 21.11.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslian mukaan kaupunginhallitus seuraa suurien investointihankkeiden etenemistä mm. neljännesvuosittain talouden ja toiminnan seurantaraportin yhteydessä. Virastot ja laitokset ennustavat käyttötalouden ohella myös investointiensä käytön toimintavuonna. Suurten investointien viivästyminen ja syyt viivästy miseen mainitaan erikseen.

Kaupunginhallituksen antamia tilahankkeiden käsittelyohjeita ollaan päivittämässä parhaillaan kaupunginkanslian johdolla toimivan hankeohjausryhmän yhteistyönä ja lisäksi vuonna 2014 on käynnistetty erikseen liikennehankkeiden käsittelyohjeen laadinta hankkeiden paremman ohjattavuuden aikaansaamiseksi. Vuoden 2014 alusta perustettiin myös kansliapäällikön johdolla säännöllisesti kokoontuva liikennehankkeiden ohjausryhmä (vastaava kuin tilahankkeiden hankeohjausryhmä), jossa seurataan mm. suurten liikennehankkeiden toteumista. Työryhmässä on valmisteltu liikennehankkeiden ohjaamisen toimintamallia kaupunginhallituksen vuonna 2013 antaman kehotuksen perusteella.

Metron automatisoinnin osalta voidaan todeta, että hankkeen etenemisen valvonta kuului pääasiassa HKL Liikelaitoksen johtokunnalle. Kaupunginhallitus on lisäksi käsitellyt hanketta mm.

- 23.9.2013: merkitsi tiedoksi katsauksen metron automatisointia koskevien sopimusten tilanteesta
- 24.2.2014: merkitsi tiedoksi metron automatisointia koskevien sopimusten tilanteen
- 6.10.2014: käsitteli automaattimetron tilannetta iltakoulussa
- 13.10.2014: merkitsi tiedoksi iltakoulussa annetun katsauksen

- 24.11.2014: suullinen katsaus sopimustilanteesta
- 1.12.2014: suullinen katsaus sopimustilanteesta

Tammikuussa 2015 kaupunginhallitus päätti pitää voimassa HKL:n johtokunnan päätöksen purkaa Siemensin kanssa tehdyt sopimukset metron automatisoinnista.

HKL-liikelaitoksen mukaan kaupunginhallitus oli edellyttänyt, että HKL selvittää vaihtoehdot automaattimetroprojektin jatkamisessa. Lisäksi kaupunginhallitus oli edellyttänyt, että nopealla aikataululla tehdään päätös, joka varmistaa länsimetron avaamisen elokuussa 2016 ja päästään pois tilanteesta, jossa projekti ajajeltii ilman Siemensin hyväksymää aikataulua.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaupungin hallitus on toiminut suosituksen mukaisesti.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Kaupunginkanslian mukaan kaupunginhallitus saa säännöllisesti tietoa suurten investointihankkeiden etenemisestä ja uusilla ohjeilla varmistetaan hankkeiden parempi ohjaus sekä aikataulun että kustannusten ohella.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Liikennelaitoksen tulee parantaa pitkäaikaisten investointiensä suunnittelu- ja toteutusprosesseja sekä ennen kaikkea hankintaosaamisensa sisältöä kuten hankkeiden kustannusarvioiden laskentaa.

HKL-liikelayoksen 21.11.2014 antama selvitys:

HKL-Infrapalvelut on laatinut liikennelaitoksen infran pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) seuraavien 15 vuoden investoinneille, jossa huomioidaan Helsingin kaupungin strategia raideliikenteen ja pyöräilyn kehittämisen suhteen sekä alueen kaavoituksen näkymät. Pitkän tähtäimen suunnitelmaan pyydetään kommentit kaupungin eri virastoilta ja eri yhteistyötahoilta mm. HSL:ltä. Suunnitelma päivitetään vuosittain. Pitkän tähtäimen suunnitelma toimii pohjana HKL:n infran investointien taloussuunnittelulle.

HKL-Infrapalvelut on kehittänyt ja ottanut käyttöön uuden projektinhallintajärjestelmän (Reila) investointihankkeiden hallintaa, aikataulun ja talouden seuranta sekä talouden ennustamista varten. Reilassa on huomioitu hankkeiden yhtenäinen toteutusprosessi ja prosessin vaatimat toimenpiteet, kuten asioiden hallinta ja aikataulun sekä talouden seuranta. Järjestelmä parantaa, ohjaa ja yhtenäistää investointihankkeiden toteuttamista. Lisäksi HKL on tarkentanut hankintamenettelyohjeita sekä lisännyt hankinta-asiantuntijaresursseja.

HKL on palkannut ulkopuolisen projektinjohtokonsultin tukemaan automaattimetroprojektia ja erityisesti koordinoimaan automaattimetroprojektin ja M300-junahankintaprojektin yhteistyötä. HKL on myös tehostanut näiden projektien seuranta- ja johtoryhmä- ja johtokuntatasolla.

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Liikennelaitos on ryhtynyt suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin laatimalla investointien pitkän aikavälin suunnitelman, ottamalla käyttöön uuden projektinhallintajärjestelmän ja rekrytoimalla hankintaosaamista.

😊 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Infran pitkän tähtäimen investointisuunnitelma on lisännyt hankkeiden tietämystä ja aikataulutusta yhdessä muiden kaupungin hallintokuntien ja yhteistyötahojen kanssa. Avoin ja yhtenäinen Reila-järjestelmä on parantanut ja ohjannut investointihankkeiden toteuttamista.

Lisäksi HKL osallistuu kaupungin liikennehankkeiden ohjausryhmään, jonka tehtävänä on parantaa kaupungin liikennehankkeiden suunnittelun koordinaatiota. Jatkossa liikennehankkeiden ohjausryhmään osallistuu myös HSL kaupungin virastojen ja laitoksien lisäksi.

Automaattimetroprojektin haasteet ovat olleet paremmin HKL:n johtoryhmän ja johtokunnan tiedossa ja tarvittaviin toimenpiteisiin on voitu ryhtyä entistä paremmin.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Liikennelaitoksen johtokunnan sekä kaupunginhallituksen on seurattava jatkossa tiiviisti metron automatisointihankkeen toteuttamista, kuten jo tehdyt päätökset edellyttävät.

HKL-liikelaitoksen 21.11.2014 ja kaupunginkanslian 2.12.2014 antamat selvitykset:

HKL Liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti esitettävää automaattimetroprojektin tilannekatsausta on kehitetty ja laajennettu. Projektin tilannetta käsitellään raporteissa yksityiskohtaisemmin ja havainnollisemmin. Automaattimetron tilannekatsaus on keväästä 2013 alkaen ollut aiheena HKL Liikelaitoksen johtokunnan jokaisen kokouksen asialistalla.

Kaupunginhallitus on käsitellyt hanketta muun muassa

- 23.9.2013: merkitsi tiedoksi katsauksen metron automatisointia koskevien sopimusten tilanteesta
- 24.2.2014: merkitsi tiedoksi metron automatisointia koskevien sopimusten tilanteen
- 6.10.2014: käsitteli automaattimetron tilannetta iltakoulussa

- 13.10.2014: merkitsi tiedoksi iltakoulussa annetun katsauksen
- 24.11.2014: suullinen katsaus sopimustilanteesta
- 1.12.2014: suullinen katsaus sopimustilanteesta

Tammikuussa 2015 kaupunginhallitus päätti pitää voimassa HKL:n johtokunnan päätöksen purkaa Siemensin kanssa tehdyt sopimukset metron automatisoinnista.

😊 **Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet**

HKL Liikelaitoksen johtokunta ja kaupunginhallitus ovat seuranneet suosituksen mukaisesti tiiviisti metron automatisointihankkeen toteuttamista.

😊 **Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon**

Toimenpiteiden seurauksena HKL Liikelaitoksen johtokunta on ollut paremmin tietoinen projektin etenemisestä ja myös projektin todellisista haasteista. Projektia koskeva päätöksenteko on helpottunut ja tarkentunut päättäjien tietämyksen parantuessa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Automaattimetroliiikenteen aloittamisen jälkeen liikennelaitoksen ja kaupunginhallituksen tulee seurata, toteutuuko automatisoinnista kaupunginvaltuustolle vuonna 2008 esitetty investoinnin kannattavuuslaskelma.

HKL-liikelaitoksen 21.11.2014 antama selvitys:

Metron automatisointihankkeen valmistuttua vaikutusten toteutumista suunnitelmien ja päätösten mukaisena seurataan. Vaikutukset raportoidaan poliittisille päätöksentekoeleimille.

Vuonna 2008 esitetty investoinnin kannattavuuslaskelma perustui merkittävilta osin metroliiikenteen vuorovälin tihentämiseen automatisoinnin myötä sekä metroliiikenteen kuljettajakustannusten vähenemiseen.

⊖ **Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet**

Toimenpiteisiin ei ryhdytty, koska metron automatisointihanke on keskeytetty⁵.

⊖ **Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon**

Toimenpidettä ei ole suoritettu, joten sillä ei ole voinut olla vaikutuksia.

Johtopäätökset: Metron automaattiohjausjärjestelmän hankinta

Tarkastuslautakunnan suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on kattavasti ryhdytty. Kaupunginhallitus on seurannut tiiviisti ison investointihankkeen edistystä.

⁵ HKL -liikelaitoksen johtokunta 18.12.2014 § 203

mistä ja uudella ohjeistuksella pyritään varmistamaan hankkeiden parempi ohjaus aikataulun ja kustannusten osalta.

HKL on kehittänyt investointien suunnittelu- ja toteutusprosessia muun muassa ottamalla käyttöön uuden projektinhallintajärjestelmän, ja lisännyt hankintaosaamista. Metron automatisoinnin edistymistä käsiteltiin aktiivisesti kaupunginhallituksessa ja HKL:n johtokunnassa.

Kaikkien toimenpiteiden osalta vaikutukset eivät vielä ole esillä tai niitä ei voida arvioida metron automatisointihankkeen keskeyttämisen takia.

2.5.2 ATT:n toteuttamat asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjausurakat

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n tulee yhdessä asuntotuotantotoimiston tai muun rakennuttajakonsultin kanssa kehittää ja parantaa peruskorjauskohteiden lähtötietojen oikeellisuutta, jotta vältetään suuret ja ennakoimattomat lisä- ja muutostyökustannukset kaupungin asuinkiinteistöjen peruskorjaushankkeissa.

Asuntotuotantotoimiston 4.12.2014 ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n 21.11.2014 antamat selvitykset:

Asuntotuotantotoimisto on vuonna 2012 laatinut asiakirjan ”Peruskorjauskohdeiden lähtötietojen kartoitusohje ja hankesuunnitteluohje”. Ohjetta on käytetty vuonna 2013 ja sen jälkeen käynnistyneiden peruskorjausten hankesuunnitelmien laadinnassa.

Vuonna 2014 asuntotuotantotoimisto on yhdessä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa täsmentänyt vastuuta kiinteistöjen lähtötietojen hankkimisesta siten, että Helsingin kaupungin asunnot Oy:n alueelliset yhtiöt vastaavat hankesuunnittelun edellyttämien lähtötietojen hankkimisesta. Asuntotuotantotoimisto on kehittänyt alueyhtiöiden käyttöön excel-pohjaisen työkalun ”Peruskorjauksen tarveselvityslomake”.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n mukaan prosessikuvaus ja menettelytapaohje on myös käyty lävitse kummankin organisaation henkilökuntien kanssa. Prosessikuvauksessa ja menettelytapaohjeissa esitetään toimet ja hyväksyntämenettelyt mm. lähtötietojen sekä hankesuunnitelman ja hankesuunnitelmapoikkeamien osalta sekä lisä- ja muutostöiden tilaamisvaltuuksien ja hyväksymismenettelyjen osalta. Lisäksi asuntotuotantotoimiston ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n yhteistyönä on kehitetty uudet suunnitteluohjeet peruskorjaustuotantoa varten. Ohjeet ovat Helsingin kaupungin asunnot Oy:n hallituksen hyväksyttävänä joulukuussa 2014. Suunnitteluohjeen liitteeksi on kehitetty uusi tarveselvityslomake. Lomake on tarkoitettu täyttämään, kun peruskorjaushankkeen tarvetta arvioidaan.

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Peruskorjausten lähtötietojen oikeellisuutta on parannettu suosituksen mukaisesti laatimalla prosessikuvaus ja ohjeita sekä täsmentämällä osapuolten vastuita tietojen hankkimisessa.

😊 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Asuntotuotantotoimiston mukaan lähtötietojen kerääminen on systemaattista ja mahdollisiin riskirakenteisiin voidaan varautua urakkatarjouspyyntöjä laadittaessa. Kun lähtötiedot ovat käytettävissä hankesuunnitteluvaiheessa, voidaan suunnittelun edellyttämää aikaa arvioida paremmin ja koko hankkeiden aikataulus on mahdollista tehdä aiempaa luotettavammin. Em. työtapo vähentää rakennusaikaisia työmaahäiriöitä, parantaa rakennustyömaiden aikataulun hallintaa ja laatua sekä alentaa lisäkustannuksia.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n mukaan peruskorjaushankkeiden prosessi on selkeytynyt. Erityisesti lähiaikoina käyttöön otettava uusi tarveselvityslomake tulee edesauttamaan siinä, että korjaushankkeen lähtötiedot tulevat riittävästi ja yhdenmukaisella tavalla käydyksi läpi. Tämä puolestaan vähentänee tarvetta ennalta arvaamattomien lisätöiden teettämiseen.

Johtopäätökset: Asuntotuotantotoimiston toteuttamat asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjausrakot

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ja vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

2.5.3 Helsingin ulkomainossopimus

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Rakennusviraston tulee välittömästi arvioida uudelleen ulkomainoslaitepaikkojen vuokrauksesta tehdyn sovintosopimuksen sisältöä kaupungin edun kannalta ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, koska sopimuksesta todennäköisesti aiheutuu kaupungille merkittäviä taloudellisia menetyksiä.

Kaupunginkanslian 25.11.2014 ja rakennusviraston 21.11.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslian mukaan sovintosopimuksen sisältöä on arvioitu arviointikertomuksen valmistumisen jälkeen. Sovintosopimus ei ole perustunut virheelliseen tietoon eikä siitä aiheudu kaupungille merkittäviä taloudellisia menetyksiä, koska vuokrasopimuksen mukaan vuokra maksetaan vain paikoista, joille on myönnetty toimenpidelupa. Siten sopimuksessa luetelluista paikoista, joille ei saa toimenpidelupaa ei voi myöskään jäädä vuokratuloa saamatta.

Rakennusviraston mukaan sopimuksen sisältö on arvioitu arviointikertomuksen valmistumisen jälkeen. Sovintosopimus ei ole myöskään rakennusviras-

ton mukaan perustunut virheelliseen tietoon eikä siitä aiheudu kaupungille merkittäviä taloudellisia menetyksiä, koska vuokrasopimuksen mukaan vuokra maksetaan vain paikoista, joille on myönnetty toimenpidelupa. Sovintosopimuksen purkamisen johtaisi myös vuokrasopimuksen purkamiseen, koska sitä ei voida ylimitoitettujen laitemäärien vuoksi toteuttaa. Tästä olisi seurauksena oikeudenkäynti, jonka lopputulos olisi kaupungin kannalta hyvin epävarma. Uuden kilpailutuksen järjestäminen olisi mahdollista vasta, kun riittävästi saatu lainvoimaisesti ratkaistua, mikä todennäköisesti veisi useita vuosia. Kaupungilta jäisivät tältä ajalta kaikki mainoslaittepaikkojen vuokratulot saamatta.

Kaupunginkanslian ja rakennusviraston mukaan kaupungin etu toteutuu parhaiten toimimalla sovintosopimuksen mukaisesti ilman sopimusriitoja ja mahdollisia oikeuskäsittelyitä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Sovintosopimuksen sisältöä on arvioitu uudelleen suosituksen mukaisesti ja todettu, että sitä ei ole tarvetta purkaa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin hallintokuntien tulee tehdä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä tulevaisuudessa ulkomainoslaittepaikkojen kilpailutuksissa, jotta päätöksentekijällä on käytettävissä kaikki sopimuskumppanin valintaan vaikuttava tieto.

Kaupunginkanslian 25.11.2014, rakennusviraston 21.11.2014 ja rakennusvalvontaviraston 24.11.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslian ja rakennusviraston mukaan hallintokuntien välinen yhteistyö tulee olemaan tiiviimpää tulevaisuudessa kilpailutuksissa. Rakennusvirasto, rakennusvalvontavirasto ja kaupunkisuunnitteluvirasto ovat luoneet prosessin, jolla arvioidaan mainoslaitteen pystyttäminen kaupunkiympäristöön. Forum Virium vetää Pinta-hanketta, joka tähtää mainossopimusten perusteella kaupungin käytössä olevien mainospintojen parempaan hyödyntämiseen ja tiedottamisen parantamiseen. Hankkeessa ovat mukana rakennusvirasto, kaupunginkirjasto sekä kaupunginkanslian tietotekniikka- ja viestintäosasto, HSL sekä Helsingin Markkinointi Oy. Mainoslaitteiden osalta on tarve tiivistää yhteistyötä HKL:n kanssa.

Rakennusvalvontaviraston mukaan vuoden 2008 jälkeen hallintokunnat aloittivat yhteistyön pelisääntöjen selkiyttämiseksi ja prosessin sujuvoittamiseksi. Yhteisistä pelisäännöistä sovittiin ja tämän tuloksena syntyivät muun muassa ulkomainoskartat, joihin paikat on merkitty. Tämä on selkiyttänyt prosessia ja

lyhentänyt käsittelyaikoja. Nykyinen sopimus päättyy vuonna 2023. Hyvissä ajoin ennen seuraava kilpailutusta tulee prosessit, pelisäännöt ja paikkakartat tarkistaa muun muassa muuttuneiden laitteiden johdosta (uudet tekniikat kuten led-taulut ja niiden pelisäännöt). Myös muut kaupungin tarpeet kuten kaupunkipyörät ja niihin sitoutuminen tulisi ottaa selkeästi huomioon kilpailutuksessa.

Kaupunginkanslian ja rakennusviraston mukaan uusia kilpailutuksia ei toistaiseksi ole ollut, joten yhteistyön tiivistämistä ja hankkeiden kilpailutuksien päätöksenteon yhteydessä käytettävän tiedon arviointia ei voida vielä tehdä. Yksittäisiä mainoslaitteita on kuitenkin jo arvioitu yhdessä. Rakennusvalvontaviraston mukaan laitepaikkojen prosessi on selkeytynyt ja lyhentynyt nykyisellään. Eri hallintokuntien yhteistyö on toimivampaa.

😊 **Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet**

Hallintokuntien yhteistyötä on tiivistetty ja luotu mainoslaitteiden sijoittamiseen liittyvä yhteinen prosessi.

😞 **Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon**

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä.

Johtopäätökset: Helsingin ulkomainossopimus

Sovintosopimuksen sisältö on arvioitu, ja todettu, että sovintosopimuksessa pitäytyminen on taloudellisesti järkevää. Sopimuksen purkamista pidetään suurena riskinä. Virastot ovat tiivistäneet yhteistyötään ulkomainoksiin liittyen ja tulevaisuudessa kilpailutuksissa asian eri puolet osataan todennäköisesti ottaa paremmin huomioon.

Vaikutuksia verrattuna tilanteeseen, jossa sopimus olisi purettu, on hankala arvioida. Nykyinen tila todennäköisesti minimoi riskit ja takaa tasaisen tulon ulkomainospaikoista. Myöskään tiivistyneen yhteistyön vaikutuksia ei pysty vielä täysin arvioimaan. Todennäköisesti prosessi on eri virastojen näkökulmasta kuitenkin aiempaa selkeämpi.

2.6 Sosiaali- ja terveystoimen toimialaan liittyvät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa kolmea sosiaali- ja terveystoimen toimialaan liittyvää arviointia ja esitti niihin liittyen yhteensä yhdeksän suositusta.

2.6.1 HUS:n ja Helsingin hoito- ja palveluketjuyhteistyö

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveystoimen lautakunnan ja -viraston tulee yhdessä HUS:n kanssa

- etsiä keinot hoitoketjun keskeisten ongelmakohtien ratkaisemiseksi sekä vahvistaa

hoitoketjuohjeistuksen täytäntöönpanoa ja koulutusta.

Sosiaali- ja terveysviraston selvitys 24.11.2014:

Hoito- ja palveluketjujen kehittäminen on sosiaali- ja terveysvirastossa ollut yksi keskeisimmistä tavoitteista, ja se on huomioitu sekä palvelujen järjestämisessä että osaamisen kehittämisessä, sekä sosiaali- ja terveysvirastossa että yhdessä HUS:n kanssa. Seurantatietoa ketjujen toimivuudesta kerätään jatkuvasti ja seurataan muun muassa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut - osaston johtoryhmässä ja reagoidaan nopeasti tarvittavin toimenpitein. Hoitokoordinaattorit tarkistavat HUS:stä tulleet laskut ja palauttavat kaikki virheelliset laskut.

Palveluketjujen toiminta on edelleen parantunut, ja sekä siirtoviivepäivien määrä että siirtoviivehoitopäivämaksut ovat selvästi vähentyneet vuoden 2013 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Keskimääräinen siirtoviive on nyt 2 vuorokautta, mikä oli vuoden 2014 tavoite. Vuoden 2014 kesäkuusta lähtien Helsingille ei enää ole kertynyt lainkaan siirtoviivehoitopäivämaksullisia siirtoviivepäiviä. Myös ympärivuorokautisen hoidon odotusajat (sekä keskiarvo että mediaani) ovat edelleen lyhentyneet, ja niin sanotun vanhuspalvelulain mukaisesti yli 3 kuukautta palvelua odottaneita ei käytännössä ole.

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ja hoitoketjun toimivuutta pyrittä kehittämään.

😊 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä ja esimerkiksi siirtoviivepäivien määrä on laskenut.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja -viraston tulee yhdessä HUS:n kanssa

- syventää kuntoutukseen liittyvää yhteistyötä, jossa kaupungin osapuolena on uusi kuntoutuksen osaamisyksikkö.

Sosiaali- ja terveysviraston selvitys 24.11.2014:

HUS:n erikoissairaanhoidon ja Helsingin kaupungin tuottaman erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen välillä on kehitetty yhteistyötä usealla eri tavalla liittyen esimerkiksi apuvälineisiin, selkävammapotilaisiin, traumakuntoutukseen, fyysiatriaan, neurologiaan ja sepelvaltimotautipotilaisiin.

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kuntoutukseen liittyvää yhteistyötä on syvennetty usein eri tavoin suosituksen mukaisesti

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Toimenpiteet ovat yhteinäistäneet käytäntöjä, poistaneet päällekkäisyyttä ja vahvistaneet potilaan valinnanvapautta.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja -viraston tulee omassa toiminnassaan

- selvittää, miten sosiaalihuoltolain mukaista iäkkään palvelutarpeen arviointia voitaisiin toteuttaa nykyistä perusteellisempänä ja moniammatillisena siten, että sillä voidaan ennakoita ja ehkäistä tulevia, mahdollisesti kalliitakin palvelutarpeita.

Sosiaali- ja terveysterviraston selvitys 24.11.2014:

Virasto on vahvistanut jo aiemmin luodun palvelutarpeen arvioinnin toimintamallin toimintaa. Iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeen arviointi tehdään aina hyvin perusteellisena, siten että se kattaa kaikki toimintakyvyn ulottuvuudet, joita ovat fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky. Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivat eri ulottuvuuksiin liittyvät riskitekijät kuten terveydentilan epävakaus, heikko ravitsemustila, turvattomuus, sosiaalisten kontaktien vähäisyys tai kipu.

Palvelutarpeen arviointi toteutetaan sosiaali- ja terveystervirastoja tuntevien ammattiryhmien yhteistyönä aina kun siihen on tarvetta.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdytty vahvistamalla palvelutarpeen arvioinnin toimintamallia.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja -viraston tulee omassa toiminnassaan

- taata, että ympärivuorokautista neurologisten asiakkaiden jatkohoitoa on saatavilla tarvetta vastaavasti.

Sosiaali- ja terveysterviraston selvitys 24.11.2014:

Potilasohjausta kehitetään tiiviissä yhteistyössä HUS:n, sosiaali- ja terveysterviraston hoitokoordinaattorien, kuntoutuksen osaamiskeskuksen ja kaupungin sairaalan kesken. HUS:n tarjoamat neurologiset potilaat pyritään ottamaan

viimeistään 2. siirtoilmoitusta seuraavana päivänä. Sosiaali- ja terveysvirastossa neurologisten potilaiden kuntoutus pyritään keskittämään kuntoutuksen osaamiskeskuksen kahdelle neurologiselle kuntoutusostolle, joille on määritetty sisään ottamisen kriteerit. Potilasohjausta kehitetään edelleen, jotta potilaat saavat keskitetyn kuntoutustarpeen päätyttyä viiveettä jatko- ja jatkokuntoutuspalvelut.

Sosiaali- ja terveysviraston somaattisille sairaalapaikoille on otettu keskimäärin 93 % tarjotuista potilaista. Joidenkin potilaiden osalta kuntoutus on arvioitu tarkoituksenmukaisimmaksi järjestää Oulunkylän kuntoutussairaalassa tai Kustaankartanon monipuolisen palvelukeskuksen arviointi- ja kuntoutusyksikössä Kuntokartanossa, jos erityistä keskitetyn neurologisen kuntoutuksen tarvetta ei ole ollut. Osa kuntoutujista on myös voitu ohjata kotiin avopalveluiden, kuten kotoa käsin toteutettavien kuntoutuspalvelujen tai kotikuntoutuksen turvin. Näin sairaalaosastoilla tapahtuvaa keskitettyä neurologista kuntoutusta on voitu tarjota useammalle nimenomaan sitä tarvitsevalle

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Toimenpiteisiin on ryhdytty muun muassa keskittämällä kuntoutus kahdelle neurologiselle kuntoutusosastolle, joille on määritetty kriteerit potilaiden sisään ottamista varten.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutukset ovat olleet myönteisiä ja palvelua keskittämällä ympärivuorokautista kuntoutusta on voitu tarjota useammalle nimenomaan sitä tarvitsevalle. Vastauksessa ei kuitenkaan osoiteta, että palvelua on tarjolla tarvetta vastaavasti.

Johtopäätökset: HUS:n ja Helsingin hoito- ja palveluketju yhteistyö

Sosiaali- ja terveysvirasto on kehittänyt aktiivisesti sekä omassa toiminnassaan että HUS:n kanssa hoitoketjuja. Kuntoutuksessa on lisätty yhteistyötä. Vanhusten palvelutarpeen perusteellinen arviointi on viraston jo aiemmin valitsema toimintatapa.

HUS:n ja Helsingin välillä siirtoviivepäivien määrä ja siirtoviivehoitopäivämaksut ovat selvästi vähentyneet vuoden 2013 jälkeen. Pääallekkäistä työtä kuntoutuksessa on karsittu. Iäkkään palvelutarvetta arvioidaan jo nyt perusteellisesti ja iäkkäät pyritään hoitamaan kotona. Myös neurologisten asiakkaiden jatkohoidon saatavuus on parantunut, joskaan ei voida sanoa varmasti, vastaako se tarvetta.

2.6.2 Terveyskeskuksen yksityisiltä ostamien asiakaspalvelujen laadun valvonta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Terveyspalvelujen hankinnoissa tulee määritellä nykyistä yksityiskohtaisemmin ne tahot, jot-

ka vastaavat sopimuksen toteutumisesta, tuottajien valvonnasta ja palvelun laadun valvonnasta.

Sosiaali- ja terveystieteiden 24.11.2014 antama selvitys:

Sosiaali- ja terveystieteiden hankintoja koskevassa pysyväsohjeessa (Pysy 031, v. 2013) todetaan, että jokaiselle sopimukselle tulee nimetä sosiaali- ja terveystieteiden vastuhenkilö, joka valvoo sopimuksen toteutumista ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin. Sopimusyhteyshenkilö tulee kirjata sopimukseen. Hankinta- ja kilpailutus -yksikön hankinta-asiantuntijat auttavat toiminnan yksikköä sopimustulkinnassa, mutta päävastuu palvelun sisällön ja laadun seurannasta on toiminnan yksiköllä. Myös reklamaatiokäytäntö on ohjeistettu pysyväsohjeessa ja se on vastuutettu toiminnan yksiköille. Erillisessä suun terveydenhuoltoa koskevassa vastauksessa todetaan, että hankinnoissa vastuutahot on aina määritetty. Psykiatria- ja päihdepalveluissa on myös määritetty vastuutahot, kuten huumausaineita käyttävien erityispalveluita seurataan ohjausryhmässä, joka kokoontuu neljä kertaa vuodessa ja asumispalveluita seurataan asumisen tuki -yksikössä, joka tarkastaa palvelua tuottavat yksilöt.

Sopimuseuranta ei kaikilta osin toimi, vaikkakin yksikkökohtaisia eroja lienee. Hankinta- ja kilpailutus -yksikkö suunnittelee parhaillaan käytännön muuttamista niin, että sopimuksen allekirjoituksen jälkeen yksikön hankinta-asiantuntijat sopisivat ao. toiminnan yksikön kanssa siitä, miten sopimuksesta tiedotettaisiin toiminnan yksikössä. Saatettaisiin esimerkiksi sopia tilaisuudesta, jossa hankinta-asiantuntijat esittelisivät sopimuksen yksikössä ja varmistaisivat sopimuseurannan, tuottajien ja laadun valvonnan sekä reklamaatiokäytännön. Ehdotuksena on myös seurantaväline palveluvirheistä (esim. seurantataulukko) toiminnan yksikön käyttöön. Erillisissä vastauksissa suun terveydenhuollosta ja psykiatria- ja päihdepalveluista todettiin, että ongelmia ei ole ollut, mikä johtuu jo aiemmin noudatetusta vastuutahojen määrittelyyn liittyvästä menettelytavasta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Vastuutahot on määritetty suosituksen mukaisesti. Vastuutahon määrittelystä on ohjeistettu hankintoja koskevassa pysyväsohjeessa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä kaikilta osin nähtävissä.

Johtopäätökset: Terveystieteiden yksityisiltä ostamien asiakaspalvelujen laadun valvonta

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Vaikutuksia toimintaan ei vielä ole havaittavissa, mutta niissä palveluissa, joissa vastuutahot on määritetty alusta alkaen, ongelmia ei ole ollut.

2.6.3 Sosiaaliamiehen työtilanne ja resurssit

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Asiakkaista tulee tehdä tiivis, jatkuvasti päivittyvä kuhunkin asiakassuhteeseen liittyvä tilannekuvaus, joka on kaikkien asiakasta tai hänen perhettään koskevia samaan ongelmakokoonaisuuteen liittyviä päätöksiä tekevien viranomaisten käytettävissä. Tietojen vaihtoa viraston sisällä on lisättävä siltä osin, kun salassapitomääräykset eivät sitä estä.

Sosiaali- ja terveystieteiden viraston 24.11.2014 (täydennetty 31.12.2014) antama selvitys:

Kustakin asiakkaasta tehdään asiakassuhteen kuluessa päivittyvää tilannearviota asiakkaan yksilöllisen tilanteen ja tarpeiden mukaan. Moniammatillista yhteistyötä asiakkaiden ja perheiden kanssa on jatkuvasti kehitetty. Toimeentulotuen sähköinen hakemusmenettely on otettu käyttöön vuonna 2013, ja se tulee olemaan käytössä koko kaupungissa vuoden 2014 loppuun mennessä. Sähköisen asiointin kehittämiseksi tavoitetaan asiakkaan näkökulmasta sujuvampaa asiointia erityisesti tilannekuvauksen valmisteluun liittyvien selvitysten toimittamisessa. Toimeentulotuen käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi on perustettu asiantuntijatyöryhmä, jonka tehtävänä on uudistaa ja päivittää sisäiset toimeentulotukea koskevat linjaukset ja ohjeistukset vuoden 2014 aikana.

Toimeentulotuessa tilannearviot tehdään uusien asiakkaiden osalta siten, että ne ovat ns. muistiinpano-näytöltä kyseisen henkilön toimeentulotuen käsittelyyn osallistuvien nähtävissä. Myös lastensuojelun työntekijöillä on katseluoikeus toimeentulotuen asiakastietosovelluksen tilannekuvauksiin ja muistiinpanoihin. Vastaavasti toimeentulotuen työntekijöillä on katseluoikeus lastensuojelun asiakastietosovelluksen muistiinpanoihin. Eri asiakastietosovelluksista, työnjaosta ja lainsäädännöllisistä syistä yhtä päivittyvää tilannearviota yli toimintorajojen ei ylläpidetä, vaan asia on ratkaistu edellä kuvatuin käyttöoikeuksin.

Toimeentulotuen asiakkaiden tilannearvion pohjalta sosiaalialan ammattilainen välittää jatkopäätösten tekoa varten etuuskäsittelijöille ohjeistuksen. Lastensuojelun työntekijöiden on mahdollista kirjata toimeentulotuen asiakastietosovellukseen tietoja perheen tilanteesta huomioon ottaen toimeentulotuen arvioinnissa ja päätöksenteossa. Yhteisten asiakkaiden palveluissa tehdään yhteistyötä asiakkaan tilanteen ja tarpeiden mukaan. Edellä kuvatuista syistä tilannearvioiden laadinta, laajuus ja hyödyntäminen ovat siis kehittyneet.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Asiakkaista laaditaan päivittyvä tilannearvio ja se on eri viranomaisten käytettävissä. Tiedonvaihto on toteutettu ottaen huomioon lainsäädännön vaatimukset.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä kaikilta osin nähtävissä. Tilannearvioiden laadinta, laajuus ja hyödyntäminen ovat kehittyneet.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Toimeentulotukiprosessia tulee parantaa siten, että asiakkaiden tilanteesta laaditaan aluksi kokonaiskartoitus ja että tilannetta voidaan tarvittaessa selvittää aiempien tietojen pohjalta, jotta yhteydenotot sosiaaliasiamieheen vähenevät.

Sosiaali- ja terveystieteiden 24.11.2014 antama selvitys:

Toimeentulotukiprosessia kehitetään jatkuvasti asiakaslähtöisemmäksi. Uutena palvelumuotona on otettu käyttöön toimeentulotuen sähköinen asiointi, joka mahdollistaa asiakkaan tilanteen tehokkaamman ja asiakasystävällisemmän selvittämisen. Uudet, muutoin kuin tilapäisesti toimeentulotuen tarpeessa olevat asiakkaat pyritään aina tapaamaan asiakaskäynnillä. Vuoden 2014 aikana perustettavan osallisuuden edistämisen työryhmän yhtenä tehtävänä on luoda mahdollisuuksia asiakkailta saatavan kokemustiedon hyödyntämiseksi palvelujen kehittämisessä. Toimeentulotuen osalta on otettu käyttöön uusi asiakastietojärjestelmän (atjnet) versio, jossa asiaan liittyviä tietoja voidaan skannata ns. pysyväisliitteiksi, mikäli niitä tullaan tarvitsemaan jatkossakin. Tällöin kyseisten tietojen toimittamiselle jälkepäin ei enää ole tarvetta.

Sosiaaliasiamiehen resurssien vahvistuttua asiakkaiden yhteydenottoja on pystytty käsittelemään tarkasteluvuotta enemmän. Taloustilanteesta johtuen toimeentulotuen asiakkaiden määrä on kasvanut. Tämän seurauksena toimeentulotuen prosessien kehittymisestä johtuvaa yhteydenottojen vähentymistä ei sosiaaliasiamiehen yhteydenotoissa ole eriteltävissä.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain, sillä sähköinen asiointi ja asiakastietojärjestelmä liitteiden skannausmahdollisuuksineen mahdollistavat paremman asiakkaan tilanteen selvittämisen. Lisäksi on tehty päätös tavata uudet toimeentulotuen tarpeessa olevat asiakkaat.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Kehittämistoimenpiteiden vaikutukset ei voida arvioida muun muassa siitä syystä, että toiminta on vasta alussa ja toimeentuloasiakkaiden määrä kasvanut suhteessa resursseihin.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Perhe- ja sosiaalipalvelujen osaston lastensuojelun asiakkaat (vanhemmat) tulee ottaa prosessiin mukaan toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi alusta alkaen siten, että he ymmärtävät toiminnan sisällön. Keinona voisi olla esimerkiksi läheisneuvonpito.

Sosiaali- ja terveystieteiden 24.11.2014 antama selvitys:

Lastensuojelun keskitettyä asiakasohjausta kehittämään on perustettu sosiaalityöntekijöistä ja henkilöstön edustajista koostuva työryhmä. Yhteistyössä lastensuojelun ja terveys- ja päihdepalvelujen kanssa on käynnistetty kehittämissuunnitelma, jonka tarkoituksena on läheisemmässä yhteistyössä vanhempien kanssa tunnistaa aiempaa paremmin lastensuojelulasten vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat perheen tukipalveluiden parantamiseksi. Lastensuojelun asiakasprosessin vaiheita, työn organisointia ja henkilöstön rekrytointiprosessia on uudistettu lastensuojelutyön kehittämiseksi, asiakkaiden ja vanhempien osallisuuden lisäämiseksi ja tiedonkulun parantamiseksi. Lapsen lastensuojelutarpeen arvioinnissa yhtenä selvityksen kohteena on lapsen läheisverkosto. Lapsen läheisverkoston kartoitusta ja läheisten mukaanottoa kehitetään kaikissa lastensuojeluprosessin vaiheissa.

Vuonna 2015 järjestetään laaja koko lastensuojelun toimistoa koskeva läheisverkostokoulutus. Tavoitteena on, että läheisten huomiointi ja verkostoajattelu koskee kaikkea lastensuojelutyötä siten, että läheisten mahdollisuus osallistua lapsen elämään tulee aina kartoitetuksi ja läheisten osallistumismahdollisuutta tuetaan. Lastensuojelun asiakassuunnitelmaa koskevaa ohjeistusta ja suunnitelmarunkoa ollaan parhaillaan päivittämässä siten, että läheisverkoston mahdollisuudet osallistua perheen tukemiseen tulevat paremmin huomioituksi. Tässä yhteydessä läheisneuvonpidon järjestämismahdollisuuksia tarkastellaan.

Kun lähiverkoston kartoitus on osa lastensuojelun asiakassuunnitelmaa, lähiverkoston kartoitus tulee entistä systemaattisemmaksi käytännöksi. Tässä yhteydessä tulee harkittavaksi läheisneuvonpidon käyttö sosiaalityön menetelmänä asiakassuunnitelman valmistelussa. Lapsen hoidon järjestäminen läheisverkostossa lastensuojelulain 32 §:n mukaisesti ja lapsen sijoitus lasten läheisverkostoon ovat lisääntyneet. Menetelmänä on voitu käyttää läheisneuvonpitoa sekä muuta verkostokartoitusta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty lisäämällä vanhempien osallisuutta ja tiedon kulkua. Perheiden läheisverkostoja pyritään ottamaan paremmin huomioon.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä nähtävissä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Organisaatiomuutoksen jälkeisen siirtymävaiheen ajaksi sosiaaliasiamestointiin tulee ohjata lisäresursseja vähintäänkin tilapäisesti muusta sosiaali- ja terveystoimesta.

Sosiaali- ja terveystieteiden 24.11.2014 antama selvitys:

Sosiaaliasiamiesten työtä on tuettu varsinaisten sosiaaliasiamiesten lisäksi yksikön sisältä jaostovalmistelun ja lakimiesten resursseista. Sosiaaliasiamiesten käyttöön on hankittu turvaposti sähköisen asioinnin kehittämiseksi ja puhelimitse tapahtuvan yhteydenottotarpeen vähentämiseksi. Organisaatiouudistuksen yhteydessä sosiaaliasiamiesten määräksi vahvistui 1.1.2013 alkaen puolitoista vakanssia. Tällä hetkellä tehtävässä työskentelee kaksi koko-aikaista henkilöä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ja sosiaaliasiamiehen toimintaan ohjattu lisäresursseja.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Lisäresursoinnin ja uusien toimintatapojen avulla sosiaaliasiamiestoiminta on uudessa organisaatiossa saatu vakiinnutettua, ja sosiaaliasiamiesten tavoitettavuutta on pystytty parantamaan.

Johtopäätökset: Sosiaaliasiamiehen työtilanne ja resurssit

Sosiaali- ja terveystieteiden mukaan kaikista asiakkaista tehdään päivittyvä tilannearvio ja viranomaisien välinen tietotarve on ratkaistu lastensuojelussa ja toimeentulotuen antamalla työntekijälle oikeuksia tietojen katseluun toisesta tietojärjestelmästä. Toimeentulotuen sähköinen hakemusmenettely parantaa asiakaslähtöisyyttä ja asiakkaan tietoja on alettu skannata pysyväisliitteiksi. Lastensuojelun asiakasohjausta ja prosesseja on kehitetty erillisillä hankkeilla ja lasten läheisverkostoja alettu painottaa toiminnassa. Sosiaaliasiamiehen resursseja on lisätty.

Toimenpiteet vaikuttavat toiminnan parantumiseen, mutta joissakin tapauksissa sitä on vaikea osoittaa. Sosiaaliasiamiehen resurssien lisääminen on parantanut sosiaaliasiamiehen saatavuutta.

2.7 Sivistys- ja henkilöstötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa neljää sivistys- ja henkilöstötoimen toimialaan liittyvää arviointia ja esitti niihin liittyen yhteensä yhdeksän suositusta.

2.7.1 Oppisopimuskoulutuksen käyttö ja tehostamismahdollisuudet

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin tulee tarjota oppisopimuskoulutusta nuorille 15–17-vuotiaille kaupungin omissa työpaikoissa.

Opetusviraston 20.11.2014 ja opetusviraston 25.11.2014 antamat selvitykset

Stadin oppisopimuskeskuksen mukaan 15–17 –vuotiaita oppisopimusopiskelijoita on tällä hetkellä 76, mutta heistä kaikki ovat solmineet oppisopimuksen yksityisen sektorin työnantajan kanssa. Helsingin kaupunki ei edelläänkään palkkaa oppisopimuksella tämän ikäisiä nuoria. Useat naapurikunnat ovat vastauksen mukaan huomioineet tämän kohderyhmän toteuttaessaan nuorisotakuuta.

Selvitystä pyydettiin myös kaupunginkanslian työllisyyspalveluista, josta vastauspyyntö ohjattiin opetusvirastoon, vastaajana oppisopimuskeskuksen projektipäällikkö. Vastauksen mukaan kaupunki on pystynyt tarjoamaan 15–17 -vuotiaille opiskelijoille työssä oppimisen paikkoja, mutta ei yhtään oppisopimusta paikkaa. Helsinki rekrytoi vain palkkatukikelpoisia oppisopimusopiskelijoita.

Kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa on kuitenkin sovittu, että palkkatuen myöntämisen mahdollisuus selvitetään suoraan perusopetuksesta tuleville ja ns. 2+1-opiskelijoille. Jos he ovat palkkatukikelpoisia, molempien mallien mukaisia oppisopimuksia voidaan solmia pilotointimielessä kaupungin yksiköiden kanssa vuoden 2015 aikana.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Tilanne ei ole muuttunut eli kaupunki ei tarjoa oppisopimuskoulutusta 15–17 -vuotiaille. On mahdollista, että tilanne muuttuu vuonna 2015.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpidettä ei ole toteutettu, joten ei vaikutuksia.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sivistys- ja henkilöstötoimesta vastaavan apulaiskaupunginjohtajan tulee linjata yhteistyössä henkilöstökeskuksen, nuorisoasiainkeskuksen, opetusviraston ja oppisopimustoimiston kanssa keinot edistää oppisopimuksen käyttöä nuorten väylänä työelämään perusopetuksen jälkeen.

Sivistystoimesta vastaavan apulaiskaupunginjohtajan 24.11.2014 ja opetusviraston 20.11.2014 antamat selvitykset:

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan mukaan tiedottamista nuorten oppisopimuskoulutuksesta on lisätty. 15–17-vuotiaille informoidaan oppisopimuksen mahdollisuuksista perusopetuksen aikana opinto-ohjauksen tunneilla ja infoissa. Lisäksi joka viikko Tulevaisuustiskillä on oppisopimusinfo. Oppisopimuskoulutukseen voi hakeutua joustavasti ympäri vuoden. Lisäksi oppisopi-

muskeskus on kampanjoinut yrittäjäjärjestöjen kanssa oppisopimustyöpaikkojen löytämiseksi nuorille. Tämän tuloksena on saatu muutama suuryritys palkkaamaan nuoria oppisopimusopiskelijoiksi pienyritysten lisäksi.

Oppisopimusjohtajan mukaan konkreettisia toimenpiteitä ei ole ja suoraan peruskoulusta oppisopimukseen tulevia nuoria on todella vähän. Apulaiskaupunginjohtajan mukaan nuorten oppisopimuskoulutuksen kehittäminen ja siitä tiedottaminen ovat avanneet uuden väylän 15–17-vuotiaille nuorille koulutukseen ja työelämään, vaikka edelleen nuorten oppisopimusopiskelijoiden määrä on melko pieni (26 suoraan peruskoulusta, yhteensä 76).

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Apulaiskaupunginjohtajan mukaan tiedottamista on lisätty. Varsinaisesti suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei kuitenkaan ole ryhdytty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpidettä ei ole toteutettu, joten ei vaikutuksia.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tuetun oppisopimuksen mallin jatkuvuus tulee turvata ulkopuolisen hankerahoituksen ohella tarvittaessa kaupungin omalla rahoituksella.

Opetusviraston 20.11.2014 antama selvitys

Tuetun oppisopimuksen mallia on pystytty jatkamaan. Koska malli toimii edelleen pääosin hankerahoituksella, tukiresurssin tarjoaminen on riippuvaista hankerahoituksesta. Oppisopimuskeskukseen tulisi oppisopimusjohtajan mukaan saada ehdottomasti sekä oppisopimusopon että työelämäkoordinaattorin vakanssit.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen antamisen ajankohtana tuetun oppisopimuksen malli oli vaarassa päättyä. Hankerahoituksen turvin mallia on kyetty jatkamaan. Suosituksen kuvaama tilanne ei ole siis realisoitunut.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Suositus ei ole tullut ajankohtaiseksi.

Johtopäätökset: Oppisopimuskoulutuksen käyttö ja tehostamismahdollisuudet

Kohteena oli nuorten oppisopimuskoulutuksen tehostaminen, erityisesti suoraan peruskoulusta tulevien opiskelijoiden väylänä työelämään. Saatujen selvitysten perusteella tilanne ei ole juurikaan muuttunut arviointiajankohdasta. Kolmesta suosituksesta yksi oli luonteeltaan sellainen, että sen kuvaama ti-

lanne ei ole toteutunut, joten suositukselle ei ole vielä ollut tarvetta. Kahden muun suosituksen osalta ei ole tehty suosituksen mukaisia toimia vielä, mutta palkkatukikelpoisuuden toteutuessa kaupunki alkaisi palkata myös 15–17-vuotiaita nuoria oppisopimusopiskelijoiksi.

2.7.2 Koululaisten iltapäivätoiminta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin tulee jatkossakin pyrkiä järjestämään iltapäivätoimintapaikkoja tarpeen mukaan sekä toteuttaa sähköinen hakumenettely.

Opetusviraston 14.11.2014 antama selvitys:

Iltapäivätoiminnan järjestöavustuksiin varattuja määrärahoja tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä tarvetta vastaavaksi.

Sähköisen iltapäivätoiminnan haun kehittäminen on mukana opetusviraston sähköisten palveluiden kehittämisessä osana opetusviraston strategiaa vuosille 2012–2016.

Lukuvuonna 2014–2015 kielteisen päätöksen sai noin 260 II-luokan oppilasta. Lukuvuonna 2015–2016 koulutulokkaiden määrä kasvaa noin 400 oppilaalla, joka tulee entisestään vähentämään 2. luokkalaisten mahdollisuuksia osallistua iltapäivätoimintaan.

- ☹ **Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet**
Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty. Iltapäivätoimintapaikkojen määrä ei vastaa tarvetta ja eikä sähköistä hakumenettelyä ole toteutettu.

⊖ **Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon**

Vaikutuksia ei voida arvioida, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Iltapäivätoiminnalle tulee suunnitella asianmukaiset toimitilat siten, että lapsilla on mahdollisuus myös rauhoittumiseen ja lepoon.

Opetusviraston 14.11.2014 antama selvitys:

Opetusviraston toimintasuunnitelmaan on 1.8.2013 alkaen kirjattu seuraavasti: Iltapäivätoiminnan tilat suunnitellaan sellaisiksi, että lapsilla on mahdollisuus levähtämiseen esimerkiksi lukunurkkauksissa, sohvilla tai muunneltavilla patjaryhmillä. Ohjaajat luovat lapsille mahdollisuuksia myös rauhoittumiseen ja itsekseen olemiseen. Opetusvirastolla on ollut tilaprojekteja, joissa koulujen tiloja on suunniteltu iltapäivätoiminnan ja opetuksen yhteiskäyttöön sekä kiin-

nitetty huomiota tilojen sisustamiseen toimintaan soveltuviksi ja viihtyisämmäksi. Kohteisiin on hankittu esimerkiksi säkkituoleja sekä tilojen tai toiminnan jakamiseen soveltuvia kalusteita.

Vuonna 2012 iltapäivätoiminnan tilaprojektit tehtiin neljälle koululle, vuonna 2013 kymmenelle koululle ja vuonna 2014 kahdeksalle koululle. Lisäksi 6 koulua on ollut vuodesta 2012 lähtien mukana Lähiörahastohankkeessa Inspiroivat koulupihat ja -luokat osana laadukasta iltapäivätoimintaa.

Keväällä 2014 opetusviraston tekemässä huoltajaseurannassa huoltajat (n=1459) antoivat asteikolla 1-5 arvosana 3,5 väittämään Lapseni ip-ryhmässä on päivittäin mahdollisuus levähtämiseen ja rauhallisiin hetkiin.

Tilaprojektit kouluilla ovat kehittäneet iltapäivätoiminnan tilojen monipuolisempaa ja tarkoituksenmukaisempaa käyttöä. Ohjaajat ovat pystyneet jakamaan suuriakin lapsiryhmiä tarkoituksenmukaisiin pienryhmiin ja näin ollen tuomaan rauhoittumista osaksi toimintaa. Tilojen uusi ilme on innostanut lapsia leikeissä ja tuonut hyvää mieltä kaikille.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Iltapäivätoiminnan tiloja on suunniteltu vaiheittain suosituksen mukaisesti sellaisiksi, että lapsilla on mahdollisuus levähtämiseen.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Tilojen kehittämisellä lasten rauhoittuminen on tuotu osaksi iltapäivätoimintaa ja vanhemmat ovat kokeneet lasten mahdollisuudet levähtämiseen hyväksi.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Vanhempien ja lasten mielipiteitä tulee selvittää ja ottaa ne huomioon lasten iltapäivätoimintaa suunniteltaessa.

Opetusviraston 14.11.2014 antama selvitys:

Opetusviraston toimintasuunnitelmaan on 1.8.2013 alkaen kirjattu iltapäivätoiminnan ja kodin yhteistyöstä seuraavasti: Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Hyviä yhteistyömuotoja ovat mm. alueelliset yhteiset vanhempainillat, koulun järjestämien vanhempaintilaisuuksien hyödyntäminen, luokanopettajien kanssa yhteiset tiedotuskäytänteet, kahdenkeskiset tapaamiset, koulujen viikko- ja kuukausitiedotteet sekä erilaiset yhteiset tapahtumat ja tempaukset.

Lisäksi ohjaajat kirjaavat vuosittaiseen toimintapaikkakohtaiseen toimintasuunnitelmaan yhteistyön huoltajien kanssa.

Kaupungin keväällä 2014 tehdyssä huoltajaseurannassa huoltajien toivottiin vastaavan kyselyyn yhdessä lapsen kanssa. Huoltajaseurannassa pyydettiin avovastauksia muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Lapsenne palaute iltapäivätoiminnasta? Mitä myönteisiä kokemuksia ja mitä kehitettäviä asioita? Miten koulun ja iltapäivätoiminnan yhteistyötä pitäisi mielestänne kehittää? Miten iltapäivätoimintaa pitäisi Helsingissä kehittää? Lisäksi pyydettiin antamaan avointa palautetta palveluntuottajalle ja palautetta iltapäivätoiminnasta koululle.

Iltapäivätoiminnassa toteutettiin palvelumuotoilu hanke vuonna 2013. Siinä yhtenä osana oli haastatella huoltajia heidän kokemuksestaan nykyisessä iltapäivätoiminnassa ja ideoida tulevaisuuden iltapäivätoiminnan laatulementtejä sekä kehittämiskohteita.

Helsingille on kehitetty oma huoltaja-arviointi, joka toteutettiin ensimmäisen kerran keväällä 2014. Arviointikyselyllä saatiin toimintapaikkakohtaista palautetta ja tietoa, jota toimintapaikat, ohjaajat, palveluntuottajat ja koulut voivat hyödyntää toimintansa kehittämisessä. Palaute kiinnittää huomiota siihen, miten lapsilta ja huoltajilta tulevia asioita voitaisiin ottaa paremmin huomioon. Palveluntuottajien kanssa vuosittain käytävissä yhteistyökeskusteluissa käsitellään kerätty palaute ja esille nousseet kehittämistarpeet.

Palvelumuotoiluhanke on tuonut virkistävää ajattelumallia ja ideointia siihen, kuinka kunnan, eri palveluntuottajien, yritysten ja perheiden tarpeet ja toiveet voidaan yrittää ratkoa kasvavasta palvelutarpeesta ja kuntien taloushaasteista huolimatta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty selvittämällä vanhempien ja lasten mielipiteitä sekä ottamalla ne huomioon esimerkiksi palvelumuotoiluhankkeessa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä ja saadun palautteen avulla on voitu kehittää iltapäivätoimintaa.

Johtopäätökset: Koululaisten iltapäivätoiminta

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty. Toimitilojen ja toiminnan suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon asiakkaiden odotukset. Iltapäivätoimintapaikkojen määrä ei kuitenkaan vastaa tarvetta ja eikä sähköistä hakumenettelyä ole toteutettu.

Toimenpiteiden vaikutuksen ovat olleet pääosin myönteisiä.

2.7.3 Kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 toteuttaminen työväenopistoissa

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston tulee selvittää yhteistoiminnasta saatavat synergiaedut tilojen, kurssien ja koko toiminnan yhdistämisen osalta.

Suomenkielisen työväenopiston 21.11.2014 ja Ruotsinkielisen työväenopiston 20.11.2014 antamat selvitykset:

Suomenkielisen työväenopiston ja ruotsinkielisen työväenopiston mukaan talous- ja suunnittelukeskus teki selvityksen opistojen toiminnasta vuonna 2011. Selvityksessä ei nähty opistojen yhdistämällä muodostuvan synergiaetua. Uutta selvitystä ei ole pidetty tarpeellisena.

☹ Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty. Selvityksen laatimista ei pidetä tarpeellisena.

⊖ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Suosituksen mukaista toimenpidettä ei ole suoritettu, joten sillä ei ole voinut olla vaikutuksiaan.

Johtopäätökset: Kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 toteuttaminen työväenopistoissa

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty eli työväenopistojen toimintojen yhdistämistä ei ole selvitetty uudelleen.

2.7.4 Työterveyspalvelujen toimivuus

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee varmistaa, että hallintokunnat yhteistyössä työterveyskeskuksen kanssa ryhtyvät toimenpiteisiin, joilla kaupungin työntekijöiden sairauspoissaolojen määrää saadaan entisestään vähennettyä.

Työterveyskeskuksen 24.11.2014 ja kaupunginkanslian 4.12.2014 antamat selvitykset:

Työterveyskeskuksen mukaan se on aktivoinut ja valmentanut virastojen ja liikelaitosten esimiehiä työkykyjohtamisen toimintamalleissa. Tehostettuja interventioita on toteutettu hallintokunnissa, joissa on keskimääräistä korkeampi sairastavuus. Esimerkiksi Palmiassa ja Starassa esimiehille on tehty yksinkertaisempi varhaisen puheeksi ottamisen opas ja koulutettu esimiehiä ottamaan asioita puheeksi. Yhteistyössä henkilöstöosaston kanssa on etsitty kaupunkitasolla keinoja lisätä osasairausloman sekä korvaavan työn käyttöä.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa on kehitetty työterveyshuollon asiakkuuden hoitamisen prosesseja ja vastuita sekä työvälineitä. Sairauspoissaoloja ennakkoivia henkilöstöriskejä tunnistetaan systemaattisesti ja käydään läpi eri tason johtoryhmissä kaksi kertaa vuodessa. Johtoryhmissä päätetään tarvittavista toimenpiteistä ja vastuista. Työterveyshuolto kokoaa omaa toimintaa koskien asiakassektoria koskevan toimintasuunnitelman, jonka toteutumista seurataan yhdessä asiakkaan kanssa.

Varhaiskasvatus- ja opetusvirastossa eri esimiestasojen (lähiesimiehet, toimistopäälliköt, linjanjohtajat ja viraston johto) kanssa on käyty systemaattisesti läpi sairauspoissaolokäytännöt, erityisesti 30 päivän sairauspoissaoloihin liittyvät toimintatavat. Varhaiskasvatusvirastossa, jossa sairauspoissaoloprosentti on yli kaupungin keskitason, on tehty vuona 2013 sairauspoissaolojen profilointi, jonka tuloksia on hyödynnetty muun muassa tekemällä paikallisia (työyhteisötason) sairauspoissaolojen hallintamalleja. Työterveysneuvotteluja on pidetty molemmissa virastoissa varhaisemmassa vaiheessa.

Kaikkien hallintokuntien osalta työterveyskeskus on kiinnittänyt erityistä huomiota osatyökykyisten työssäpysymis- ja työhönpaluumahdollisuuksien kehittämiseen. Kaksivuotinen hanke 60 päivää sairauslomalla olleiden ennen aikaisen eläköitymisen ehkäisemiseksi alkoi vuonna 2014. Hankkeen tavoitteena on myös kehittää yhteistyötä työntekijän kanssa etsimällä käyttökelpoisia vaihtoehtoja sairauslomalle.

Kaupunginkanslia toteaa, että työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämishankkeessa muotoiltuja sairauspoissaoloja vähentäviä toimenpiteitä on otettu käyttöön eri virastoissa. Sairauspoissaolojen seuranta ja työhön paluun tukeminen sairauden jälkeen ovat vakiintuneet henkilöstösuunnittelun ja -johtamisen välineiksi. Kaupunginkanslian henkilöstöosasto (aiemmin henkilöstökeskus) on valmistellut virastojen käyttöön työhyvinvointimittariston.

Työterveyskeskuksen mukaan työterveysyhteistyö henkilöstöriskien hallinnan suhteen on nykyisin systemaattisempaa. Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa 30 päivää poissaolleista työntekijöistä tehdään aiempaa enemmän. Johtoryhmissä työskentelyn käytäntö ja vaikuttavuus vaihtelee paljolti asiakasorganisaation tilanteen ja valmiuksien mukaan.

Kaupunkitasolla sairauspoissaoloprosentti on entinen. Laskevaa trendiä on havaittavissa tehostetun intervention myötä muun muassa Starassa. Kaupunginkanslia toteaa, että sairauspoissaolojen määrän vähentämisen tavoite ja toimenpiteet sisältyvät strategiaohjelmaan.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Yhteistyö työterveyskeskuksen kanssa on lisääntynyt erityisesti niissä virastoissa ja laitoksissa, joissa sairauspoissaolojen määrä keskimääräistä korkeampi.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Sairauspoissaolojen määrä on laskenut niissä virastoissa, joihin on kohdistunut tehostettua interventiota. Kaupunkitasolla sairauspoissaoloprosentti ei ole muuttunut viime vuosista.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Työterveyskeskuksen tulee alentaa työterveyshuollon kustannuksia painottamalla aiempaa enemmän ennalta ehkäisevää työterveyshuoltoa.

Työterveyskeskuksen 24.11.2014 antama selvitys:

Ennaltaehkäisevän toiminnan osuus työterveyskeskuksen toiminnasta on kasvanut vuosi vuodelta ollen nyt 56 prosenttia. Vuonna 2012 osuus oli 46 prosenttia. Tältä osin toiminta on Kelan-korvauskäytännön maksimimäärässä ja tämän ylimenevältä osalta kaupungilta jäisi Kela-korvaus saamatta. Jos lakisääteistä ennaltaehkäisevää toimintaa vielä lisättäisiin, nostaisi tämä kaupungin kustannuksia.

Työterveyskeskuksen nykyinen käytäntö on työterveyshuollon perustehtävän mukainen ja toteuttaa erinomaisesti vuoden 2014 alussa voimaan tullutta Hyvä työterveyshuolto käytäntö -asetusta. Yhteistyö esimiesten kanssa työterveys- ja työkykyasioissa on tehostunut ja tiivistynyt. Esimiehet ovat myös entistä tyytyväisempiä palveluihin. Vaikutukset sairauspoissaoloihin ilmenevät viiveellä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Ennalta ehkäisevän työterveyshuollon osuus on kustannusten kannalta optimaalinen.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Kustannusten osalta on saavutettu Kela-korvauksen kannalta järkevä taso.

Johtopäätökset: Työterveyspalvelujen toimivuus

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Sairauspoissaolojen määrää on pyritty vähentämään hallintokuntien ja työterveyskeskuksen välistä yhteistyötä lisäämällä. Uusien toimintamallien aikaan saamat vaikutukset ovat olleet myönteisiä, vaikka koko kaupungin tasolla sairauspoissaolojen määrä on pysynyt ennallaan. Ennalta ehkäisevän toiminnan osuus on jatkuvasti kasvanut.

2.8 Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvät arvioinnit

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2012 arviointikertomuksessa kolmea kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimialaan liittyvää arviointia ja esitti niihin liittyen yhteensä yhdeksän suositusta.

2.8.1 Asuntotuotannon sujuvoittaminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Asuntotuotannon sujuvoittamiseen liittyen

- mikäli vilkasliikenteisten väylien varrelle halutaan täydennysrakentamista, tämä edellyttää joustavampaa melu- ja ilmanlaatonormien tulkintaa. Tähän liittyen kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnitteluviraston tulee etsiä uusia toimintamalleja yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa sekä vaikuttaa maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarviointiin.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 ja kaupunkisuunnitteluviraston 24.11.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslian mukaan melu- ja ilmansuojelunormistot eivät ole kaupungin itsensä määrittelemiä. Kaupunki on osaltaan jättänyt lausunnon maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarviointiin. Kaupunkisuunnitteluviraston mukaan keskustelua on käyty aktiivisesti muun muassa yleiskaavaluonnoksen laadinnan yhteydessä. Yleiskaavan aiheeseen liittyneitä selvityksiä varten on perustettu ohjausryhmiä, joissa on ollut mukana ympäristökeskuksen edustajia. Toimintamallien kehittämistä jatketaan osana yleiskaavan toteuttamisohjelman laadintaa.

Kaupunginkanslian mukaan melu- ja ilmanlaatonormistojen kehittäminen vaatii jatkuvaa vuoropuhelua niin periaatteellisista kysymyksistä kuin tapauskohtaisesti kaupungin sisällä ja valtion viranomaisten kanssa. Kaupungin tulee jatkossakin pyrkiä vaikuttamaan erityisesti ELY-keskuksen tulkintoihin ohjearvoista. Kaupunkisuunnitteluviraston vastauksen mukaan vaikutukset tulevat näkymään osana suunnitteluratkaisuja erilaisten väyläalueisiin liittyvien hankkeiden toteuttamissuunnittelun yhteydessä.

😊 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ja virastojen yhteistyötä lisätty. Lisäksi kaupunki on antanut lausunnon maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarviointiin.

😞 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä havaittavissa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Asuntotuotannon sujuvoittamiseen liittyen

- kaupunginhallitukselle tulee tehdä esitys siitä, minkälaisella menettelyllä voitaisiin keventää kaavaprosessiin liittyvää virastojen lausuntokierrosta, miten jatkossa

koordinoidaan kaavoituksen, tontinluovutuksen, esirakentamisen, kunnallistekniikan ja kadunrakennuksen prosessien limittämistä toisiinsa ja miten rakentamisen kilpailua voidaan lisätä ja kaavamääräyksiä välttää markkinahinnaltaan edullisimmilla alueilla.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 ja kaupunkisuunnitteluviraston 24.11.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslia toteaa, että vuonna 2013 työskenteli kaupunginjohtajan johdolla poikkihallinnollinen asuntotuotannon sujuvoittamiseen keskittynyt työryhmä. Työryhmä ehdotti, että kaavoitusmenettelyssä käytettäisiin jatkossa isoissa ja laajuudeltaan merkityksellisissä kaavoissa niin sanottua kick off -menettelyä. Menettelyssä näiden kaavojen osalta neuvotellaan virastojen kesken aivan alkuvaiheessa, jolloin eri virastojen näkökulmat ovat käytettävissä koko kaavaprosessin. Pienemmissä kaavoissa käytetään aloituskokousta, jolloin virastojen näkökulmat tuodaan esille. Tällöin jatkovaiheissa ei enää ole tarkoituksenmukaista tai tarpeellista lausua kaavoista. Kaupunkisuunnitteluviraston mukaan uudet sovitut käytänteet on otettu käyttöön kiinteistöviraston ja rakennusviraston kanssa.

Kaupunginkanslian ja kaupunkisuunnitteluviraston mukaan keskustelu kaavaprosessin alkuvaiheessa on lisääntynyt ja tuo aiemmin esille moninaiset tavoitteet, joita kaupungilla on maankäytölle. Lausuntojen väheneminen ja delegointi virastoille keventää hallinnollista käsittelyä. Prosessit ovat sujuvoituneet, prosessiajat ovat tiivistyneet ja lausuntomenettelyt vastineineen ovat keventyneet. Kaavaprosessien pitkäkestoisuus haastaa kuitenkin perusteellisemmän arvioinnin tässä vaiheessa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on osittain ryhdytty. Kaavaprosessia on kevennetty ja asuntotuotannon kokonaisuuteen liittyvien vaiheiden koordinoimista kehitetty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Prosessit ovat sujuvoituneet ja lausuntomenettely keventyneet.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaavoitukseen ja tontinluovutukseen liittyen

- kaupunkisuunnitteluviraston tulee pysäköintipolitiikkaselvityksen ja autottomista kohteista saatavien tulosten perusteella arvioida, toimiiko kaavoituksessa käytettävä autopaikkamäärien laskentaohje järkevällä ja perustellulla tavalla.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 ja kaupunkisuunnitteluviraston 24.11.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslian mukaan uusi pysäköintiselvitys tehtiin täydennysrakentamislueella vuonna 2014. Selvityksessä tuotiin esille autopaikkojen laskentaohjeen tarkistamistarve. Kaupunkisuunnitteluvirasto valmistele parhaillaan autopaikkojen laskentaohjeen tarkistamista.

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että pysäköintipolitiikka on hyväksytty kaupunginhallituksessa vuonna 2014. Työpaikka-alueiden autopaikkainormien laskentaohjetta laaditaan parhaillaan yhdessä Espoon, Vantaan ja HSL:n kanssa. Työn on tarkoitus valmistua keväällä 2015. Lisä- ja täydennysrakentamiseen liittyviä pysäköintinormeja on tarkoitus tarkistaa ja tarkastella niiden vaikutuksia viiden vuoden kokeilujaksolla. Autottomista ja vähäautoisista kohteista haetaan kokemuksia pidemmällä aikavälillä. Projektialueilla on laadittu asemakaavoja, joissa on mahdollistettu väljempi pysäköintinormi yhteiskäyttöautoihin perustuen.

Kaupunginkanslian ja kaupunkisuunnitteluviraston mukaan nykyinen laskentaohje mahdollistaa tapauskohtaiset autopaikkamäärät, jotka perustuvat erilliselvityksiin alueen pysäköintipaikkatilanteesta. Selvitysten pohjalta on pystytty laatimaan asemakaavoja alueille, joissa pysäköinnin järjestäminen on aiemmin ollut haastavaa. Joissain hankkeissa on kaavoitettu vähemmän pysäköintipaikkoja perustuen vuoroittaispysäköintiin tai yhteiskäyttöautojen käyttöön.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty ja autopaikkamäärien laskentaohjeen tarkistaminen on käynnissä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset eivät ole vielä havaittavissa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaavoitukseen ja tontinluovutukseen liittyen

- tontinluovutuksen delegointisäädösten väljentämistä tulee harkita siten, että kaupunginvaltuusto vahvistaisi tontinluovutuksen vuokrauserusteiden periaatteet ja sopimus päätökset voitaisiin mahdollisuuksien mukaan tehdä kiinteistölautakunnan sijasta virkamiestasolla.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 ja kiinteistöviraston 11.11.2014 antamat selvitykset:

Kiinteistövirasto ja kaupunginkanslia vastaavat, että kiinteistölautakunta on 27.5.2014 päättänyt tontinluovutusten päätöksenteon delegoinnista virkamiehille siten, että virkamiehet päättävät tonttien luovutuksista silloin, kun valtuusto tai lautakunta on päättänyt tonttien vuokrauserusteet ja kaupunginhallitus

on tehnyt tontista varauspäätöksen tai tontin vuokralainen on luottamuselimen muutoin hyväksymä.

Kiinteistövirasto toteaa, että vuokrausasiat ovat muuttuneet joustavimmiksi, aikataulut ovat nopeutuneet ja lautakunnan työtaakka on keventynyt. Käsittelyjen asioiden määrä lautakunnassa on noin puolittunut. Myös kaupunginkanslian mukaan tontinvuokraprosessi on keventynyt.

 Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Toimenpiteisiin on ryhdytty. Delegointisäännöksiä on tarkasteltu ja päätöksentekoa siirretty virkamiestasolle.

 Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Tontin vuokrausprosessi on keventynyt ja muuttunut joustavammaksi.

Johtopäätökset: Asuntotuotannon sujuvoittaminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin

Lähes kaikkiin suosituksissa esitettyihin toimenpiteisiin on ryhdytty. Melu- ja ilmanlaatonormien täyttämiseksi on etsitty toimia erityisesti yleiskaavan valmistelun yhteydessä. Kaavaprosessia on osittain kevennetty virastojen yhteistyöllä heti kaavavalmistelun alussa. Kaupunginhallitus on hyväksynyt uuden pysäköintipolitiikan ja pysäköinnin laskentaohjeen muutos on tulossa kaupunkisuunnittelulautakuntaan. Kiinteistölautakunta on delegoinut osan tontinvuokrauksista virkamiehille.

Melu- ja ilmanlaatonormien tulkinnan ja uuden pysäköinnin laskentaohjeen vaikutuksia ei voi vielä osoittaa. Kaavaprosessin ja tontinvuokraprosessin voi sanoa keventyneen toteutettujen toimenpiteiden myötä.

2.8.2 Koulutilojen kosteusvauriot

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupunginhallituksen tulee valmistella valtuustolle investointimäärärahojen kohdentamista koskevan päätöksenteon tueksi selvitys kaupungin palvelu- ja toimitilojen kosteus- ja homevaurioiden laajuudesta ja niiden korjaamisen vaatimista kustannuksista.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtajan 24.11.2014 ja kiinteistöviraston 25.11.2014 antamat selvitykset (samansäiltöiset):

Selvitystä kaupungin palvelu- ja toimitilojen kosteus- ja homevaurioiden laajuudesta ja niiden korjaamisen vaatimista kustannuksista ei ole tehty.

Kosteus- ja homeongelmien laajuuden ja korjauskustannusten selvittäminen tarkasti vaatisi käytännössä kaupungin kiinteistökannan kosteustekniset tutkimukset, joka vaatisi erillisen resurssoinnin. Kiinteistöjen kosteustekniset kuntotutkimukset maksavat keskimäärin 30 000 €/rakennus. Pääsääntöisesti aistinvaraisiin havaintoihin perustuvan kuntoarvion kustannukset kiinteistöä kohden ovat puolestaan noin 5 000–10 000 €. Koska kaikkia rakennuksen kuntoon vaikuttavia tekijöitä ei kuitenkaan voida aistinvaraisesti arvioida riittävän luotettavasti, kuntoarvio ei yksinään riitä tuottamaan tietoa kiinteistön kunnosta vaan se on lähinnä kunnossapitotoimenpiteiden ajoituksen työkalu. Kun halutaan luotettavaa tietoa kyseisen kohteen kunnosta, korjaustarpeista, sisäilmasta ja korjausmenetelmistä, pitää rakennuksessa tehdä kuntotutkimus /kuntotutkimuksia.

Helsingin kaupungin Tilakeskus teki kaupungin henkilöstölle suunnatun sisäilmakyselyn viimeksi keväällä 2012. Vastauksia saatiin 934 kpl yhteensä 457 eri tilasta. Vastaaajista 72 prosenttia epäili työskentelytiloissaan sisäilmaongelmaa. Ilmanvaihtoon ja tunkkaiseen ilmaan liittyviä ongelmia koki 61 prosenttia sisäilmaongelmia epäilevistä. Poikkeavia hajuja tunsu 67 prosenttia, joista maakellarin tai homeen hajua 35 prosenttia. Näkyvistä kosteusvaurioista raportoi 47 prosenttia. Tiloista johtuvaa oireilua oli 83 prosentilla vastaajista. Aineisto käsiteltiin ja vastauksista poimittiin ne kohteet, joiden oletettiin saatujen vastausten perusteella olevan moniongelmaisia (117 kohdetta). Näistä muodostettiin joukko priorisoitavia kohteita, joiden tausta ja sen hetkinen tilanne selvitettiin tarkemmin. Lopulta saatiin 32 rakennuksen joukko, jossa todettiin tutkimustarvetta.

Mikäli päätetään tehdä selvitys kaupungin palvelu- ja toimitilojen kosteus- ja homevaurioiden laajuudesta ja niiden korjaamisen vaatimista kustannuksista, tulee tehtävä ja siihen käytettävät resurssit määritellä tarkemmin.

Virastotasoiset sisäilmaryhmät sekä kaupungin sisäilmaryhmän alainen priorisointiryhmä ottavat kantaa investointiohjelman valmisteluvaiheessa korjaushankkeiden priorisointiin sisäilmanäkökulmasta. Kaupungin korjausmäärärahat eivät ole riittäviä, jotta kosteus- ja homeongelmat voitaisiin täysin hoitaa /ennaltaehkäistä toimitila- ja palvelurakennuksissa, joten asian hallinta vaatii jatkossakin jatkuvaa asiantuntijoiden tekemää priorisointia.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Toimenpidettä ei ole tehty vedoten suosituksen edellyttämään työmäärään. Jos suositus tulkittaisiin suppeasti, selvityksen edellyttämä työmäärä ja kustannukset olisivat vähäiset. Suppeasti tulkittuna suositus edellyttäisi sitä, että esitettäisiin valtuustolle tällä hetkellä tiedossa olevien kosteusvaurio- ja homekorjausta odottavien kiinteistöjen määrä ja niiden korjaamisen vaatimat kustannukset tietyllä aikavälillä. Tällöin asiantuntijoiden tekemät priorisoinnit tulisivat näkyviksi poliittisille päätöksentekijöille: kuinka moni kiinteistö joutuu odottamaan korjausta korjausmäärärahojen riittämättömyyden vuoksi.

⊖ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpidettä ei ole toteutettu, joten ei vaikutuksia.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Sosiaali- ja terveysviraston koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, ympäristökeskuksen, työterveyskeskuksen ja opetusviraston työsuojelun tulee yhteistyössä laatia kaupunkitason ohje koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla.

Sosiaali- ja terveysviraston 20.11. ja 24.11.2014, opetusviraston 17.11.2014, ympäristökeskuksen 24.11.2014 ja työterveyskeskuksen 12.11.2014 antamat selvitykset:

Kouluterveydenhuollon päällikkö on puheenjohtajana työryhmässä ”Koulujen ja oppilaitosten terveydellisten olojen valvontatyöryhmä”, jossa on edustajia kouluterveydenhuollon hallinnosta, lääkäripalveluista, opiskeluterveydenhuollosta, työterveyshuollosta/opetusvirasto, työterveyshuollosta/ sote, ympäristökeskuksesta, työsuojelusta/opetusvirasto, työsuojelusta/ sote.

Koulujen ja oppilaitosten terveydellisten olojen valvontatyöryhmässä sovitaan ja tiedotetaan tulevista oppilaitosten tarkastuksista sekä niiden suunnitelluista tarkastusajankohdista. Työryhmä käsittelee myös oppilaitosten terveydellisiin oloihin liittyviä ajankohtaisia asioita. Työryhmän puheenjohtajana toimiva kouluterveydenhuollon päällikkö ei kuitenkaan voi määrätä esimerkiksi ympäristökeskusta tekemään koulutarkastuksia tiheämmällä frekvenssillä.

Suosituksessa mainittua kaupunkitasoista ohjetta ei ole laadittu eikä työryhmää perustettu. Kouluterveydenhuollon päällikön käsityksen mukaan olemassa oleva yhteistyöryhmä ei pysty laatimaan kaupunkitasoista ohjetta toimivallan puutteen vuoksi, vaan keskushallinnon tulisi antaa toimeksianto ja nimittää kaupunkitasoinen työryhmä.

Ympäristökeskuksen tietojen mukaan kyseistä kaupunkitason ohjetta ei ole laadittu ja toteaa, että kyseisen asetuksen päävelvoite on koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla. Ympäristökeskus ei kunnan terveydensuojeluviranomaisena tälläkään hetkellä pysty vastaamaan Valviran asettamaan valtakunnalliseen kouluja koskevaan vuosittaiseen tarkastustiheyteen muun muassa resurssien niukkuuden ja jälkivalvontaa olennaisesti lisäävän kiinteistöjen tämän hetkisen huonon kunnon johdosta.

Työterveyshuolto ei ole ollut mukana laatimassa suosituksessa mainittua ohjeistusta eikä sen tiedossa ole, miten prosessi on ylipäänsä edennyt. Olemassa olevan toimintamallin mukaan työterveyshuolto tekee yhdessä viraston työsuojelun kanssa kouluihin perustyöpaikkaselvityksiä noin 4-5 vuoden välein

ja tarvittaessa suunnattuja selvityksiä mm. sisäilmaongelmakohteissa. Toiminta perustuu työterveyshuoltolakiin.

Opetusviraston työsuojelupäällikön mukaan kaupunkitason ohjetta ei ole laadittu eikä valmisteluprosessia käynnistetty. Opetusviraston käsityksen mukaan vetovastuu asiassa on koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla.

☹️ Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksessa edellytettyä ohjetta ei ole laadittu.

⊖ Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Toimenpidettä ei ole toteutettu, joten ei vaikutuksia.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Tilakeskuksen tulee varmistaa sisäilmaongelmien tutkimus-suunnittelu-korjaus -ketjun riittävä ohjaus.

Kiinteistöviraston 25.11.2014 antama selvitys:

Tilakeskus on yhdessä HKR-Rakennuttajan sisäilma-asiantuntijoiden kanssa kehittänyt toimintamallin, jolla varmistetaan tiedon siirtyminen tutkimuksista suunnitteluun ja toteutukseen pienissä (< 200 000 €:n isännöitsijän hoitamisessa) korjaushankkeissa (selvityksessä toimintamallin sisältö on kuvattu).

Lisäksi on tarkennettu sisäilma-asiantuntijoiden kanssa tutkimuksista tehtävän tiivistelmän sisältöä, jotta siitä selviää mahdollisimman selkeästi korjaustarpeet ja niiden kiireellisyys.

Peruskorjaushankkeiden kuntotutkimuskonsulttien toimeksiantoon on sisällytetty osallistuminen n. 2-3 suunnittelukokoukseen, jotta varmistetaan tiedon siirtyminen tutkimuksesta suunnittelijoille.

Tilakeskus on myös teettänyt ”useimmin ongelmia aiheuttavien” rakenteiden suunnitteluohjeita sekä korjaus- että uudisrakentamiseen. Nämä suunnitteluohjeet on tallennettu projektipankkiin ”mallit ja ohjeet” -kansioon käytettäväksi suunnittelun ohjaukseen. Nämä suunnitteluohjeet sisältävät myös ko. rakenteiden rakennusaikaiset laadunvarmistusohjeet. Näistä ohjeistuksesta on järjestetty syksyn 2014 aikana kolme koulutusiltapäivää, jotka on suunnattu tilakeskuksen lisäksi HKR-Rakennuttajan, HKR-Arkkitehtuoriosaston sekä Staran henkilökunnalle.

Lisäksi Tilakeskus on teettänyt insinööriyön korjausten laadunvarmistusmenetelmänä usein käytetyn merkkiainemittauksen kehittämiseksi sekä teettää parhaillaan insinööriyönä sitä, miten suunnitteluvaiheessa tulee määritellä korjauksen aikaiset työvaiheet, jotka on dokumentoitava korjausten onnistumisen varmentamiseksi.

Vastauksen mukaan korjaukset kohdentuvat paremmin ja ne dokumentoidaan paremmin. Myös tiedon kulku on parantunut ja tieto oikeista korjausratkaisuista on lisääntynyt.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Sisäilmaongelmien tutkimus-suunnittelu-korjaus -ketjun ohjausta on parannettu suosituksen mukaisesti.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vastauksen mukaan vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Vastauksen mukaan korjaukset kohdentuvat paremmin ja ne dokumentoidaan paremmin. Myös tiedon kulku on parantunut ja tieto oikeista korjausratkaisuista on lisääntynyt.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kaupungin virastojen ja liikelaitosten tulee yhdessä kaupungin sisäilmatyöryhmän kanssa arvioida virastokohtaisten sisäilmatyöryhmien perustamisen tarve.

Kiinteistöviraston 25.11.2014 antama selvitys:

Nykyisin toimivat opetusviraston, varhaiskasvatusviraston ja sosiaali- ja terveysviraston sisäilmaryhmät. Lisäksi työsuojelun ns. kulttuuriryhmälle eli nuorisosiainkeskukselle, kaupunginkirjastolle, kulttuurikeskukselle, kaupunginorkesterille, kaupunginmuseolle ja taidemuseolle ollaan perustamassa yhteistä sisäilmaryhmää. Muiden virastojen tarvetta sisäilmaryhmälle ei ole vielä selvitetty. Pienempien virastojen mahdollinen sisäilmaryhmätoiminta kannattaa organisoida työsuojeluorganisaation mukaisesti, jotta ryhmiä ei olisi liikaa, sillä ne sitovat merkittävästi sisäilma-asiantuntijoiden, kiinteistön ylläpitoorganisaation sekä työterveyshuollon resursseja.

Nämä sisäilmaryhmät parantavat tiedon kulkua sisäilma-asioiden hoitamisesta ja ennalta ehkäisystä kaupungin sisäilmaryhmästä virastoille. Lisäksi niiden avulla voidaan varmistaa, ettei sisäilmaongelma jää selvittämättä yksittäisten tahojen toiminnan mahdollisista puutteista johtuen kun kaikki eri osapuolet (työsuojelu, kiinteistön ylläpito, työterveyshuolto, ympäristöterveysvalvonta ja sisäilma-asiantuntijat) voivat tuoda ryhmän tietoon kohteen, jossa epäillä sisäilmaongelmaa. Ryhmä priorisoi sekä tutkimuksia että korjauksia ja varmistaa tiedotuksen toimivuutta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Kaikkien virastojen osalta tarvetta sisäilmatyöryhmille ei ole vielä arvioitu, mutta suosituksen mukaisesti on alettu toimia.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vuonna 2011 virastotasoinen sisäilmaryhmä oli opetusvirastossa ja terveyskeskuksessa. Sosiaalivirastossa ryhmää ei ollut. Sosiaali- ja terveysviraston

yhdistymisen myötä koko virastolle luotiin sisäilmaryhmä samoin kuin varhaiskasvatusvirastolle. Kun lisäksi on suunnitteilla kulttuuriryhmän sisäilmaryhmä, sisäilmatyöryhmien perustamistarpeen arviointi on vaikuttanut myönteisesti eli uusia ryhmiä on luotu.

Johtopäätökset: Koulutilojen kosteusvauriot

Neljästä suosituksesta kahden osalta ei ole ryhdytty lainkaan toimenpiteisiin. Yhden suosituksen osalta toimenpiteitä on toteutettu paljon ja yhden osalta vain osin. Sisäilmaongelmien tutkimus-suunnittelu-korjaus -ketjun ohjausta on parannettu ja tilakeskuksen käsityksen mukaan toimenpiteiden ansiosta korjaukset kohdentuvat paremmin ja ne dokumentoidaan paremmin. Myös tiedon kulku on parantunut ja tieto oikeista korjausratkaisuista on lisääntynyt.

Yksi toteutumattomista suosituksista koski terveydenhuoltolaissa säädettyä velvoitetta. Sen vuoksi suositus on syytä uusia siten, että vastuu työryhmän perustamisesta kohdistetaan keskushallinnolle. Vuoden 2014 arviointikertomukseen tulisi sisällyttää suositus: "Kaupunginhallituksen tulee asettaa työryhmä, joka laatii kaupunkitason ohjeen koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla. Työryhmän vetovastuun tulee olla lain mukaisesti sosiaali- ja terveystieteiden koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla."

2.8.3 Kaupungin tyhjät tilat

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus:

Kiinteistöviraston tilakeskuksen tulee edelleen jatkaa kaupungin toiminnassa tarpeettomien korjausvelkaisten tilojen myymistä.

Kaupunginkanslian 28.11.2014 ja kiinteistöviraston 7.12.2014 antamat selvitykset:

Kaupunginkanslian mukaan talousarviossa on kirjattuna, että kaupungin ydin toiminnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä jatketaan ja myyntivoitetta on nostettu vuodelle 2015. Kiinteistöviraston mukaan kaupungin kiinteistöjen myynnin toimintaperiaatteet on vahvistettu kaupunginhallituksessa vuonna 2012. Tilakeskuksen myyntiryhmän kokous pidetään noin kerran kuussa. Tällä hetkellä valmistellaan sekä pidemmän aikajänteen luopumisohjelmia että seuraavan talven ja kevään myyntiin esitettäviä. Tilakeskus ja tonttiosasto tekevät asioiden valmistelujen osalta tiivistä yhteistyötä muun muassa määräälojen määrittelyjen takia. Tilakeskus seuraa systemaattisesti rakennusten korjausvelkaa ja ottaa myös huomioon asian osana myyntiprosessia. Tilakeskus myös purkaa vuosittain useita rakennuksia muun muassa aluerakentamisen tieltä.

Kaupunginkanslian mukaan toiminta on systematisoitumassa. Myös korjausvelka ja vapautuvat resurssit osataan ottaa paremmin huomioon. Tilakeskukseen mukaan kiinteistöjen myynneistä saatavat tulot ovat kasvussa ja korjausvelkaa on myös siten saatu pienennettyä. Toiminta on jäntevöittänyt tilakeskuksen ja kiinteistöviraston ajatuksia toimitilojen osalta ja toisaalta pidemmällä aikajänteellä kohteiden määrän alentuessa myös hallinta-aste paranee.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Ydintoiminnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä on jatkettu.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon

Vaikutukset ovat olleet myönteisiä. Myynneistä saatavat tulot ovat kasvaneet ja korjausvelka pienentynyt.

Johtopäätökset: Kaupungin tyhjät tilat

Tilakeskus on jatkanut tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä ja uusia myyntikohteita valmistellaan koko ajan. Rakennusten korjausvelkaa seurataan ja se otetaan huomioon myyntiprosessissa. Tarpeettomia rakennuksia myös puretaan.

Myytyjen kohteiden määrä on kasvanut neliöissä mitattuna ja myynneistä saadut tulot ovat kasvaneet. Myös korjausvelka on siten pienentynyt.

2.9 Yhteenveto suositusten vaikuttavuudesta

Taulukoissa 2 ja 3 on yhteenveto arvioinnin tuloksista. Siinä arviointikriteerien toteutumista on kuvattu seuraavalla asteikolla.

Kriteeri toteutuu täysin: kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet myönteisiä.

kriteeri toteutuu osittain: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain tai vaikutuksia ei vielä havaittavissa.

Kriteeri ei toteudu lainkaan: suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty tai vaikutukset ovat olleet negatiivisia.

Tämä kuvio ilmaisee tilannetta, jossa kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olleella materiaalilla tai vaikutuksia ei ole ollut, koska suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Taulukossa 2 on kuvattu arvioinnin tulokset kriteereittäin. Taulukossa on kuvattu toimenpiteisiin ryhtymisen ja toimenpiteiden vaikutusten osalta, kuinka

monen suosituksen kohdalla kyseisen kriteerin arvioitiin toteutuneen. Samalla on esitetty kyseisen kriteerin prosenttiosuus.

Taulukko 2 Yhteenveto vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuudesta (n=69).

Toimenpiteiden arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteisiin ryhtyminen	Toimenpiteiden vaikutukset	Vaikutusten arvioinnissa käytetty kriteeri
😊 Suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdytty	41 suositusta (59 %)	27 suositusta (39 %)	😊 Vaikutukset ovat olleet myönteisiä
😐 Suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdytty osittain	16 suositusta (23 %)	26 suositusta (38 %)	😐 Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa
😞 Suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin ei ole ryhdytty	9 suositusta (13 %)	0 suositusta (0 %)	😞 Vaikutukset ovat olleet negatiivisia
⊖ Kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olevalla aineistolla	3 suositusta (4 %)	16 suositusta (23 %)	⊖ Kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olevalla aineistolla

Taulukossa 3 on kuvattu tulosten yhteenveto arviointiaiheittain ja suosituksittain. Taulukossa aihekohtaiset tulokset ja tulos yhteensä on laskettu pisteyttämällä hymynaamat (😊=5, 😊/😐=4, 😐=3, 😐/😞=2 ja 😞=1) ja laskemalla niille keskiarvo.

Taulukko 3. Yhteenveto arviointiaiheittain arvioinnin tuloksista

Arviointiaihe ja esitetyt suositukset	Toimenpiteet	Vaikutukset
KAUPUNKITASOISET ARVIOINNIT	😊/😐	😊/😐
Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi	😐	😐
<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin kaikkien arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien korjaamiseksi suositusten mukaisesti. 	😐	😐
Johtopäätökset tavoitteiden toteutumisesta	😊/😐	😊/😐
<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginvaltuuston asettaman sitovan tavoitteen poikkeama tulee hyväksyttävä valtuustolla riippumatta siitä, mistä se aiheutuu. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Sitovien toiminnallisten tavoitteiden tulee kattaa kaupungin strategiaohjelman tavoitteet nykyistä laajemmin, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2010. 	😊	😐
<ul style="list-style-type: none"> Hallintokuntien tulee asettaa aiempaa enemmän yhteisiä hallintokuntarajat ylittäviä sitovia toiminnallisia tavoitteita, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2009. 	😞	⊖
Kaupungin talouden arviointi	😐/😞	😐
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin tulee jatkaa tuottavuuden parantamista ja käynnistää palvelujen ja investointien uudelleenarviointi siten, että tulo-rahoitus riittää pitkällä tähtäimellä niiden rahoittamiseen. 	😐	😐
<ul style="list-style-type: none"> Palvelujen uudelleenarviointi on tehtävä poliittisella tasolla arvioimalla palvelutuotannon volyymin, sisältöä, rakennetta ja tuottamistapoja uudelleen, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2011. 	😞	⊖
Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Lautakuntien ja johtokuntien tulee sitoutua talousarvioon siten, että ne osoittavat tarvittavat menosäästöt raamin sisältä, mikäli päättävät menojen lisäyksistä. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Tuottavuustavoitteet tulee asettaa usealle vuodelle siten, että hallintokunnilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa ne ja niiden toteuttaminen on riittävän haasteellista. 	⊖	⊖
Uuden laskentajärjestelmän käyttöönotto	😊/😐	😐
<ul style="list-style-type: none"> Talous- ja suunnittelukeskuksen tulee saattaa Laske-järjestelmä asianmukaiseen kuntoon pikaisesti. 	😊	😐

<ul style="list-style-type: none"> Järjestelmän konsolidointimoduulin avulla tulee voida tuottaa kaupungin tilinpäätöslaskelmat ja talousarvion toteutumislaskelmat. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Laske-järjestelmän hyödyntämistä tulee kehittää kustannustehokkaammaksi ja kaupungin taloushallintoa, tilinpäätöstä ja raportointia vielä paremmin palvelevaksi kokonaisuudeksi siten, että kaikki kaupungin virastot ja liikelaitokset siirtyvät sen käyttäjiksi. 	☺	☺
Palvelutytyväisyyden kehitys	☺/☺	☺/☺
<ul style="list-style-type: none"> Virastojen ja laitosten tulee keskittyä keskeisimpien palvelujensa asiakastytyväisyyden säännölliseen mittaamiseen. Talous- ja suunnittelukeskuksen tulee perustaa Helmi-intranettiin sähköinen asiakastytyväisyyden seurantapohja, johon virastot ja laitokset ovat veloitettuja päivittämään keskeisimpien asiakastytyväisyysmittareidensa arvot säännöllisesti. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Palvelukohtaisia asiakastytyväisyystietoja tulee hyödyntää kaupunkitason strategian seurannassa ja johtamisessa. 	☺	☺
KAUPUNKIKONSERNIN ARVIOINNIT	☺/☺	☺
Tytäryhteisöjen johdon palkitsemisjärjestelmät	☺/☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Tytäryhteisöjen johdon palkitsemista tulee kehittää siten, että sillä on käytännössä tulosta ohjaavaa vaikutusta. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Palkitsemiseen liittyvän ohjeistuksen noudattamista tulee valvoa tehokkaammin. 	☺	☺
Tytäryhtiöihin liittyvien investointitavoitteiden toteutuminen	☺	☹
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin tytäryhteisöjä perustettaessa tulee laatia realistinen suunnitelma hankkeen toteutamisesta. 	☺	☹
<ul style="list-style-type: none"> Investoinneille tulee määritellä selkeät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä seurata niiden toteutumista. 	☺	☹
TOIMIALARAJAT YLITTÄVÄT ARVIOINNIT	☺/☺	☺/☺
Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa	☺/☺	☺/☺
<ul style="list-style-type: none"> Opetusviraston tulee jatkaa Kvartti-valmennusmallin soveltamista kaupungin kouluissa ja arvioida sen vaikuttavuutta lasten ja heidän vanhempiensa hyvinvointiin. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveysviraston tulee lisätä läheisneuvonpitoa lastensuojelussa, koska sen avulla on onnistuttu välttämään kalliita huostaanottoja ja sitä kautta saamaan kustannussäästöjä. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveysviraston ja opetusviraston tulee selvittää mahdollisuuksia laajentaa läheisneuvonpitoa muihinkin palveluihin, esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalveluihin sekä opetustoimeen. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveysviraston tulee päivittää lastensuojelun asiakkuuksia koskevia pysyväisohjeita siten, että sosiaalityöntekijällä on velvoite selvittää mahdollisuus läheisneuvonpidon käyttöön kaikissa lastensuojeluprosessin eri vaiheissa. 	☺	☺
Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökeskuksen tulee selvittää, voidaanko muunkielisten oppisopimuskoulutusta ja rekrytointikoulutusta markkinoida laajemmin työnantajille ja maahanmuuttajille. Erityisesti tulee ottaa huomioon syrjäytymisvaarassa olevat nuoret miehet. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökeskuksen, opetusviraston ja työväenopistojen tulee varmistaa maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen riittävyys sekä kaupungin oman järjestämisvastuun osalta että vaikuttaa jatkossakin valtion järjestämän työvoimapoliittisen kotoutumiskoulutuksen riittävyteen. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökeskuksen maahanmuutto-osaston tulee terävöittää maahanmuuttajaväestön työllisyystilanteeseen ja toimeentuloon kohdistuvaa seurantaa siten, että määritellään vuosittain seurattavat mittarit. 	☹	☹
Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttö opetus-, sosiaali- ja terveystoimissa	☺	☺/☺
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveysviraston tulee ottaa huomioon, että työn projektiluontoisuus ei ole määräaikaisuuden laillinen peruste lainsäädännön edellyttämässä tavanomaisissa tehtävissä. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Opetusviraston tulee varmistaa määräaikaisten virkojen perusteiden lainmukaisuus uusimman oikeuskäytännön perusteella. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveysviraston tulee sisällyttää palvelussuhdeohjeeseensa kohta siitä, että arvioitaessa sijaisuutta määräaikaisuuden laillisena perusteena on otettava huomioon yksittäisen sijaisuuden lisäksi kokonaistilanne eli se, onko työvoiman tarve pysyvä. 	☺	☺
<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstökeskuksen tulee tarkentaa kaupunkitason ohjeen kohtaa toimintojen vakiintumattomuus sekä täsmentää ohjetta siltä osin kuin kyseessä on käytettävissä olevan rahoituksen epävarmuus määräaikaisuuden perusteena. 	☺	☹
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALAAN LIITTYVÄT ARVIOINNIT	☺	☺/☺
Tietojärjestelmien yhteentoimivuus pääkaupunkiseudulla	☺	☺/☺

<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin tietohallintoon liittyvää ohjausta tehdään tällä hetkellä kolmessa eri työryhmässä. Tämän ohjausmallin toimivuus tulee selvittää. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Tietohallinnon ohjausryhmistä yhden tulee ottaa vastuu tietojärjestelmiin liittyvästä seututason strategisesta yhteistyöstä, jotta yhteistyön puute ei johda tarpeettomiin päällekkäisiin kustannuksiin. 	😊	😐
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin tulee linjata, minkälaisia pääkaupunkiseututasoista ja seudullista yhteistyötä tarvitaan kokonaisarkkitehtuuriin ja tietojärjestelmäinvestointeihin liittyvissä asioissa sekä käynnistää tämä yhteistyö. 	😊	😐
Uudet asuinalueet ja investointien suunnittelu keskipitkällä ajanjaksolla	😊	😊/😐
<ul style="list-style-type: none"> Kiinteän omaisuuden myyntitavoitteet on asetettava talousarviossa sellaisiksi, että ne voidaan saavuttaa. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Kaupunkisuunnitteluviraston tulee edelleen kehittää ja parantaa kaavataloudellisia laskelmia kaupungin kiristyvässä taloustilanteessa. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Suhdanneriskin vuoksi tulee huolehtia siitä, että alueiden rakentamiskustannukset saadaan ensisijaisesti katettua jo maanmyyntituloilla. 	😊	😐
<ul style="list-style-type: none"> Maanmyynnin ja -vuokraamisen tasapaino tulee harkita uudelleen etenkin sellaisilla uusilla alueilla, jotka hankitaan ostamalla. 	😐	😐
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖTOIMEN TOIMIALAAN LIITTYVÄT ARVIOINNI	😊	😊/😐
Metron automaattiohjausjärjestelmän hankinta	😊	😊/😐
<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginhallituksen tulee puuttua jo aikaisessa vaiheessa suurten investointihankkeiden viivästymisiin. 	😊	😐
<ul style="list-style-type: none"> Liikennelaitoksen tulee parantaa pitkäaikaisten investointiensä suunnittelu- ja toteutusprosesseja sekä ennen kaikkea hankintaosaamisensa sisältöä kuten hankkeiden kustannusarvioiden laskentaa. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Liikennelaitoksen johtokunnan sekä kaupunginhallituksen on seurattava jatkossa tiiviisti metron automatisointihankkeen toteuttamista, kuten jo tehdyt päätökset edellyttävät. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Automaattimetrolikenteen aloittamisen jälkeen liikennelaitoksen ja kaupunginhallituksen tulee seurata, toteutuuko automatisoinnista kaupunginvaltuustolle vuonna 2008 esitetty investoinnin kannattavuuslaskelma. 	☹	☹
ATT:n toteuttamat asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjausrakot	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Helsingin kaupungin asunnot Oy:n tulee yhdessä asuntotuotantotoimiston tai muun rakennuttajakonsultin kanssa kehittää ja parantaa peruskorjauskohteiden lähtötietojen oikeellisuutta, jotta vältetään suuret ja ennakoimattomat lisä- ja muutostyökustannukset kaupungin asuinkiinteistöjen peruskorjaushankkeissa. 	😊	😊
Helsingin ulkomainossopimus	😊	😐
<ul style="list-style-type: none"> Rakennusviraston tulee välittömästi arvioida uudelleen ulkomainoslaitapaikkojen vuokrauksesta tehdyn sovintosopimuksen sisältöä kaupungin edun kannalta ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, koska sopimuksesta todennäköisesti aiheutuu kaupungille merkittäviä taloudellisia menetyksiä. 	😊	😐
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin hallintokuntien tulee tehdä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä tulevaisuudessa ulkomainoslaitapaikkojen kilpailutuksissa, jotta päätöksentekijällä on käytettävissä kaikki sopimus-kumppanin valintaan vaikuttava tieto. 	😊	😐
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN TOIMIALAAN LIITTYVÄT ARVIOINNI	😊	😊/😐
HUS:n ja Helsingin hoito- ja palveluketju yhteistyö	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja -viraston tulee yhdessä HUS:n kanssa etsiä keinot hoitoketjun keskeisten ongelmakohtien ratkaisemiseksi sekä vahvistaa hoitoketjuohjeistuksen täytäntöönpanoa ja koulutusta. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja -viraston tulee yhdessä HUS:n kanssa syventää kuntoutuksen liittyvää yhteistyötä, jossa kaupungin osapuolena on uusi kuntoutuksen osaamisyksikkö. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja -viraston tulee omassa toiminnassaan selvittää, miten sosiaalihuoltolain mukaista iäkkään palvelutarpeen arviointia voitaisiin toteuttaa nykyistä perusteellisempaan ja moniammatillisena siten, että sillä voidaan ennakoita ja ehkäistä tulevia, mahdollisesti kalliitakin palvelutarpeita. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja -viraston tulee omassa toiminnassaan taata, että ympärivuorokautista neurologisten asiakkaiden jatkohoitoa on saatavilla tarvetta vastaavasti. 	😊	😐
Terveyskeskuksen yksityisiltä ostamien asiakaspalvelujen laadun valvonta	😊	😐
<ul style="list-style-type: none"> Terveyspalvelujen hankinnoissa tulee määritellä nykyistä yksityiskohtaisemmin ne tahot, jotka vastaavat sopimuksen toteutumisesta, tuottajien valvonnasta ja palvelun laadun valvonnasta. 	😊	😐

Sosiaaliamiehen työtilanne ja resurssit	😊	😊/😞
<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaista tulee tehdä tiivis, jatkuvasti päivittyvä kuhunkin asiakassuhteeseen liittyvä tilannekuvaus, joka on kaikkien asiakasta tai hänen perhettään koskevia samaan ongelmakokonaisuuteen liittyviä päätöksiä tekevien viranomaisten käytettävissä. Tietojen vaihtoa viraston sisällä on lisättävä siltä osin, kun salassapitomääräykset eivät sitä estä. 	😊	😞
<ul style="list-style-type: none"> Toimeentulotukiprosessia tulee parantaa siten, että asiakkaiden tilanteesta laaditaan aluksi kokonaisarkkitehtuurin ja että tilannetta voidaan tarvittaessa selvittää aiempien tietojen pohjalta, jotta yhteydenotot sosiaaliamiehen vähenevät. 	😞	⊖
<ul style="list-style-type: none"> Perhe- ja sosiaalipalvelujen osaston lastensuojelun asiakkaat (vanhemmat) tulee ottaa prosessiin mukaan toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi alusta alkaen siten, että he ymmärtävät toiminnan sisällön. Keinona voisi olla esimerkiksi läheisneuvonpito. 	😊	😞
<ul style="list-style-type: none"> Organisaatiomuutoksen jälkeisen siirtymävaiheen ajaksi sosiaaliamiestoimintaan tulee ohjata lisäresursseja vähintäänkin tilapäisesti muusta sosiaali- ja terveystoimesta. 	😊	😊
SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMEN TOIMIALAAN LIITTYVÄT ARVIOINNIT	😞	😊
Oppisopimuskoulutuksen käyttö ja tehostamismahdollisuudet	😞	⊖
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin tulee tarjota oppisopimuskoulutusta nuorille 15–17-vuotiaille kaupungin omissa työpaikoissa. 	😞	⊖
<ul style="list-style-type: none"> Sivistys- ja henkilöstötoimesta vastaavan apulaiskaupunginjohtajan tulee linjata yhteistyössä henkilöstökeskuksen, nuorisosiainkeskuksen, opetusviraston ja oppisopimustoimiston kanssa keinot edistää oppisopimuksen käyttöä nuorten väylänä työelämään perusopetuksen jälkeen. 	😞	⊖
<ul style="list-style-type: none"> Tuetun oppisopimuksen mallin jatkuvuus tulee turvata ulkopuolisen hankerahoituksen ohella tarvittaessa kaupungin omalla rahoituksella. 	⊖	⊖
Koululaisten iltapäivätoiminta	😊/😞	😊
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin tulee jatkossakin pyrkiä järjestämään iltapäivätoimintapaikkoja tarpeen mukaan sekä toteuttaa sähköinen hakumenettely. 	😞	⊖
<ul style="list-style-type: none"> Iltapäivätoiminnalle tulee suunnitella asianmukaiset toimitilat siten, että lapsilla on mahdollisuus myös rauhoittumiseen ja lepoon. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Vanhempien ja lasten mielipiteitä tulee selvittää ja ottaa ne huomioon lasten iltapäivätoimintaa suunniteltaessa. 	😊	😊
Kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 toteuttaminen työväenopistoissa	😞	⊖
<ul style="list-style-type: none"> Suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston tulee selvittää yhteistoiminnasta saatavat synergiaedut tilojen, kurssien ja koko toiminnan yhdistämisen osalta. 	😞	⊖
Työterveyspalvelujen toimivuus	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginhallituksen tulee varmistaa, että hallintokunnat yhteistyössä työterveyskeskuksen kanssa ryhtyvät toimenpiteisiin, joilla kaupungin työntekijöiden sairauspoissaolojen määrää saadaan entisestään vähennettyä. 	😊	😊
<ul style="list-style-type: none"> Työterveyskeskuksen tulee alentaa työterveyshuollon kustannuksia painottamalla aiempaa enemmän ennalta ehkäisevää työterveyshuoltoa. 	😊	😊
KAUPUNKISUUNNITTELU- JA KIINTEISTÖTOIMEN TOIMIALAAN LIITTYVÄT ARVIOINNIT	😊/😞	😊/😞
Asuntotuotannon sujuvoittaminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin	😊	😊/😞
<ul style="list-style-type: none"> Asuntotuotannon sujuvoittamiseen liittyen: mikäli vilkasliikenteisten väylien varrelle halutaan täydennysrakentamista, tämä edellyttää joustavampaa melu- ja ilmanlaatu normien tulkintaa. Tähän liittyen kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnitteluviraston tulee etsiä uusia toimintamalleja yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa sekä vaikuttaa maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarviointiin. 	😊	😞
<ul style="list-style-type: none"> Asuntotuotannon sujuvoittamiseen liittyen: kaupunginhallitukselle tulee tehdä esitys siitä, minkälaisella menettelyllä voitaisiin keventää kaavaprosessiin liittyvää virastojen lausuntokierrosta, miten jatkossa koordinoitaa kaavoituksen, tontinluovutuksen, esirakentamisen, kunnallistekniikan ja kadunrakennuksen prosessien limittämistä toisiinsa ja miten rakentamisen kilpailua voidaan lisätä ja kaavamääräyksiä väljentää markkinahinnaltaan edullisimmilla alueilla. 	😞	😊
<ul style="list-style-type: none"> Kaavoitukseen ja tontinluovutukseen liittyen: kaupunkisuunnitteluviraston tulee pysäköintipolitiikkaselvityksen ja autottomista kohteista saatavien tulosten perusteella arvioida, toimiiko kaavoituksessa käytettävä autopaikkamäärien laskentaohje järkevällä ja perustellulla tavalla. 	😊	😞
<ul style="list-style-type: none"> Kaavoitukseen ja tontinluovutukseen liittyen: tontinluovutuksen delegointisäädösten väljentämistä tulee harkita siten, että kaupunginvaltuusto vahvistaisi tontinluovutuksen vuokrausperusteiden periaatteet ja sopimus päätökset voitaisiin mahdollisuuksien mukaan tehdä kiinteistölautakunnan sijasta virkamiestasolla. 	😊	😊

Koulutilojen kosteusvauriot		
<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginhallituksen tulee valmistella valtuustolle investointimäärärahojen kohdentamista koskevan päätöksenteon tueksi selvitys kaupungin palvelu- ja toimitilojen kosteus- ja homevaurioiden laajuudesta ja niiden korjaamisen vaatimista kustannuksista. 		
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveysviraston koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, ympäristökeskuksen, työterveyskeskuksen ja opetusviraston työsuojelun tulee yhteistyössä laatia kaupunkitason ohje koulujen terveydellisten olojen tarkastusten järjestämisestä siten, ettei päällekkäistä työtä tehdä, vastuunjako on selkeä ja että koulut ja oppilaitokset tulevat tarkastetuksi säännöllisesti kolmen vuoden välein terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) edellyttämällä tavalla. 		
<ul style="list-style-type: none"> Tilakeskuksen tulee varmistaa sisäilmaongelmien tutkimus-suunnittelu-korjaus -ketjun riittävä ohjaus. 		
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin virastojen ja liikelaitosten tulee yhdessä kaupungin sisäilmatyöryhmän kanssa arvioida virastokohtaisten sisäilmatyöryhmien perustamisen tarve. 		
Kaupungin tyhjätilat		
<ul style="list-style-type: none"> Kiinteistöviraston tilakeskuksen tulee edelleen jatkaa kaupungin toiminnassa tarpeettomien korjausvelkaisten tilojen myymistä. 		
TULOS YHTEENSÄ		

Tulosten perusteella voidaan todeta, että tarkastuslautakunnan arvioinnit ja niiden johdosta esitetyt suositukset ovat kohdistuneet olennaisiin asioihin ja johtaneet hallintokunnissa varsin kattavasti toimenpiteisiin. Kattavimmin toimenpiteisiin on ryhdytty kaupunginjohtajan toimialaa, rakennus- ja ympäristötoimen toimialaa sekä sosiaali- ja terveystoimen toimialaa koskevien arviointien kohdalla. Kaikkiin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin oli ryhdytty yhteensä seitsemän arviointiaiheen kohdalla. Suositukset käsittelivät muun muassa Helsingin ja HUS:n hoito- ja palveluketjuyhteistyötä, tietojärjestelmien yhteentoimivuutta pääkaupunkiseudulla, kaupungin tyhjiä tiloja ja työterveyspalvelujen toimivuutta. Huonoiten toimenpiteisiin on ryhdytty niiden suositusten kohdalla, jotka liittyvät koulujen kosteusvaurioihin, oppisopimuskoulutukseen ja työväenopistoihin.

Kattavimmin vaikutukset olivat myönteisiä asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjauksia, työterveyspalvelujen toimivuutta ja kaupungin tyhjiä tiloja koskevien toimenpiteiden kohdalla.

2.10 Yhteenveto vuoden 2011 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuuden arvioinnista ja vertailu vuoteen 2012

Vuoden 2013 arviointikertomuksessa raportoitiin vuoden 2011 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuudesta kahdeksan arviointiaiheen ja 28 suosituksen osalta. Vaikuttavuutta selvitettiin otantana. Arvioinnin tulokset jakoutuivat taulukossa 4. esitetyllä tavalla.

Taulukko 4 Yhteenveto vuoden 2011 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuudesta. Tulokset on raportoitu vuoden 2013 arviointikertomuksessa.

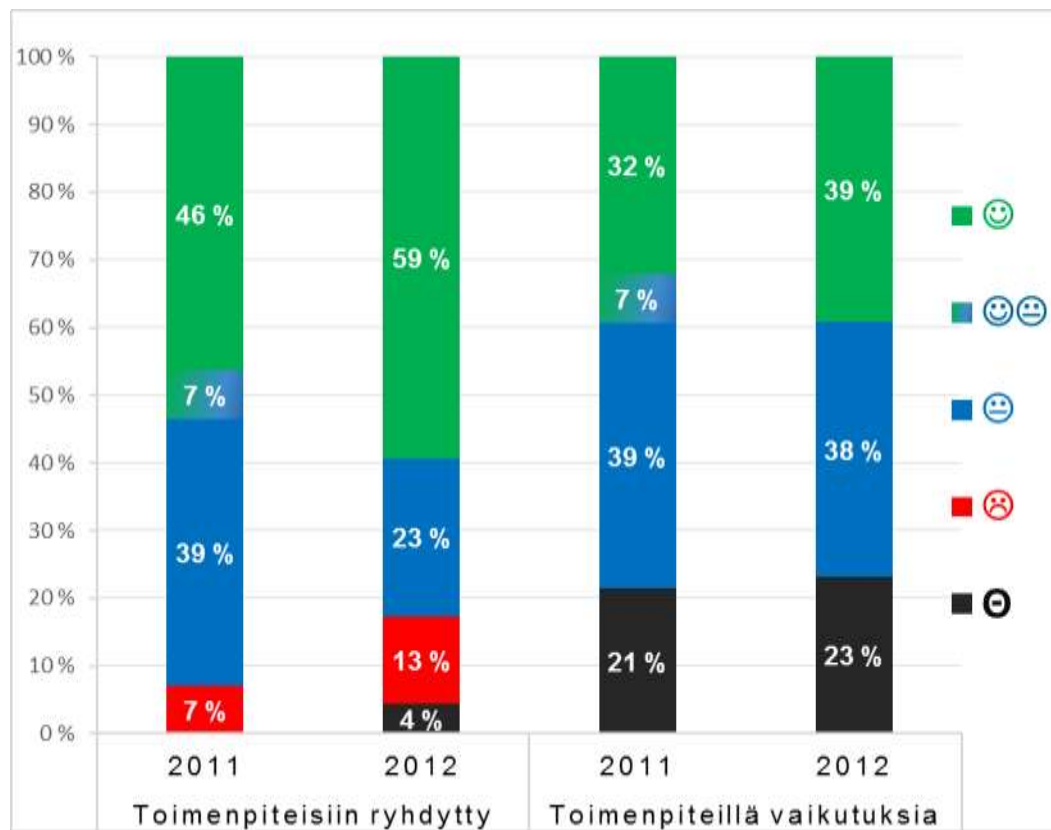
Toimenpiteiden arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteisiin ryhtyminen	Toimenpiteiden vaikutukset	Vaikutusten arvioinnissa käytetty kriteeri
Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty	13 suositusta (46 %)	9 suositusta (32 %)	Vaikutukset ovat olleet myönteisiä

😊/😞 Merkintää käytetty sellaisten suositusten kohdalla, jotka koskivat useampaa hallintokuntaa	2 suositusta (7 %)	2 suositusta (7 %)	😊/😞 Merkintää käytetty sellaisten suositusten kohdalla, jotka koskivat useampaa hallintokuntaa
😞 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain	11 suositusta (39 %)	11 suositusta (39 %)	😞 Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa
😞 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty	2 suositusta (7 %)	-	😞 Vaikutukset ovat olleet negatiivisia
⊖ Kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olevalla aineistolla	-	6 suositusta (21 %)	⊖ Kriteerin toteutumista ei voida todeta käytettävissä olevalla aineistolla

Kuviossa 1 on vertailtu vuosien 2012 ja 2011 arviointikertomuksissa esitettyjen suositusten vaikuttavuusarvioinnin tuloksia toisiinsa.

Kuvio 1 Vuosien 2012 ja 2011 suositusten vaikuttavuusarvioinnin tulosten vertailu

Vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty edellisvuotta kattavammin. Toisaalta sellaisten suositusten osuus, joiden mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty lainkaan, on kasvanut vuonna 2012. Toimenpiteiden vaikutusten osalta tilanne on hyvin samankaltainen molempina vuosina. Tulosten vertailuun hieman vaikuttaa vuonna 2011 käytössä ollut erilainen arviointiasteikko. Tuolloin yksittäisen suosituksen toteutumista tai vaikutusta voitiin kuvata käyttämällä useampaa

kuviota (esimerkiksi 😊/☹️) eli asteikko oli käytännössä viisiportainen. Vuoden 2012 suositusten arvioinnissa käytettiin kolmiportaista asteikkoa.

3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastuslautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa on käsitelty 25 arviointiaihetta ja esitetty niihin liittyen 69 suositusta. Suositusten vaikuttavuutta arvioitiin kaikkien arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten osalta. Vaikutuksia arvioitiin selvittämällä, mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja hallintokunnat ovat ryhtyneet ja, mitä vaikutuksia suositusten mukaisilla toimenpiteillä on ollut.

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämällä suosituksilla on ollut. Kysymykseen voidaan vastata, että suositukset ovat johtaneet kattavasti toimenpiteisiin, mutta vaikutusten aikaansaaminen ja osoittaminen on edelleen vaikeaa. Tulokseen vaikuttaa erityisesti se, että peräti 61 prosentin kohdalla suosituksista vaikutukset eivät olleet vielä havaittavissa tai niitä ei voitu arvioida käytettävissä olevalla aineistolla.

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ryhdytty kattavasti

Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että valtaosaan suositusten mukaisista toimenpiteistä on ryhdytty tai ryhdytty ainakin osittain. Lautakunnan esittämästä 69 suosituksesta 59 prosentin kohdalla (41 suositusta) toimenpiteisiin oli ryhdytty täysin ja 23 prosentin (16 suositusta) kohdalla osittain. Ainoastaan 13 prosentin kohdalla (yhdeksän suositusta) toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty lainkaan. Toimenpiteisiin ryhtymistä ei voitu arvioida neljän prosentin (kolme suositusta) osalta käytettävissä olevalla aineistolla.

Yksi koulujen kosteusvaurioita käsittelevässä arvioinnissa esitetystä suosituksesta koski terveydenhuoltolaissa säädettyä velvoitetta tarkastaa säännöllisesti koulujen ja oppilaitosten terveydelliset olot. Lakisääteisestä veloitteesta huolimatta suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty ja sen vuoksi suositus on syytä uusia vuoden 2014 arviointikertomuksessa.

Vaikutusten aikaansaaminen edelleen vaikeaa

Arvioinnin tulokset osoittavat, että vaikuttavuuden osoittaminen on toimenpiteisiin ryhtymistä vaikeampaa. Lautakunnan esittämästä 69 suosituksesta 39 prosentin kohdalla (27 suositusta) toimenpiteiden vaikutukset arvioitiin myönteisiksi ja 38 prosentin (26 suositusta) kohdalla vaikutukset ei ole olleet havaittavissa. 23 prosentin (16 suositusta) osalta vaikutuksia ei voitu käytettävissä olevalla aineistolla arvioida.

Kokonaisuudessaan toimenpiteiden vaikuttavuuden osalta arvioinnin tulosta voidaan pitää huonona, sillä suosituksista yli puolen kohdalla vaikutukset eivät olleet joko havaittavissa ja niitä ei voitu arvioida. Osaltaan tulokseen vaikutta-

Arviointipäällikkö Timo Terävä

nee se, että yksittäisten toimenpiteiden vaikutusten osoittaminen on vaikeaa ja vaikutukset voivat ilmetä pitkällä viiveellä. Lisäksi sen osoittaminen edellyttäisi toimenpiteeseen liittyvää systemaattista vaikuttavuuden seurantaa.

Kun tarkastellaan samanaikaisesti sekä toimenpiteisiin ryhtymistä että positiivisten vaikutusten aikaansaamista, myönteisesti esille nousevat tuottavuusohjelmaa, määräaikaisten palvelussuhteiden käyttöä, asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjauksia, Helsingin ja HUS:n hoito- ja palveluketjuyhteistyötä, työterveyspalvelujen toimivuutta ja kaupungin tyhjiä tiloja koskevat arvioinnit. Toimenpiteiden suorittamisessa myönteisesti esille nousseet aiheet nousivat myönteisesti esille myös toimenpiteiden vaikutusten kohdalla.

Vaikuttavuus ei ole parantunut edellisvuodesta

Toimenpiteisiin ryhtyminen (ryhdytty kaikkiin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin) on parantunut verrattuna vuoden 2011 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuuden arvioinnin tuloksiin. Toimenpiteiden vaikutusten osalta tilanne on hyvin samankaltainen molempina vuosina. Tulokset tukevat johtopäätöstä, että lautakunnan esittämät suositukset ovat olleet olennaisia, mutta vaikutusten aikaan saaminen on vaikeaa. Tuloksissa on kuitenkin otettava huomioon, että vertailuvuosina käsitellyt arviointiaiheet ja niissä esitetyt suositukset poikkeavat toisistaan.

4 TOIMENPIDE-ESITYS JA LISÄTIEDOT

Tarkastuslautakunnan 1. jaosto hyväksyy muistion ja esittää, että aiheesta laaditaan arviointikertomuksen tekstiluonnos.

Arviointia koskevia lisätietoja antaa arviointipäällikkö Timo Terävä, puhelin 310 43126.

Arvioinnin suorittamiseen ovat lisäksi osallistuneet kaupunkitarkastajat Harri Hynninen, Petri Jäske, Liisa Kähkönen, Tarja Palomäki, Jari Ritari, Kari Roine ja Minna Tiili sekä konsernitarkastaja Arto Ahlqvist.

Timo Terävä

JAKELU Tarkastuslautakunnan 1. jaosto

LÄHTEET

Tietopyyntöön vastaajat aiheittain:

Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi
- erityissuunnittelija Mauno Rönkkö, kaupunginkanslia (4.12.2014)

Johtopäätökset tavoitteiden toteutumisesta (sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi)
- erityissuunnittelija Mauno Rönkkö, kaupunginkanslia (4.12.2014)

Kaupungin talouden arviointi
- erityissuunnittelija Mauno Rönkkö, kaupunginkanslia (25.11.2014)

Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet
- erityissuunnittelija Mauno Rönkkö, kaupunginkanslia (28.11.2014 ja 8.12.2014)

Uuden laskentajärjestelmän käyttöönotto
- projektipäällikkö Sami Rantanen, kaupunginkanslia (25.11.2014)

Palvelutyytyväisyyden kehitys
- erityissuunnittelija Mauno Rönkkö, kaupunginkanslia (3.12.2014)
- laatuasiantuntija Jouko Ranta, sosiaali- ja terveystieteiden virasto (24.11.2014)
- erityissuunnittelija Leila Koivulehto, kaupunkisuunnitteluvirasto (24.11.2014)
- osastopäällikkö Kirsti Laine, liikuntavirasto (9.11.2014)

Tytäryhteisöjen johdon palkitsemisjärjestelmät
- yksikön päällikkö Asta Enroos, kaupunginkanslia (3.12.2014)

Tytäryhtiöihin liittyvien investointitavoitteiden toteutuminen
- talousarviopäällikkö Matti Malinen, kaupunginkanslia (29.11.2014)

Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa
- oppilashuollon päällikkö Vesa Nevalainen, opetusvirasto (21.11.2014)
- lastensuojelun sosiaalityön päällikkö Riitta Vartio, sosiaali- ja terveystieteiden virasto (24.11.2014)

Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet
- erityissuunnittelija Ruslan Haarala, kaupunginkanslia (25.11.2014)
- työllistämispäällikkö Jaana Karvonen, kaupunginkanslia (25.11.2014)
- erityissuunnittelija Riikka Merimaa-Jovanovic, opetusvirasto (25.11.2014)
- koulutus- ja työllisyyspäällikkö Merja Jattu-Wahlström, suomenkielinen työväenopisto (25.11.2014)
- tutkija Tuula Joronen, tietokeskus (25.11.2014)

- Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttö opetus-, sosiaali- ja terveystoimessa
- henkilöstösuunnittelija Virve Kemppi, opetusvirasto (14.11.2014)
  - neuvottelupäällikkö Leena Mattheiszen, kaupunginkanslia (14.11.2014)
  - henkilöstöpäällikkö Sari Kuoppamäki, sosiaali- ja terveysvirasto (24.11.2014)

Tietojärjestelmien yhteentoimivuus pääkaupunkiseudulla

- tietotekniikkapäällikkö Markku Raitio, kaupunginkanslia (18.12.2014)

Uudet asuinalueet ja investointien suunnittelu keskipitkällä ajanjaksolla

- hankepäällikkö Juha Viljakainen, kaupunginkanslia (28.11.2014)
- diplomi-insinööri Mikko Juvonen, kaupunkisuunnitteluvirasto (24.11.2014)

Metron automaattiohjausjärjestelmän hankinta

- hankepäällikkö Juha Viljakainen, kaupunginkanslia (2.12.2014)
- toimitusjohtaja Ville Lehmuskoski, HKL-liikelaitos (21.11.2014)
- rakennuttajapäällikkö Timo Juolevi HKL-liikelaitos (21.11.2014)

Asuntotuotantotoimiston toteuttamat asuinkiinteistöyhtiöiden peruskorjausurakat

- rakennuttamisjohtaja Risto Mykkänen, asuntotuotantotoimisto (4.12.2014)
- toimitusjohtaja Jaana Närö, Helsingin kaupungin asunnot Oy (21.11.2014)

Helsingin ulkomainossopimus

- hankepäällikkö Juha Viljakainen, kaupunginkanslia (25.11.2014)
- osastopäällikkö Pekka Henttonen, rakennusvirasto (21.11.2014)
- toimistopäällikkö Marjatta Uusitalo, rakennusvalvontavirasto (24.22.2014)

HUS:n ja Helsingin hoito- ja palveluketju yhteistyö

- osastopäällikkö Juha Jolkkonen, sosiaali- ja terveysvirasto (24.11.2014)

Terveyskeskuksen yksityisiltä ostamien asiakaspalvelujen laadun valvonta

- vs. johtajahammaslääkäri Merja Auero, sosiaali- ja terveysvirasto (24.11.2014)
- psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja Leena Turpeinen, sosiaali- ja terveysvirasto (24.11.2014)
- hankintapäällikkö Erja Snellman, sosiaali- ja terveysvirasto (24.11.2014)

Sosiaaliasiamiehen työtilanne ja resurssit

- hallintopäällikkö Laura Niinimaa, sosiaali- ja terveysvirasto (24.11.2014)
- erityissuunnittelija Maria Kahila, sosiaali- ja terveysvirasto (31.12.2014)

Oppisopimuskoulutuksen käyttö ja tehostamismahdollisuudet

- oppisopimusjohtaja Anna Mari Leinonen, opetusvirasto (20.11.2014)
- koulutustarkastaja Arja Koli, opetusvirasto (25.11.2014)
- sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljanen (24.11.2014)

Koululaisten iltapäivätoiminta

- erityissuunnittelija Leena Palve-Kaunisto, Opetusvirasto (14.11.2014)

Kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 toteuttaminen työväenopistoissa

- rehtori Taina Saarinen, suomenkielinen työväenopisto (21.11.2014)
- rehtori Moa Thors, ruotsinkielinen työväenopisto (20.11.2014)

Työterveyspalvelujen toimivuus

- työterveysjohtaja Tiina Pohjonen, työterveyskeskus (24.11.2014)
- erityissuunnittelija Mauno Rönkkö, kaupunginkanslia (4.12.2014)

Asuntotuotannon sujuvoittaminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin

- asunto-ohjelmapäällikkö Mari Randell, kaupunginkanslia (28.11.2014)
- yleiskaavapäällikkö Rikhard Manninen, kaupunkisuunnitteluvirasto (24.11.2014)
- asemakaavapäällikkö Olavi Veltheim, kaupunkisuunnitteluvirasto (24.11.2014)
- osastopäällikkö Juhani Tuuttila, kiinteistövirasto (11.11.2014)

Koulutilojen kosteusvauriot

- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä (24.11.2014)
- kiinteistöpäällikkö Sari Hildén, kiinteistövirasto (25.11.2014)
- kouluterveydenhuollon päällikkö Tuula Salmivaara-Pesonen, sosiaali- ja terveysvirasto (20.11. ja 24.11.2014)
- työsuojelupäällikkö Marja Paukkonen, opetusvirasto (17.11.2014)
- johtava ympäristötarkastaja Toni Lyyski, ympäristökeskus (24.11.2014)
- vastaava työterveyslääkäri Marjaana Saarela, työterveyskeskus (12.11.2014)

Kaupungin tyhjät tilat

- hankepäällikkö Juha Viljakainen, kaupunginkanslia (28.11.2014)
- toimitilapäällikkö Markku Metsäranta, kiinteistövirasto (7.12.2014)

Muut lähteet

Kaupunginhallituksen selvitys vuoden 2012 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä, Kvsto 11.12.2013.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2013

Tarkastuslautakunnan erillisraportti 2014: Talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden yhteys strategiaohjelmaan. Talk 10.12.2014 § 106

LIITTEET

Liite 1. Arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Arviointiaihe Vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikuttavuuden arviointi		
Suunnitelman laatija Timo Terävä		Pvm 11.9.2014
Päätös arvioinnista Tarkastuslautakunta 7.5.2014		
Arvioinnin ohjausryhmä Tarkastuslautakunnan 1. jaosto		
Aloittamisaika 09/2014	Valmistumisaika 01/2015	Vastaava valmistelija, muut valmistelijat Timo Terävä ja kaupunkitarkastajat erillisen työnjaon mukaisesti valmistelemiensa arviointiaiheiden osalta
<p>Arviointiaiheen tausta</p> <p>Vakiintuneen käytännön mukaisesti suurten kaupunkien tarkastuslautakunnat ovat tehneet vuosittain esittämiensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoineet siitä arviointikertomuksessaan. Menettelyä suositellaan myös toimialaa käsittelevissä julkaisuissa (esim. Tarkastuslautakunta osana kunnan valvonta- ja arviointijärjestelmää, Audiator 2011).</p> <p>Tarkastuslautakunta on hallinnon ja talouden tarkastussäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on arviointikertomuksesta 2004 lähtien, merkittyään arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi, päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut hallintokuntien toimenpiteitä arvioimalla säännöllisesti esittämiensä suositusten vaikuttavuutta.</p> <p>Vuodesta 2009 lähtien tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikuttavuutta on arvioitu siten, että arviointi on suoritettu takautuvasti kahden vuoden viiveellä, jotta keskuhallinnolla ja hallintokunnilla on ollut riittävästi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten osalta. Vuonna 2012 arviointi kohdistettiin lautakunnan koko toimintakauteen. Vuoteen 2013 asti arviointi kohdistui ainoastaan merkittävimpiin suosituksiin.</p> <p>Vuonna 2014 vuorossa on tarkastuslautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa esittämien suositusten vaikuttavuuden arviointi. Kertomuksessa käsiteltiin 25 aihetta ja esitettiin niihin liittyen yhteensä 69 suositusta.</p> <p>Taloudellinen näkökulma</p>		

Arviointipäällikkö Timo Terävä

Taloudellinen näkökulma tulee esille tarvittaessa yksittäisten suositusten kautta. Lautakunnan esittämillä suosituksilla on toteutuessaan pääsääntöisesti aina taloudellisia vaikutuksia.

Aiheeseen liittyvien suositusten jälkiseuranta

Arvioinnissa on kyse lautakunnan vuoden 2012 arviointikertomuksessa esittämien suositusten jälkiseurannasta.

Arviointikysymykset ja aineisto

Arvioinnin pääkysymyksenä on, *mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämillä suosituksilla on ollut.*

Pääkysymykseen haetaan vastausta seuraavilla osakysymyksillä:

1. mihin tarkastuslautakunnan 2012 arviointikertomuksessa esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja hallintokunnat ovat ryhtyneet?
2. mitä vaikutusta suosituksilla on ollut?

Osakysymykset muodostavat arvioinnin kriteerit ja niiden toteutumista arvioidaan kolmiportaisella asteikolla:

- kriteeri toteutuu täysin eli esim. kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.
- kriteeri toteutuu osittain eli esim. suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.
- kriteeri ei toteudu lainkaan eli esim. suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Arviointi suoritetaan perehtymällä kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2013 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2013 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä sekä suorittamalla edellä mainittua aineistoa täydentäviä tietopyyntöjä. Tietopyyntö osoitetaan sille kaupungin palveluksessa olevalle asiantuntijalle, jonka työtehtäviin kuuluu kehittää suosituksessa mainittua toimintoa/palvelua tai seurata sen kehittymistä.

Rajaukset

Suosituksien vaikuttavuutta arvioidaan lähtökohtaisesti kaikkien vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten osalta. Mikäli suositus ei ole enää ajankohtainen (esim. laki muuttunut), sen vaikuttavuutta ei arvioida.